

«ТАСДИҚ ШУДААСТ»

Бо Фармони Директори генералии
ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»

Раҳмонов Б.Р.

аз «08» ноябри соли 2025, № 160/25

**ҚОИДАИ
СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТИ АВТОМОБИЛӢ**

Душанбе – 2025

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1.1. Қоидаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ (минбаъд «Қоида» ё «Қоидаи суғурта» номида мешаванд) мутобиқи Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ» ва дигар санадҳои меъёрий – ҳуқуқии амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шуда, шартҳои дарбар мегирад, ки дар асоси он Суғуртакунанда бо Суғурташаванда шартномаҳои суғуртаро ба имзо мерасонанд.

1.2. Суғуртакунанда дар асоси Қоидаи суғурта Шартҳои полиси суғурта ё Иқтибос аз Қоидаи суғуртаро барои шакли (намуди) мушаххаси Шартномаҳои суғурта, ки дар асоси Қоидаи суғурта баста мешаванд, ба Суғурташавандаи мушаххас ё бахше аз Суғурташавандагон нигаронида шудаанд ва шартҳои суғуртаро инъикос менамоянд, таҳия намояд, алалхусус: субъектҳо ва объектҳои суғурта, номгӯи ҳодисаҳои суғуртавӣ, муҳлат ва тартиби пардохти мукофоти суғуртавӣ, муҳлати амали Шартномаи суғурта, тартиби муайян намудани маблағи пардохти суғуртавӣ, дигар муқаррарот, то он ҳадде, ки ба қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаи суғурта муҳолифат надошта бошад. Чунин Шартҳои полис ё иқтибосҳо аз Қоидаи суғурта ба Шартномаи суғурта замима карда мешаванд ва қисми ҷудонашавандаи он мебошанд. Дар ҳолати татбиқ шудани Шартҳои полиси суғурта ё Иқтибосҳо аз Қоидаи суғурта шартномаи суғурта аз Полиси суғуртавӣ ва Шартҳои полиси суғурта ва ё Иқтибосҳо аз Қоида, ки дар Полиси суғуртавӣ ба он истинод оварда мешавад ва он қисми таркибии Шартномаи суғурта ба шумор меравад, иборат мебошад.

2. МАФҲУМҲОИ АСОСӢ

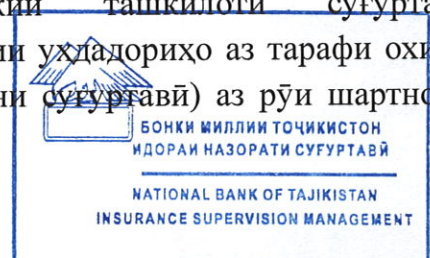
2.1. Дар Қоидаи мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

– **фаъолияти суғуртавӣ** – фаъолияти ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) оид ба бастан ва иҷрои шартномаҳои суғурта (азнавсуғуртакунӣ), ки дар асоси иҷозатномаи мақоми назорати суғуртавӣ тибқи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад;

– **мақоми назорати суғуртавӣ** – Бонки миллии Тоҷикистон, ки вазифаҳои танзиму назоратро дар соҳаи фаъолияти суғуртавӣ анҷом медиҳад;

– **суғуртакунӣ** – муносибатҳо оид ба ҳимояи манфиатҳои қонунии молумулкии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳангоми рух додани ҳодисаҳои суғуртавии муайян аз ҳисоби фондҳои пулии аз мукофотҳои суғуртавии (мукофоти суғуртавии) пардохтшуда, инчунин маблағҳои дигари ташкилотҳои суғуртавӣ, ки аз ҷониби ташкилотҳои суғуртавӣ ташақкул ёфтаанд;

– **азнавсуғуртакунӣ** – фаъолияти як ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) оид ба ҳимояи манфиатҳои молумулкии ташкилоти суғуртавии (азнавсуғурташавандаи) дигар, ки бо базиммагирии уҳдадорихо аз тарафи охири чихати анҷом додани пардохти суғуртавӣ, (ҷуброни суғуртавӣ) аз рӯи шартномаи суғурта алоқаманд мебошад;

– **объекти суғурта** – манфиатҳои молумулкӣ ё шахсии ғайримолумулкии суғурташаванда, ки ба қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат надишта, дар шартномаи суғурта пешбинӣ шудаанд;

– **суғуртаи воситаҳои нақлиёт** – намуди суғурта, ки амалигардонии пардохти суғуртавиرو ба андозаи қисман ё пурра ҷуброн намудани зараре, ки ба манфиатҳои молумулкии шахс вобаста ба соҳибӣ, истифодабарӣ, ихтиёрдорӣ воситаи нақлиёт, аз ҷумла дуздидан ё рабудан, инчунин дар натиҷаи расидани зарар ба он, вайрон ё нобуд шудан пешбинӣ менамояд;

– **суғуртаи ҷавобгарии мадания ҳуқуқӣ** – намуди суғурта, ки ба андозаи қисман ё пурра пардохт намудани ҷуброни суғуртавиرو (пардохти суғуртавиرو) барои зараре, ки ба манфиатҳои молумулкии шахс вобаста ба уҳдадорӣ ё оид ба ҷуброни зарари ба шахсони сеюм дар натиҷаи суғуртакунии ҳамаи хавфҳо расонида шудааст, пешбинӣ менамояд;

– **Суғурташаванда** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки бо ташкилоти суғуртавӣ шартномаи суғуртаро бастааст;

– **Суғуртакунанда** – Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди ташкилоти суғуртавӣ ва азнавсуғуртакунии «Спитамен Иншуренс», ки дар асоси иҷозатномаи аз тарафи мақоми назорати суғуртавӣ дода шуда ғайриқарорӣ суғуртавиرو ба амал мебарорад;

– **шахси суғурташуда** – шахси воқеӣ, ки ба ғайриқарорӣ шартномаи суғуртаи шахсӣ баста шудааст ва ё шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки бо шартномаи суғуртаи ҷавобгарии мадания ҳуқуқӣ, ҷавобгарии суғурта карда шудааст;

– **Ғайриқарорӣ** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби суғурташаванда барои гирифтани пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар шартномаи суғуртавӣ таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст;

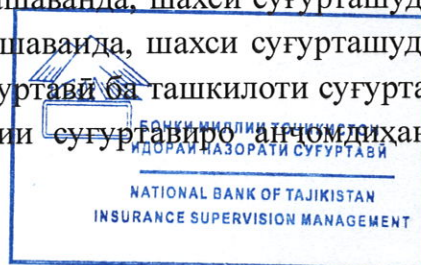
– **шартномаи суғурта** – шартнома дар шакли қоғазӣ ва электронӣ, ки тибқи он суғурташаванда уҳдадор аст ҳаққи суғуртавиرو мутобиқи шартнома пардохт намояд ва ташкилоти суғуртавӣ уҳдадор аст ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавии бо шартнома пешбинишуда ба суғурташаванда ё шахси сеюм (ғайриқарорӣ), ки ба ғайриқарорӣ шартнома баста шудааст;

– **полиси суғуртавӣ** – ҳуҷҷат дар шакли қоғазӣ ва электронӣ, ки воқеияти баста шудани шартномаи суғурта ва тибқи талаботи шартномаи мазкур мавриди амал қарор гирифтани уҳдадорӣҳои ташкилоти суғуртавиرو оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ (пардохти суғуртавӣ) тасдиқ менамояд;

– **хавфи суғуртавӣ** – ҳодисаи эҳтимолӣ, ки дар ҳолати рух додани он суғурта анҷом дода мешавад;

– **тарифи суғуртавӣ** – арзиши воҳиди рӯйпӯшкунӣ суғуртавӣ;

– **сирри суғуртавӣ** – сирри тижоратии суғурташаванда, шахси суғурташуда ё ғайриқарорӣ ва ё маълумоти дигар оид ба суғурташаванда, шахси суғурташуда ё ғайриқарорӣ, ки дар амалигардонии ғайриқарорӣ суғуртавӣ ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) ва шахси ғайриқарорӣ миёнаравӣ суғуртавиرو анҷом диҳанда (агент, брокер) маълум гардидааст;

– **мукофоти суғуртавӣ** – маблағи пулии дар шартнома дарчшуда, ки онро суғурташаванда ухдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бо тартиб ва дар мухлатҳои дар шартномаи суғурта муқарраргардида пардохт намояд;

– **маблағи суғуртавӣ** – маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳии ҷавобгари ташкилоти суғуртавино (азнавсуғуртакуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дар бар мегирад;

– **ҳодисаи суғуртавӣ** – воқеае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи қонун ва шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртавино (пардохти ҷуброни суғуртавино) анҷом диҳад;

– **пардохти суғуртавӣ** – маблағи пулӣ, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) ба суғурташаванда (фоидагиранда) дар доираи маблағи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ба шахси суғурташуда мепардозад;

– **ҷуброни суғуртавӣ** – маблағе, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи шартномаи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ барои пӯшонидани зарари ба молу мулки суғурташуда расонида пардохт менамояд;

– **санади муоинаи пеш аз суғурта** – ҳуҷҷатест, ки аз тарафи намояндаи Суғуртакунанда тартиб дода шуда, аз ҷониби ҳарду тараф имзо карда мешавад ва маълумотҳои зеринро дарбар мегирад:

- сана, вақт ва ҷойи анҷом додани муоинаи пеш аз суғурта;
- маълумот дар бораи ВН, мутобиқати рақамҳои воситаи нақлиёт ва агрегатҳои он ба қайди ҳуҷҷатҳои пешиходгардида (рақами қайди давлатӣ, рақами мушаххаси VIN, рақами кузов, рақами рама, рақами муҳаррик ва амсоли онҳо);
- маҷмӯи ВН, мавҷудияти таҷҳизоти иловагӣ;
- дар ВН мавҷуд будани вайрониҳо, нуқсонҳои истифодабарӣ;
- мавҷудият, намуд, хусусият, дараҷаи мураккабӣ, андоза ва ҷойгиршавии нуқсонҳои садамавӣ, нуқсонҳо.

– **зарари қисман** – таваккали нуқсондоршавии ВН суғурташуда ва ё таҷҳизоти иловагӣ дар натиҷаи рух додани ҳодисаи суғуртавӣ, ки ҳангоми он арзиши таъмири барқароркунии он аз 75% маблағи суғуртавӣ аз рӯи таваккали мазкур зиёд набошад;

– **ронанда** – шахсе, ки воситаи нақлиётро идора менамояд ё аз тарафи соҳиби воситаи нақлиёт барои идора кардани он дар доираи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шудааст;

– **таҷҳизоти иловагӣ (ТИ)** – механизмҳо, дастгоҳҳо, ҷиҳозҳо, асбобҳо, таҷҳизоти дигар, асбобу анҷомҳо доништа мешаванд, ки ба воситаи нақлиёт ба тариқи статсионарӣ васл карда шудаанд ва ба маҷмӯи таҳвили ВН тибқи ҳуҷҷатҳои корхонаи истеҳсолкунанда ворид намешаванд, инчунин шартномаи хариду фурӯш, шартномаи таҳвил ва ҳуҷҷатҳои дигаре, ки нисбати маҷмӯан мучаххаз будани воситаи нақлиёте, ки суғурта карда мешавад ишора мегардад ва ё аз ҷониби созишномаи тарафҳо дар асоси муоинаи ВН ҳамчун таҷҳизоти иловагӣ эътирофгардида, аз он ҷумла:

- рангу бори махсус (ранг кардан бо истифода аз мавод ва нақшаҳои рангоранге, ки бо ҳуҷҷатҳои корхонаи истеҳсолкунанда пешбинӣ нашудааст);
- таҷҳизоти теле, видео, радио ва аудиои воситаи нақлиёт;
- таҷҳизотонидани дохили воситаи нақлиёт, кузови он;
- асбобҳо;
- таҷҳизоти фурӯзонкунӣ, сигналдиҳӣ ва дигар таҷҳизоте, ки ба воситаи нақлиёт васл карда шудааст;
- резинаи чарх ва/ё диски чарх, ки ба маҷмӯи корхонаи истеҳсолкунанда дохил намешавад.
- **воситаи нақлиёти суғурташуда** – воситаи нақлиёте, ки нисбати он Шартномаи суғурта ба имзо расидааст;
- **шахсони суғурташуда** – ронанда ва мусофироне, ки дар воситаи нақлиёт аз рӯи таваккали «Ҳодисаи нохуш» суғурта шудаанд ва бо иродаи худ ва иҷозати шахси ҳуқуқи истифодабарии воситаи нақлиёти суғурташударо дошта қарор доранд;
- **мусофир** – шахси воқеие мебошад, ки (ба истиснои ронанда) дар воситаи нақлиёти суғурташуда дар давраи истифодабарии он қарор дорад;
- **низоми умумӣ** – шартҳои суғурта аз рӯи таваккали «Ҳодисаи нохуш», ки Ҳангоми он маблағи умумии суғурта нисбати тамоми мусофирон ва ронандаи дар ВН қарордошта муқаррар карда мешавад;
- **тариқи хатии огоҳкунӣ** – интиқоли ҳуҷҷат (ариза, огоҳнома ва ҳуҷҷатҳои дигар) шахсан ба намоёндаи Суғуртакунанда (Суғурташаванда, намоёндаи ӯ), инчунин ба воситаи алоқа, факс, алоқои электронӣ ё воситаи дигари алоқа, ки имконияти аниқ муайян кардани он, ки ҳуҷҷат аз Суғурташаванда ё намоёндаи ӯ ворид гардидааст ва дарҷ гардидани вақти воридшавии онро медиҳад;
- **НХТА** – нуқтаи хизматрасонии техникийи воситаи нақлиётҳо.
- **ВН нуқсондори техникий** – ВН, ки ҳолати техникийи он ақалан ба яке аз талаботи ҳуҷҷати (дастурамали) истифодабарии техникийи он мувофиқат накунад;
- **Воситаи нақлиёт (ВН)** – воситаи нақлиёти сабукрав, боркаш, микроавтобус, автобус, мотосикл, троллейбус, ядак, нимядак, трактор ва дигар мошинҳои (механизмҳои) худрави кишоварзӣ ва соҳтмонӣ.

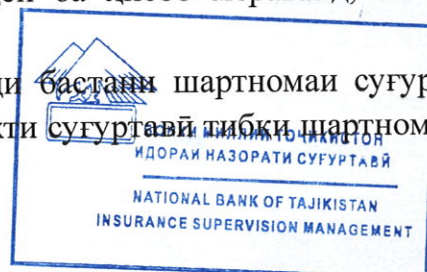
3. СУБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

3.1. Тибқи Қоидаи мазкур субъекти суғурта Суғуртакунанда, Суғурташаванда ва Ҷоидагиранда эътироф карда мешаванд.

3.2. Ба сифати Суғуртакунанда ҶДММ ТСА «Спитамен Иншуренс», ки барои амалӣ намудани намуни фаъолияти суғуртавӣ иҷозатнома дорад, баромад мекунад.

3.3. Суғурташаванда шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ба ҳисоб мераванд, ки бо Суғуртакунанда шартномаи суғурта бастаанд.

3.4. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад дар мавриди бастани шартномаи суғурта шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро барои гирифтани пардохти суғуртавӣ тибқи шартномаи суғурта Ҷоидагиранда таъин намояд.

3.5. Ба ҳайси Суғурташаванда соҳиби воситаи нақлиёт ва шахси дигаре, ки воситаи нақлиёти мазкурро дар асоси қонун (шарномаи иҷораи ВН ё асоси дигари муқарраршудаи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон) истифода мебарад.

4. ОБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

4.1. Объектҳои суғурта ин манфиатҳои молумулкии Суғурташавандагон, ки ба қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намеkunанд (дар қисми суғуртаи шахсӣ – Шахсони суғурташуда) ва бо ҳолатҳои зерин алоқамаданд:

4.1.1. Соҳибӣ, истифодабарӣ, ихтиёрдорӣ воситаи нақлиёт, таҷҳизоти иловагии суғурташуда бинобар гум, вайрон ё несту нобуд шудани (дуздида бурдан, тасарруф) воситаи нақлиёт ва/ё таҷҳизоти дар он иловатан васл гардида.

4.1.2. Бо кам гардидани даромад ва/ё хароҷоти иловагӣ бинобар гум кардани қобилияти меҳнатӣ, вафоти ронанда ё мусофирони дар воситаи нақлиёти суғурташуда қарордошта дар натиҷаи сар задани ҳодисаҳои дар Қоида номбаршуда.

4.1.3. Бо уҳдадорӣ Суғурташаванда тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн кардани зараре, ки ба ҳаёт, саломатӣ ё амволи шахсони ҷабрдида бинобар бо истифодаи ВН суғурташуда расонида шудааст, ба истисноӣ:

- масъулият дар назди ронанда, мусофирон, ки дар воситаи нақлиёти суғурташуда қарор доранд;

- ҷавобгарии ронанда барои зарари ба воситаи нақлиёти тахти идорааш қарордошта ва/ё ядаки он, боре, ки кашонида мешавад, таҷҳизоте, ки ба он васл шудааст, амволи дигар расонидашуда;

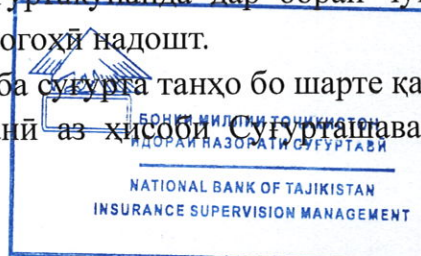
- зараре, ки ба молумулкии шахси барои зарари расида масъул расонида шудааст.

4.1.4. Дар асоси Қоида чунин воситаҳои нақлиёт ҷоизи суғурта мебошанд:

- Воситаи нақлиёте, ки барасмиятдарории гумрукиро гузашта, ба тариқи муқаррарнамудаи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон харидорӣ шудааст, аз он ҷумла ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз хориҷи кишвар овардашуда, дар қайди базаи итилоотии мақомотҳои ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва/ё Интернет ҳамчун қаблан дуздидашуда намебошад, дар ҳолати коршоямии техникӣ қарор дошта, вайроншавии ночизи механикӣ ва зангзанӣ дошта, барои истифодабарӣ дар роҳҳои таъиноти умумӣ иҷозат дода шудааст, дар мақомоти БДА ва дигар мақомотҳои ваколатдоре, ки бақайдгирии воситаҳои нақлиётро анҷом медиҳанд, ба қайд гирифта шудааст.

4.1.5. Аз рӯи Шартномаи суғурта, ки бо вайронкунии талаботи зикргардида нисбати ВН баста шудааст, Суғуракунанда масъул намебошад, аз он ҷумла оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ, дар сурате агар Суғуртакунанда дар бораи чунин вайронкуниҳо ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта огоҳӣ набошад.

4.1.6. ВН, ки нуқсонҳо дорад ва/ё занг задааст ба суғурта танҳо бо шарте қабул карда мешавад, агар чунин нуқсонҳо ва ё зангзанӣ аз ҳисоби Суғурташаванда

(Фоидагиранда) бартараф карда шуда (яқин ивазкунии ҳама гуна нуқсонҳои ҷузъҳою қисмҳои эҳтиётии шишагин ё пластикиро пешбинӣ менамояд), ВН бошад ба азназаргузаронии такрорӣ пешкаш карда шудааст. Вагарна, даъво нисбати чунин агрегатҳо ва қисмҳо, ҳангоми пардохти ҷуброни суғуртавӣ дар мавриди пурра несту нобуд шудан, дуздида бурдан ё дуздидани он арзиши бартарафкунии нуқсонҳо ва/ё зангзанӣ аз маблағи ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи нархномаи Суғуртакунанда тарҳ карда мешавад.

4.1.7. ВН, ки нусхаи Шаҳодатномаи бақайдгирии воситаи нақлиётро надорад, суғурта карда намешавад, агар дигар шартҳо бо созиши иловагӣ ба шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

5. ҲОДИСАҲОИ СУҒУРТАВӢ

5.1. Тибқи Қоидаи суғурта ҳодисаҳои зерин ҳодисаҳои суғуртавӣ эътироф карда мешаванд:

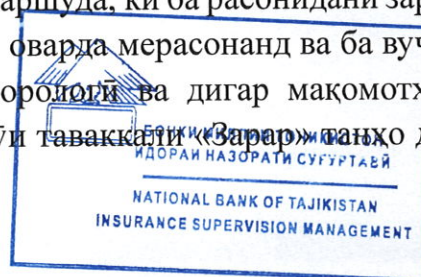
5.2. Талаф ёфтани ва/ё нуқсондоршавии ВН, қисмҳои алоҳидаи он, агрегатҳою бандҳо, инчунин таҷҳизоти иловагии дар он васлшуда дар натиҷаи:

5.2.1. Ҳодисаи роҳу нақлиёт (ХРН) – ҳодисае, ки дар ҷараёни ҳаракати ВН суғурташуда ва бо иштироки он (пахш кардан, чаппа шудан, бархӯрдан ва ғайра) ба вучуд омадааст, аз он ҷумла бо дигар воситаи нақлиёти механикӣ дар таваккуфгоҳ вайрон карда шудааст.

5.2.2. Аз таъсири ҳолатҳои ғавқулודдаи табиӣ (падидаҳо). Зери мафҳуми ҳолати ғавқулуддаи табиӣ тибқи Қоидаи мазкур фаҳмида мешаванд:

- падидаҳои хавфноки геологӣ, алалхусус:
 - заминчунбӣ (такони зеризаминӣ ва чунбиши қабати болои замин, ки дар натиҷаи ногаҳон аз ҷои худ бечошавӣ ва кафидани қишри замин ё мантияи болои Замин ба вучуд омада, ба масофаи дароз дар намуди чунбишҳои чандир мегузаранд);
 - ғурӯравӣ (канда шудан ва афтидани маҷмӯи калонҳаҷми ҷинсҳои кӯҳӣ аз нишебиҳои ҷарихҳои кӯҳ, водии дарё ва соҳили баҳр, ки аз ҳисоби сусти гардидани пайвасти ҷинсҳои кӯҳӣ зери таъсири ҷараёни шамол, ҳаракати обҳои боло ва зеризаминӣ ба вучуд меоянд);
 - лағжиш-яриҷ (ҷойивазкунии маҷмӯи ҷинсҳои кӯҳӣ аз болои нишебиҳои зери таъсири вазни худ ва сарбории иловагӣ дар натиҷаи шуста бурдани нишебӣ, намнокии барзиёд, такони сейсмологӣ.
- падидаҳои хавфноки гидрологӣ, алалхусус обхезӣ – тӯфони об (зери об мондани минтақа, ғарқшавӣ, ки офати табиӣ мебошад);
- падидаҳои хавфноки метеорологӣ, алахусус тундбод, тӯфон, гирдбод, зарбаи барқ, жола.

Ғарорасии як ё якчанд ҳодисаҳои дар боло номбаршуда, ки ба расонидани зарар дар натиҷаи ҳолатҳои ғавқулуддаи табиӣ (падидаҳо) оварда мерасонанд ва ба вучуд омадани он аз ҷониби ҳадамотҳои дахлдори метеорологӣ ва дигар мақомотҳои ваколатдори салоҳиятдор тасдиқ карда шудааст аз рӯи таваккули «Зарар» танҳо дар

сурате ҳодисаи суғуртавӣ эътироф мегарданд, агар бевосита сабаби ба воситаи нақлиёти суғурташуда расонидани зарар гарданд.

5.2.3. Сӯхтор ё таркиш, ба истиснои ҳодисае, ки дар натиҷаи ҳама гуна вайроншавии ВН ба вучуд омадааст (ба ғайр аз ҲРН), агар дигар шартҳо бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

5.2.4. Ҳаракатҳои ғайриқонунии шахсони сеюм. Дар партави Қоида тамоми шахсон, ба истиснои соҳибони (ҳамсоҳибони) ВН суғурташуда, ҳешовандони наздики ӯ, кормандони Суғурташаванда ва мусофирони ВН шахсони сеюм дониста мешаванд.

5.2.5. Афтидани ҷисмҳои бегона, аз он ҷумла барфу ях.

5.2.6. Вайрон кардани қисмҳои беруна (дарунаи) ВН аз тарафи ҳайвонот.

5.2.7. Дуздида бурдани ВН ва/ё ТИ, ки дар он васл карда шудааст.

5.2.8. Расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва амволи шахсони сеюм ҳангоми истифодабарии ВН суғурташуда.

5.2.9. Зарари ҷисмонии ронанда ва/ё мусофирон, ки дар натиҷаи ҳодисаи нохуш ҳангоми дар ВН суғурташуда қарор доштани он расида ва он ба таъини маъҷубӣ ё вафотшуда эълон кардан дар натиҷаи ба вучуд омадани ҳодисаҳои дар Қоидаи мазкур қайдшуда оварда расонидааст.

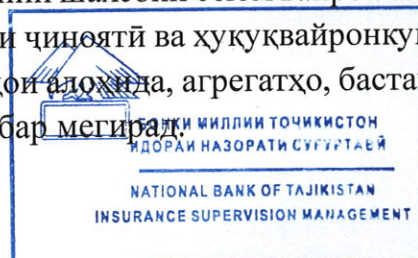
5.3. Аз рӯи таваққули «Дузидан» ва «Зарар» воситаҳои нақлиёт дар маҷмӯи таҳвили ВН тибқи ҳуҷҷатҳои корхонаи истеҳсолкунанда ва хусусиятҳои дар он овардашуда, дар сурати мавҷуд набудани онҳо – дар маҷмӯи дар санади муоинаи пеш аз суғуртаи ВН қайдшуда суғурта карда мешаванд. Маҷмӯи асбобҳо, дорукутӣ, оташхомушқунак, нишонаи таваққуфи садамавӣ, воситаҳои муқаррарии зидди дуздида бурдан ба суғуртакуни аз рӯи таваққули «Дузидан» ва «Зарар» дар сурате қабул намегарданд, агар онҳо аз тарафи корхонаи истеҳсолкунанда истеҳсол нашудаанд, аммо онҳо алоҳида ҳамчун таҷҳизоти иловагӣ суғурта карда мешаванд.

5.4. Ҳама гуна адабиёт оид ба хизматрасонӣ (дафтарчаи хизматрасонӣ, дастурамал оид ба истифодабарӣ) ҳуҷҷатгузорию техникӣ барои суғурта қабул карда намешаванд.

6. ХАВҲОИ СУҒУРТАВӢ

6.1. Дар асоси Қоидаи мазкур метавонанд хавфҳои зерин суғурта карда шаванд:

6.1.1. Зарар – маҷмӯи таваққули «Талафи пурра» ва «Зарари қисман» мебошад, ки агар дигар ҳолатҳо бо Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошанд, таваққули вайрон шудан ё талаф ёфтани ВН, қисми алоҳидаи он, агрегатҳо, бастҳо дар натиҷаи ҳодисаи роҳу нақлиёт ба вучуд омада (минбаъд ҲРН номида мешаванд), сӯхтор, таркиш, ҳолати ғайриқонунии табиӣ (падидаҳо), афтидан/расидани ҷисмҳои бегона, аз тарафи ҳайвонот, бо ҳаракатҳои ғайриқонунии шахсони сеюм вайрон карда шудааст (дар шарҳи мафҳуми мазкур тибқи кодексҳои ҷиноятӣ ва ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон) гум кардани қисмҳои алоҳида, агрегатҳо, бастаҳои ВН дар натиҷаи дуздӣ (ғоратгарӣ, рохзанӣ) – ро дар бар мегирад.

6.1.2. Бо Шартномаи суғурта ҳарду таваккал, ки ба таваккали «Зарар» дохил мешаванд ё яке аз онҳо суғурта карда мешавад.

6.1.3. Аз рӯи таваккали «Талафи пурра» ва «Зарари қисман» маблағҳои гуногуни суғуртавии муқаррар карда мешаванд.

6.1.4. Дуздида бурдан – гум шудани воситаи нақлиёт дар натиҷаи дуздӣ (дуздӣ, ғоратгарӣ, роҳзанӣ).

6.1.5. Автокаско – маҷмӯи таваккалҳои «Зарар» ва «Дуздида бурдан».

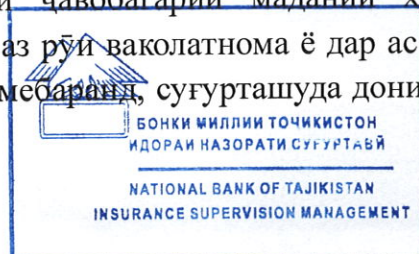
6.1.6. Агар агрегатҳо ва қисмҳои ВН то оғози амали Шартномаи суғурта вайрон шудаанд ва дар Санади муоинаи пеш аз суғурта дарҷ ёфтаанд, таъмири барқароркунӣ ё ивази онҳоро Суғуртакунанда тибқи Қадвали № 1, ки дар банди 12.3.3. Қоидаи мазкур оварда шудааст, агар то сар задани ҳодисаи суғуртавии Суғурташаванда ба Суғуртакунанда ВН таъмиршударо барои муоина пешниҳод накардааст ва агар дигар ҳолат бо Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавии) пешбинӣ нашуда бошад мепардозад. Агар Суғурташаванда қисмҳои таъмиршударо, ки дар лаҳзаи суғуртакунӣ вайрон карда шудаанд, барои муоина то фарорасии ҳодисаи суғуртавии пешниҳод карда бошад, Суғуртакунанда аз рӯи Шартномаи суғурта дар ҳаҷми пурра масъул мебошад.

6.1.7. Ҳангоми мавҷуд будани талаби Суғуртакунанда оиди дар ВН, ки суғурта карда мешавад васл кардани дастгоҳи зидди дуздида бурдани ВН, давраи суғурта аз рӯи таваккали «Дуздида бурдан» нисбати чунин ВН, агар дигар ҳолат бо Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, аз лаҳзаи дар ВН васл кардани дастгоҳи зидди дуздида бурдан ва ба хизматрасонии муштарӣ дохил намудани он (агар сохтори мазкур хизматрасонии муштариро пешбинӣ кунад), ки дар минтақаи суғурта амал менамояд, оғоз меёбад.

6.1.8. Таҷҳизоти иловагӣ – дуздӣ, вайрон ё несту нобуд кардани таҷҳизоти иловагӣ дар натиҷаи ҲРН, сӯхтор, тарқиш, офатҳои табиӣ, афтидани қисмҳои бегона, дар натиҷаи ҳаракатҳои ғайриқонунии шахсони сеюм. Суғурта аз рӯи таваккали «Таҷҳизоти иловагӣ» дар сурати суғурта кардани ҳуди ВН ба амал бароварда мешавад. Агар бо шартҳои Қоидаи мазкур нисбати ТИ шартҳои махсус пешбинӣ нашуда бошад, он гоҳ барои суғуртаи ТИ шартҳои Қоида нисбати суғуртакунии ВН тибқи Қоида пурра паҳн мегарданд.

6.2. Ҷавобгарии мадания ҳуқуқӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт – ҷавобгари Суғурташаванда ё шахсоне, ки онҳоро Суғурташаванда ба идоракунии ВН роҳ додааст ва онҳо дар Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавии) қайд шудаанд, назди шахсони ҷабрдида барои зарари молу мулкӣ ё қисмҳои расонидашуда, ки дар натиҷаи ҳодисаҳои ногаҳонӣ (ҲРН) мавриди истифодабарии ВН суғурташуда аз тарафи Суғурташаванда ё шахси (шахсони) ваколатдори у ба вуқӯъ омадааст, масъул мебошад.

6.2.1. Аз рӯи шартномаи суғурта таваккали ҷавобгарии мадания ҳуди Суғурташаванда ва шахсоне, ки воситаи нақлиётро аз рӯи ваколатнома ё дар асоси дигар ҳуҷҷатҳои муқаррарнамудаи қонун истифода мекунанд, суғурташуда доништа мешавад.

7. ТАРТИБИ МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒИ СУҒУРТАВӢ

7.1. Маблағи суғуртавӣ маблағи пулиест, ки бо созиши Суғуртакунанда ва Суғурташаванда (бо Шартномаи суғурта) муқаррар шуда, дар доираи он Суғуртакунанда уҳдадор аст пардохти (ҷуброни) суғуртавиرو ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ таъмин намояд.

7.2. Арзиши асли (суғуртавӣ) – арзиши ВН, таҷҳизоти иловагии он дар мавқеи ҷойгиршавиаш дар рӯзи бастанӣ Шартномаи суғурта доништа мешавад. Дар сурате агар арзиши суғуртавӣ алоҳида қайд нашудааст, он мутаносибан ба (баробари) маблағи суғуртавӣ ҳисобида мешавад.

7.3. Андозаи маблағи суғуртавӣ аз рӯи таваккалҳои «Дузидан», «Талафи пурра» ва «Зарари қисман» аз ҳамдигар фарқ мекунанд.

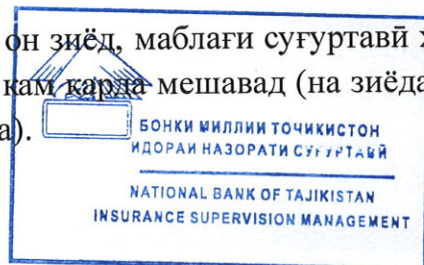
7.4. Маблағи суғуртавӣ нисбати ВН ва таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда бо созиши Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ба андозае, ки аз арзиши аслии он (суғуртавӣ) зиёд намебошад, муайян карда мешавад.

7.5. Арзиши суғуртавии ВН ва ТИ ба суғуртакунӣ пешниҳодгардида аз ҷониби Суғуртакунанда вобаста аз арзиши ВН нав ва таҷҳизоти иловагӣ бо дарназардошти фарсудагии онҳо дар асоси маълумоти дар Ариза оид ба суғуртакунӣ ва ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи арзиши ВН ва ТИ мавҷудбуда муайян карда мешавад. Дар асоси созиши тарафҳо чунин ҳуҷҷатҳо эътироф мегарданд:

- шартномаи хариду фурӯш;
- маълумотнома – расид;
- расиди корхона – истеҳсолкунанда ё дилери расмӣ (фурӯшанда);
- варақаи ҳисобӣ, расид ва дигар ҳуҷҷатҳои пардохтӣ;
- санадҳои гумрукӣ;
- варақаҳои нархномавии дилерҳо;
- маҷмӯи (каталог) – воситаҳои нақлиёт, дигар адабиёти иттилоотӣ ва даврӣ;
- ҳуҷҷатҳои дигаре, ки муайян кардани арзиши суғуртавиرو бо созиши тарафҳо имконият медиҳад.

7.6. Агар дигар шарт бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, он гоҳ маблағи суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Талафи пурра» дар давраи амали шартномаи суғурта ба тариқи зайл тағйир дода мешавад (дар шакли фоизи аз маблағи суғуртавӣ аз рӯи таваккали мазкур):

- барои ВН 1 – ум соли истифодабарӣ, маблағи суғуртавӣ ҳар моҳи амали Шартномаи суғурта ба 1,67% кам карда мешавад (на зиёда аз 20% дар як соли амали Шартномаи суғурта);
- барои ВН 2 – ум соли истифодабарӣ, маблағи суғуртавӣ ҳар моҳи амали Шартномаи суғурта ба 1,25% кам карда мешавад (ба 15% дар як соли амали Шартномаи суғурта);
- барои ВН 3 – ум соли истифодабарӣ ва аз он зиёд, маблағи суғуртавӣ ҳар моҳи амали Шартномаи суғурта ба 0,84% кам карда мешавад (на зиёда аз 10% дар як соли амали Шартномаи суғурта).

Соли оғози истифодабарии ВН соли, ки дар Шаҳодатномаи бақайдгирии ВН дарҷ шудааст ҳисобида мешавад. Соли оғози истифодабарии таҷҳизоти иловагӣ соли истеҳсоли он доништа мешавад. Ҳангоми тағйир додани маблағи суғуртаи тибқи банди мазкури Қоидаи суғурта моҳи нопурраи тақвимии амали Шартномаи суғурта ҳамчун моҳи пурра шуморида мешавад.

7.7. Маблағи суғуртаи аз рӯи суғуртаи Ҷавобгарии маданӣ бо созиши байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда муқаррар карда мешавад.

7.8. Ҳангоми суғуракунии ҳодисаи нохуш маблағи суғуртаи бо созиши тарафайн муайян карда мешавад:

7.8.1. Дар асоси шартҳои Шартномаи суғурта аз рӯи «Низоми умумӣ» маблағи умумии суғуртаи нисбати тамоми мусофирон ва ронандаи дар ВН қарордошта муқаррар карда мешавад. Ҳамзамон ин маблағ нисбати ҳар як мусофир (ронанда), ки дар натиҷаи ҳодисаи суғуртаи зарар дидааст чунин аст:

- 40% аз маблағи умумии суғуртаи, дар сурати зарар дидани як шахси суғурташуда;
- 35% аз маблағи умумии суғуртаи барои ҳар як ҷабрдида, дар сурати зарар дидани ду шахси суғурташуда;
- дар сурате, агар се ва зиёда аз он шахсони суғурташуда зарар дида бошанд, маблағи умумии суғуртаи нисбати ҳар як шахси суғурташуда бо ҳиссаҳои баробар тақсим карда мешавад.

7.9. Дар асоси шартҳои суғурта аз рӯи «Низоми ҷойҳо». Дар Шартномаи суғурта маблағи суғуртаи нисбати ҳар як ҷойи суғурташуда дар ВН, ки маблағи суғуртаи барои ҳар як шахси суғурташуда доништа мешавад, қайд мегардад.

7.10. Ҳангоми суғуртакунии ронанда ва мусофирон аз ҳодисаҳои нохуш шумораи ҷойҳои суғурташуда набояд аз шумораи ҷойҳои нишаст дар ВН, ки аз тарафи корхонаи истеҳсолкунанда пешбинӣ шудааст, зиёд бошад.

7.11. Маблағҳои суғуртаи нисбати ВН, таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда аз рӯи Ҷавобгарии маданӣ ва ҳодисаҳои нохуш, ки байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта мувофиқа шудааст, метавонанд минбаъд дар сурати пардохтани мукофоти иловагии суғуртаи, ки бо дарназардошти моҳҳои пурраи то охири амали Шартномаи суғурта боқӣ мондааст, ҳисоби шудааст, зиёд карда шаванд. Ҳисоби мукофоти иловагии суғуртаи дар асоси формулаи зерин сурат мегирад:

$$Д=(П2-П1)*n/12, \text{ ки}$$

П1, П2 – мукофот барои як сол аз рӯи маблағҳои оғоз ва итмоми суғуртаи, мутаносибан;

n – шумораи моҳҳои пурае, ки то охири амали Шартномаи суғурта боқӣ мондааст.

Афзоиш ёфтани маблағи суғуртаи бо созиши иловагии тарафайн ба расмӣ дароварда мешавад.

7.12. Агар маблағҳои суғуртавии нисбати ВН ва таҷҳизоти иловагӣ, ки дар Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) муқаррар шудааст аз арзиши аслии онҳо барзиёд бошад (дар натиҷаи гумроҳ намудани Суғуртакунанда аз тарафи Суғурташаванда), он гоҳ Шартнома дар қисме, ки мутаносибан арзиши аслии ВН ва таҷҳизоти иловагӣ дар санаи баста шудани Шартномаи суғурта барзиёд нишон дода шудааст, безътибор доништа мешавад.

7.13. Бо Шартномаи суғурта маблағи суғуртавӣ нисбати ВН метавонад аз арзиши аслии он камтар муқаррар карда шавад (суғуртаи нопурраи молумулк). Дар ин ҳолат ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ Суғуртакунанда ба Суғурташаванда ё Фоидагиранда қисми зараро дар доираи маблағи суғуртавӣ ҷуброн мекунад. Бо Шартномаи суғурта андозаи зиёди ҷуброни суғуртавӣ пешбинӣ карда мешавад, аммо дар ҳама ҳолат он набояд аз арзиши суғуртавии ВН ва/ё таҷҳизоти иловагӣ зиёд бошад.

8. ТАРИФИ СУҒУРТАВӢ

8.1. Меъёри тарифӣ дар асоси меъёрҳои тарифии ибтидоӣ бо дарназардошти шартҳои мушаххаси суғуртавӣ муқаррар карда мешавад.

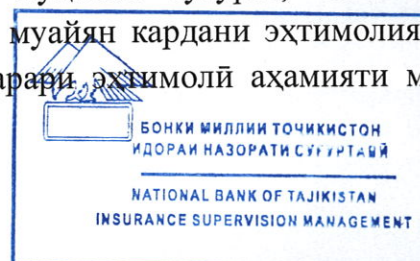
8.2. Ҳангоми муайян намудани ҳаҷми мукофоти суғуртавӣ, Суғуртакунанда тарифҳои суғуртавии бо мақоми назорати суғуртавӣ мувофиқакардашударо истифода мебарад, ки дар асоси он мукофоти аз ҳар воҳиди маблағи суғуртавӣ ситонидамешуда бо дарназардошти маълумотҳои пешниҳодкардаи Суғурташаванда оид ба хусусиятҳои хоси дараҷаи хавф муқаррар карда мешавад.

8.3. Дар баробари ин вобаста аз дараҷаи хавф (дараҷаи Суғурташаванда, намуди ғайолияти он, таърихи ба ӯ пешниҳод намудаи даъвоҳо оид ба додани тоvon зарар (таърихи зарар), ҳаҷм ва сохтори зарарҳои пештар баамаломата, базаи муайянкунии маблағи суғуртавӣ (меъёри tovon ва омилҳои дигар, ки аз тарафи Суғуртакунанда ҳангоми амалӣ намудани сиёсати андеррайтерӣ ва тарифӣ мадди назар гирифта мешавад), Суғуртакунанда ҳуқуқи ба меъёри тарифӣ аз рӯи Шартномаи мушаххаси суғуртавӣ коэффитсиентҳоро аз рӯи ҷадвали тасдиқгардида бо мақоми назорати суғуртавӣ мувофиқакардааш истифода барад.

9. МУКОФОТИ СУҒУРТАВӢ

9.1. Мукофоти суғуртавӣ пардохт барои суғуртакуниёе мебошад, ки Суғурташаванда уҳдадор аст ба Суғуртакунанда тибқи Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) пардохт кунад.

9.2. Андозаи мукофоти суғуртивиро Суғуртакунанда дар асоси тарифҳои суғуртавии коркардаи худ бо дарназардошти хусусиятҳои хоси техникӣ ва арзиши ВН, шартҳои истифода ва нигоҳдории он, муҳлати суғурта, таваккалҳои суғурташуда, инчунин дигар ҳолатҳое, ки барои муайян кардани эҳтимолияти ба вучуд омадани ҳодисаи суғуртавӣ ва андозаи зарари эҳтимоли аҳамияти муҳим доранд, муайян месозад.

9.3. Ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта ба муҳлати аз як сол камтар мукофоти суғуртавӣ аз мукофоти солонаи суғуртавии он ба тариқи зайл пардохт карда мешавад:

Муҳлати шартномаи суғурта	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Андозаи мукофоти суғуртавӣ бо фоиз аз мукофоти суғуртавии солона	30	40	50	60	65	70	75	80	85	90	95	100

9.4. Мукофоти суғуртавӣ мутобиқи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон тариқи ғайринақдӣ пардохт карда мешавад.

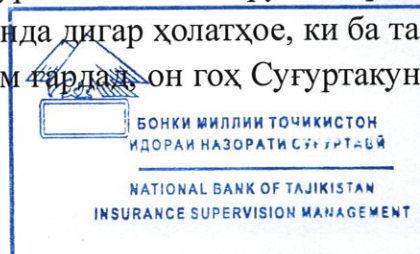
9.5. Ҳангоми бастанӣ Шартнома ба муҳлати як сол ба Суғурташаванда тибқи созиш бо Суғуртакунанда имконияти пардохти муҳлатноки мукофоти суғуртавӣ дода мешавад. Андозаи мукофоти суғуртавӣ ва муҳлати пардохти он бо Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) муқаррар карда мешавад.

9.6. Агар то фарорасии санаи ҳодисаи суғуртавӣ мукофоти суғуртавӣ барои тамоми давраи амали Шартномаи суғурта пурра пардохт нашуда мебошад, аммо ҳамзамон таъхиргузории пардохти мукофоти суғуртавии навбатӣ вучуд надорад, Суғурташаванда бо талаби Суғуртакунанда вазифадор аст дар муҳлати на дертар аз 10 рӯзи қорӣ аз санаи пешниҳоди чунин талаб пардохти мукофоти суғуртавиरो дар қисми норасоидоштаи мукофоти суғуртавиरो то андозаи солонаи мукофоти суғуртавие, ки дар Шартномаи суғурта қайд шудааст, анҷом диҳад. Пардохти суғуртавӣ аз рӯи Шартномаи мазкур то ба охир расидани ҳисобаробаркуниҳои Суғурташаванда бо Суғуртакунанда ба амал бароварда намешаванд. Ҳамзамон Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ҳангоми муайян кардани андозаи пардохти суғуртавие, ки бояд пардохт карда шавад, аз маблағи пардохти (ҷуброни) суғуртавӣ маблағи мукофоти суғуртавии напардохташударо тарҳ намояд.

9.7. Дар сурате агар мутобиқи Шартномаи суғурта мукофоти суғуртавӣ ба тариқи муҳлатнок супорида мешавад ва ба лаҳзаи муқаррар шудани ҳолатҳое, ки ба зиёд будани маблағи суғуртавӣ аз арзиши суғуртавӣ, пурра супурда нашудааст, он гоҳ мукофоти суғуртавии боқимонда бояд ба андозаи камшуда мутаносибан ба кам шудани андозаи маблағи суғуртавӣ пардохт карда шавад.

9.8. Ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта ба муҳлати наф меъёри тарифи суғуртавӣ бо дарназардошти шумораи ҳодисаҳои суғуртавӣ ва маблағи ҷуброни суғуртавие, ки дар давраи муҳлати гузаштаи амали Шартнома суғурта пардохт карда шудааст, муқаррар карда мешавад.

9.9. Агар пас аз бастанӣ Шартномаи суғурта ба муҳлати наф (навбатӣ) мавриди гузаштани муҳлати амали Шартномаи қаблӣ Суғурташаванда аз рӯи Шартномаи қаблӣ дар бораи зиён арз намояд ва ба Суғуртакунанда дигар ҳолатҳое, ки ба тағйир ёфтани дараҷаи таваккал оварда мерасонанд маълум гардад, он гоҳ Суғуртакунанда

хукук дорад андозаи мукофоти суғуртавиرو аз рӯи Шартномаи нав баробари афзоиш ёфтани дараҷаи таваккал афзоиш дода, аз нав баррасӣ намояд.

10. ТАРТИБИ БАСТАН, ИҚРО ВА ҚАТЪ НАМУДАНИ ШАРТНОМАҲОИ СУҒУРТА

10.1. Шартномаи суғурта дар шакли хаттӣ ва электронӣ баста мешавад.

10.2. Шартномаи суғурта дар асоси аризаи хаттии Суғурташаванда ва Санади муоинаи пешакии ВН бо роҳи аз тарафи Суғуртакунанда ба Суғурташаванда супоридани Полиси суғуртавӣ (шаҳодатнома, сертификат, расидҳо), ки аз тарафи Суғуртакунанда ва Суғурташаванда имзо шудааст ва Қоидаи суғурта баста мешавад. Санади муоинаи пешакӣ қисми ҷудонашавандаи Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) мебошад, агар дигар ҳолат дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошанд.

10.3. Ариза дар бораи суғуртакунӣ аз ҷониби Суғурташаванда ё намояндаи расмӣ ӯ тартиб дода мешавад. Тибқи дархости шифоҳии Суғурташаванда Суғуртакунанда метавонад аризаро аз суханони ӯ тартиб диҳад. Тамоми бандҳои ариза дар бораи суғуртакунӣ бо хатти возеҳу равшан пур карда шуда, маънидодкунии духурагӣ иҷозат дода намешавад. Масъулият барои дуруст будани маълумоте, ки дар ариза дар бораи суғуртакунӣ дарҷ ёфтааст, бар дӯши Суғурташаванда вогузор карда мешавад. Аризаи тартибдодашуда аз тарафи Суғурташаванда (намояндаи ӯ) имзо ва тасдиқ карда мешавад.

10.4. Агар шарти дигар бо созиши Тарафҳо пешбинӣ нашуда бошад, ариза маълумоти зеринро дар бар мегирад:

- маълумот дар бораи Суғурташаванда (ному насаб ва шаҳрвандӣ ё номгӯи ташкилот бо қайди мамлакате, ки онро ба қайд гирифтааст; суроғаи почтавии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, рақами телефон, факс ва дигар воситаи алоқа);

- маълумот дар бораи ронандагон (ному насаб, санаи таваллуд, санаи ибтидои собиқаи корӣ, намуди ваколатнома) – агар Суғурташаванда шахси воқеӣ бошад ва агар бо шартҳои суғурта иҷозат додани шумораи бемахдуди ронандагон ба идоракунии ВН (multidrive) пешбинӣ нашуда бошад;

- маълумот дар бораи ВН ва қисмҳои маҷмӯии он (тамға, тамсила, шумораи дарҳо, ранг, рақами бақайдгирӣ, рақами мушаххас (VIN), рақами муҳаррик, соли барориш, иқтидор ва ҳаҷми муҳаррик, арзиши ВН, номгӯй ва арзиши ТИ, ки бояд суғурта карда шавад, шумораи калидҳои аслӣ, мавҷудияти низоми сигналдиҳии зидди дуздида бурдани ВН);

- шартҳое, ки дар асоси онҳо Суғурташаванда хоҳиши бастани шартномаи суғуртаро изҳор намудааст;

- маълумоти дигаре, ки барои муайян кардани дараҷаи таваккал ва ҳисоби мукофоти суғуртавӣ заруранд.

10.5. Суғурташаванда бо талаби Суғуртакунанда бояд пешниҳод намояд:

- ҳуҷҷатҳои муассисии Суғурташаванда – шахси ҳуқуқӣ;

– ҳуҷҷате, ки шахсияти Суғурташаванда ё намояндаи аз номи ӯ амалкунандаро тасдиқ мекунад;

– ваколатнома ва ё дигар ҳуҷҷате, ки андоза ва ҳаҷми салоҳияти намояндани Суғурташавандаро шаҳодат медиҳад;

– ҳуҷҷатҳои бақайдгирии ВН ва дар асоси талаби Суғуртақунонда ҳуҷҷатҳои тасдиққунандаи мавҷудияти манфиат оид ба нигоҳдории амволе, ки суғурта карда мешавад.

10.6. Ҳангоми бастанӣ Шартнома Суғуртақунонда ҳуқуқ дорад шартҳои мушаххаси истифодабарии ВН суғурташавандаро шарҳу эзоҳ диҳад.

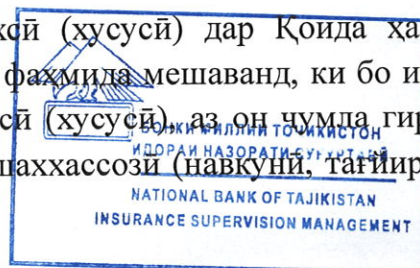
10.7. Шартномаи суғуртаи ВН танҳо ба ғоидаи шахсе, ки дар асоси қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санади меъёрии ҳуқуқӣ ё шартнома манфиат нисбати нигоҳдории ВН мазкур дорад баста мешавад (масалан, ба ғоидаи соҳибмӯлк, иҷорадеҳ, гаравгир, даллол, ки ба ӯ амвол супурда шудааст). Шартномаи суғурта, ки ҳангоми дар Ғоидагиранда мавҷуд набудани манфиат оид ба нигоҳдории ВН суғурташуда ҷой надошта бошад, беътибор дониста мешавад.

10.8. Бо хоҳиши Суғурташаванда – шахси воқеӣ дар асоси аризаи хаттӣ ӯ дар давраи амали Шартномаи суғурта ба он ронандагони иловагӣ ворид карда мешаванд. Ҳамзамон Суғурташаванда вазифадор аст дар асоси талаби дахлдори Суғуртақунонда пардохти иловагии мукофоти суғуртавино барои ворид кардани ронандагони иловагӣ ба Шартномаи суғурта анҷом диҳад.

10.9. Тамоми маълумоте, ки Суғурташаванда дар ариза дар бораи суғуртақунонӣ нишон додааст, барои муайян кардани эҳтимолияти фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ, андозаи зиёни эҳтимоли дар натиҷаи сар задани он, инчунин андозаи мукофоти суғуртавӣ аҳамияти муҳим дорад. Ҳангоми аз тарафи Суғурташаванда дар ариза нишон додани маълумоти бардуруғ Суғуртақунонда мавриди сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ҳуқуқ дорад аз пардохти (пардохти) суғуртавӣ нисбати Суғурташаванда даст кашад.

10.10. Суғурташаванда Шартномаи суғуртаро дар асоси Қоидаи мазкур баста, ба Суғуртақунонда (минбаъд «Оператори маълумоти шахсӣ (хусусӣ)» ризоияти бевоситаи худро дар бораи коркарди маълумот (ному насаб, сол, моҳ, рӯз ва ҷойи таваллуд, суроға, рақами телефон, факс, суроғаи алоқаи электронӣ ва маълумоти дигари робита, маълумот дар бораи вазъи саломатӣ, оилавӣ, иҷтимоӣ, молумӯлкӣ, таҳсил, касб, даромад ва ҳама гуна маълумоте, ки ба шахсияти ӯ алоқаманд аст) барои бастанӣ Шартномаи суғурта ва иҷроиши минбаъдаи он (батанзимдарории зиён, қабули қарор ё анҷом додани амалиётҳои дигаре, ки оқибати ҳуқуқиро нисбати Суғурташаванда ё шахсони дигар ба вучуд меоваранд, пешниҳоди маълумот ба Суғурташаванда дар бораи амалиётҳои Суғуртақунонда) ва аз нав суғуртақунонӣ, иброз менамояд.

Зери мафҳуми коркарди маълумоти шахсӣ (хусусӣ) дар Қоида ҳама гуна амалиёт (ҷараён) ё маҷмӯи амалиётҳо (ҷараён) фаҳмида мешаванд, ки бо истифода аз воситаи автоматикӣ ё бе он маълумоти шахсӣ (хусусӣ), аз он ҷумла гирдоварӣ, сабт, мурратабсозӣ, ҷамъоварӣ, нигоҳдорӣ, мушаххассозӣ (навқунонӣ, тағйир додан),

иктибос, истифодабарӣ, додан (пахнкунӣ, пешниҳод, дастрасӣ, аз он ҷумла ба шахсони сеюм бо ҳуқуқи коркарди маълумоти шахсӣ (хусусӣ) додан, инчунин ба намуди дигари коркардунадагон – субпудратчиён, операторон: брокерони суғуртавӣ, агентҳои суғуртавӣ, марказҳои иттилоотӣ, банкҳо, ташкилотҳои хизматрасонӣ вобаста ба хизматрасонии шартномаҳои суғурта (аз он ҷумла, тадоруки мукофоти суғуртавӣ, расонидани хизмати машваратӣ ба мизоҷон, ворид кардани тағйирот ба шартномаҳои суғурта ё қатъ кардани онҳо дар асоси супориши яке аз тарафи шартнома); ташкилотҳои ёрирасон, ташкилотҳои таҳхисӣ, нархгуздорон, сюрвейерҳо, таҳқиқкунандагон ва шахсони дигаре, ки дар танзимдарории зиён иштирокдоранд; ташкилотҳои телекоммуникатсионӣ; корхонаҳои ҳуқуқӣ; Азнавсуғуртакунадагон / Суғуртакунадагони муштарак ҳуқуқи коркарди маълумоти шахсӣ (хусусӣ), маҳкам, хорич, нобуд кардани маълумоти шахсӣ (хусусӣ), супурдани байни сарҳадии маълумоти шахсӣ (хусусӣ) на дертар аз мақсади коркард пешбинӣ шуда.

Суғурташаванда Шартномаи суғуртаро дар асоси Қоидаи мазкур баста, ҳамчунин ризоияти худро чиҳати коркарди маълумоти шахсии худ бо мақсади пешрафти мол, кор, хизматрасонӣ бо роҳи робитаи бевосита бо Суғуртакунада бо кӯмаки воситаи алоқа, инчунин гузаронидани пурсиш барои баҳодиҳии сифати мол тасдиқ менамояд.

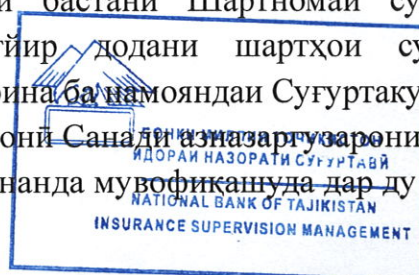
Дар сурати аз ҷониби субъекти маълумоти шахсӣ пурра даст кашидан аз коркарди он, амали Шартномаи суғурта нисбати шахси мазкур қатъ карда мешавад ва агар субъекти маълумоти шахсӣ, ки аз ризоияти худ даст кашадааст Суғурташаванда бошад, Шартномаи суғурта пурра қатъ карда мешавад. Даст кашидан аз коркарди маълумоти шахсӣ танҳо бо роҳи аз тарафи Суғурташаванда ба объекти коркарди маълумоти шахсӣ пешниҳод намудани аризаи хаттӣ на дертар аз 3 (се) рӯзи корӣ то санаи дасткашӣ аз ризоият сурат мегирад.

10.11. Дар сурати гум кардани Полиси суғуртавӣ дар давраи амали Шартномаи суғурта, Суғуртакунада дар асоси аризаи хаттии Суғурташаванда ба ӯ нусхаи онро месупорад.

10.12. Ҳангоми гузаштани воситаи нақлиёт ба моликияти шахси дигар ба тариқи меросӣ ё шартномаи фуруш, шартномаи суғурта қувваи эътибори худро то ба охир расидани амали суғурта бо ворид намудани тағйиротҳои зерин ба полиси суғуртавӣ: ному насаб ва суроғаи Суғурташаванда дар асоси шаҳодатномаи ҳуқуқ ба мерос ё шартномаи фуруш, нигоҳ медорад.

10.13. Тамоми тағйирот ва иловаҳо ба Шартномаи суғурта ба тариқи хаттӣ дар шакли замима ба он ба расмӣ дароварда мешаванд ва бояд бо имзою муҳри (барои Суғурташаванда – шахси ҳуқуқӣ) Тарафҳо тасдиқ карда шаванд.

10.14. Бо талаби Суғуртакунада ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта, инчунин дар мавриди ҷоннок кардан, тағйир додани шартҳои суғурта Суғурташаванда (намояндаи ӯ) ВН – ро барои муоина ба намояндаи Суғуртакунада пешниҳод менамояд. Аз рӯи натиҷаи азназаргузаронӣ Санади азназаргузаронии пеш аз суғурта ё дигар ҳуҷҷат дар шакли бо Суғуртакунада мувофиқануда дар ду нусха

барои ҳар як тараф тартиб дода, аз ҷониби тарафҳо имзо карда мешавад. Суғурташаванда вазифадор аст, ки ба Суғуртакунанда ВН суғуртшударо барои азназаргузаронии такрорӣ дар ҳама лаҳзаи амали Шартномаи суғурта бо талаби дахлдори Суғуртакунанда пешниҳод намояд.

10.15. Минтақаи амали суғурта қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон доништа мешавад, агар дигар ҳолат дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

10.16. Агар аз рӯи натиҷаи азназаргузаронии ВН ягон гуна нуқсонҳои қисмат ё қисмҳои эҳтиётӣ ВН ошкор гардад, он гоҳ дар Санади азназаргузаронии пеш аз суғурта хусусият ва дараҷаи ҷунин нуқсонҳо қайд карда мешаванд.

10.17. Бо ҳама гуна сабабҳо барои нуқсондоршавӣ ва мавҷуд набудани ҷузъҳои ВН (васлҳо, агрегатҳо, қисмҳо), ки дар Санади азназаргузаронии пеш аз суғуртаи ҳангоми азназаргузаронии воситаи нақлиёт дар лаҳзаи бастанӣ Шартномаи суғурта қайд карда шудааст, Суғуртакунанда то лаҳзаи аз тарафи Суғурташаванда бартараф кардани онҳо гузаронидани азназаргузаронии такрорӣ ва қайди он дар Санади азназаргузаронӣ дар бораи бартараф кардани нуқсонҳои мазкур, масъул намебошад. Ҳангоми ба суғурта қабул кардани ВН, Суғуртакунанда барои ҷузъҳои вайрони ҷойдошта, ки ҳангоми азназаргузаронии пеш аз суғурта қайд шудаанд, масъул мебошад, мавриди вайроншавии такрории онҳо дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ, ки хусусияти муҳим пайдо мекунад, тибқи Қадвали №1, ки дар Қоида оварда шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

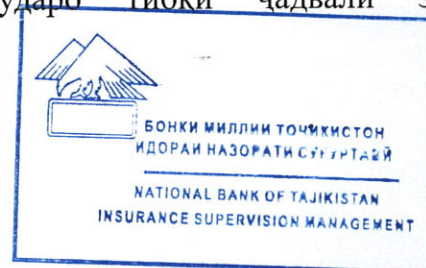
10.18. Шартномаи суғурта ба муҳлати як сол баста мешавад, агар шартҳои дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

10.19. Шартномаи суғурта тибқи Қоидаи кӯтоҳмуддат доништа мешавад, агар муҳлати аз як сол камтар баста шуда бошад.

10.20. Шартнома, агар дар он дигар ҳолат пешбинӣ нашуда бошад, пас аз назаргузаронии ВН (бо истисноии ВН – нав, ки дар автосалонҳо харидорӣ шудааст, инчунин ҳангоми дароз кардани муҳлати Шартномаи суғурта ба ҷаи шудани муҳлати суғурта) ва пардохти мукофоти суғуртавӣ ё мукофоти нахустини суғуртавӣ, қувваи эътибор худро пайдо мекунад.

10.21. Пардохти ғайринақдӣ аз 00 соат 00 дақиқаи рӯзе, ки пас аз рӯзи хориҷ кардани маблағ аз суратҳисоби Суғурташаванда барои интиқоли он ба бонки ваколатдор ба суратҳисоби Суғуртакунанда меояд, аммо на дертар аз 00 дақиқаи рӯзе, ки дар Шартнома ҳамчун санаи оғози амали пардохти суғуртавӣ дарҷ шудааст, агар дигар ҳолат бо Шартнома пешбинӣ нашуда бошад.

10.22. Дар сурати пеш аз муҳлат қатъ гардидани Шартномаи суғурта, агар бо Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) дигар шартҳо пешбинӣ нашуда бошанд, Суғуртакунанда бо талаби Суғурташаванда қисми мукофоти суғуртавии дар давраи гузаштаи муҳлати Шартнома истифоданашударо тибқи қадвали зерин бармегардонад:

Давомнокии муҳлати амали шартномаи суғурта	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ҷои аз мукофоти суғуртавии солони	70	60	50	40	35	30	25	20	15	10	5	0

10.23. Ҳангоми мавҷуд будани пардохти суғуртавӣ қисми мукофоти суғуртавӣ барои давраи сипаринагашта баргардонида намешавад.

10.24. Дар сурати аз тарафи Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) пешниҳод гардидани хуччатҳое, ки ба ҳақиқат мувофиқат намекунанд, додани маълумоти бараъло бардурӯғ, ки барои муайян кардани дараҷаи таваккали суғуртавӣ аҳамияти муҳим доранд ва дигар ҳолатҳои фиреби барқасдонаи Суғуртакунанда, охири ҳуқуқ дорад ба тариқи хатгӣ Суғурташавандаро огоҳ намуда, дар асоси талаботи банди 2 моддаи 196 Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Шартномаи суғуртаро қатъ намояд.

10.25. Бо созиши Тарафҳо Шартномаи қатъшуда бо шарт барқарор карда мешавад, агар Суғурташаванда мукофоти навбатиро пардохтааст ва ВН – ро ба Суғуртакунанда барои анҷом додани азназаргузаронии такрорӣ пешниҳод намудааст. Ҳамзамон муҳлати амали Шартнома тамдид карда намешавад ва Суғуртакунанда аз рӯи зиёне, ки дар давраи аз лаҳзаи қатъ гардидани Шартнома то лаҳзаи барқароркунии он ба вучуд омадааст, масъул намебошад.

10.26. Суғуртакунанда метавонад бо мақсади азнавсуғуртакунии дар шартномаҳои суғурта шартҳоеро, ки ба стандартҳо ва таҷрибаи байналмилалӣ азнавсуғуртакунии мутобиқат мекунанд, истифода намояд. Банди мазкур нисбати шартномаҳое, ки ба азнавсуғуртакунии фаро гирифта намешавад, татбиқ намегардад.

11. ҲУҚУҚ ВА УҲДАДОРИҲОИ ТАРАФҲО

11.1. Суғуртакунанда уҳдадор аст:

11.1.1. Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавино) ба Суғурташаванда диҳад.

11.1.2. Суғурташавандаро бо Қоидаи суғурта шинос намояд ва ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) ба ӯ нусхаи онро ё нусхаи электронии онро супорад.

11.1.3. Ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда, Шахси суғурташуда) номгӯи хуччатҳое, ки барои қабули қарор дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ эътироф кардани ҳодиса ва ба амал баровардани пардохти суғуртавӣ зарур мебошанд, хабар диҳад.

11.1.4. Пас аз Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) ворид шудани ариза дар бораи пардохти ҷуброни суғуртавӣ, иҷро кардани уҳдадориҳои дар Қоидаи мазкур овардашуда дар муҳлати пешбиниамудаи Қоида ва Шартномаи суғурта, сабабу ҳолати сар задани ҳодисаи суғуртавӣ мавриди таҳлил қарор гирифта, андозаи зарар муайян карда мешавад, ҳангоми эътироф кардани воқеияти фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ Санади суғуртаи шакли муқарраршударо тартиб дода, пардохти суғуртавино анҷом диҳад.

11.1.5. Суғурташавандаро дар бораи рад кардани пардохти (чуброни) суғуртавӣ огоҳ намояд, агар асосҳои радкунӣ дар муҳлати пешбининамудаи Қоида ҷой дошта бошанд.

11.1.6. Маълумотро дар бораи Суғурташаванда ва вазъи молумулкии ӯ, ки дар натиҷаи фаъолияти касбии худ ба даст овардааст паҳн накунад, ба истиснои ҳолатҳое, ки бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст.

11.1.7. Дигар амалҳои бо Шартномаи суғурта пешбинишударо анҷом диҳад.

11.2. Суғурташаванда ухдадор аст:

11.2.1. Мукофоти суғуртавино ба андоза ва муҳлати пешбининамудаи Шартномаи суғурта пардозад;

11.2.2. Ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта ба Суғуртакунанда дар бораи тамоми ҳолатҳое, ки барои баҳодихии таваккали суғуртавӣ аҳамияти муҳим доранд, инчунин дар бораи тамоми шартномаҳои суғуртаи баста ё набаста шуда нисбати объекти мазкури суғурта хабар расонад, ВН барои азназаргузаронӣ ба Суғуртакунанда пешниҳод намояд;

11.2.3. Дар давраи амали Шартномаи суғурта ба Суғуртакунанда дар бораи тағйирёбии ҳолатҳое, ки ба Суғуртакунанда ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта хабар дода буд, оғоз созад, агар ин тағйирот тавонад ба афзоиш ёфтани таваккали суғуртавӣ моҳиятан таъсир расонанд;

11.2.4. Ба талабҳои пешниҳоднамудаи ҷабрдида аз рӯи таваккали ҷавобгарии маданӣ, ки Суғуртакунанда онро суғурта кардааст, бе ризоияти хаттии охирин розӣ нашавад.

11.2.5. Дар давоми 10 рӯзи қорӣ ба Суғуртакунанда дар бораи ворид намудани тағйирот ба Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) хабар расонад:

11.2.5.1. Дар бораи аз қайд баровардани ВН ё аз нав бақайдгирии он дар мақомоти БДА.

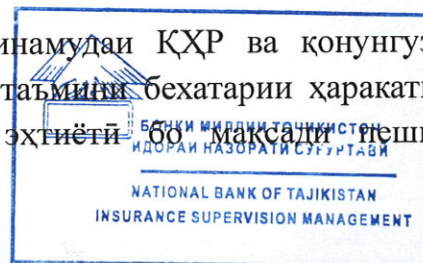
11.2.5.2. Дар бораи иваз кардани ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ, рақамҳои бақайдгирӣ.

11.2.5.3. Дар бораи маълумоти ошкоршуда нисбати ВН суғурташуда, аз он ҷумла:

- ВН бо вайрон кардани қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон харидорӣ шудааст;
- нишонаҳои иваз кардашудаи мушаххаси корхонаро доштан;
- барасмиятдарории гумрукиро нагузаштааст ё ин ки онро бо вайрон кардани тартиби муқарраршуда ё ба воситаи ҳуҷҷатҳои сохтакоришуда гузаштааст;
- дар БДА аз рӯи ҳуҷҷатҳои сохтакоришуда ба қайд гирифта шудааст.

Воқеияти мазкур бояд ба Суғуртакунанда то фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ хабар дода шавад.

11.2.6. ВН – ро тибқи талаботи пешбининамудаи ҚХР ва қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи таъминоти бехатарии ҳаракати роҳ нигоҳ дорад ва истифода барад, тадбирҳои эҳтиётӣ ба мақсади пешгирии

расонидашудани зарар ба ВН суғуратшуда, ҳаёт ва саломатии ронанда ва мусофирон андешад;

11.2.7. Ба маълумоти Фоидагиранда ва шахсоне, ки ба идоракунии ВН аз рӯи Шартнома роҳ дода шудаанд, талаботи Қоидаҳо ва мазмуни Шартномаи суғуртаи басташударо расонад;

11.2.8. Шартҳои Қоидаро иҷро намояд. Вайрон кардани Қоида аз тарафи Фоидагиранда ва шахсоне, ки ба идоракунии ВН аз рӯи Шартнома роҳ дода шудаанд, ҳамчун вайрон кардани Қоида аз тарафи худӣ Суғурташаванда дониста мешавад;

11.2.9. Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ дорад:

11.2.9.1. Чораҳои зарурии вобаста ба раҳокунии ВН суғурташуда оид ба пешгирии вайроншавии минбаъдаи он ва кам гардидани зарар андешад;

11.2.9.2. Фавран, ҳамон даме, ки ба ӯ дар бораи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ маълум гардидааст ба мақомотҳои салоҳиятдори давлатӣ хабар диҳад;

11.2.9.3. Фавран дар давоми се рӯз (72 соат) дар бораи ба амал омадани ҳодисаи суғуртавӣ бо қайди тамоми ҳолатҳои сар задани ҳодисаи суғуртавӣ бо ҳама гуна воситаи дастрас ба Суғуртакунанда хабар расонад. Тамоми хабарҳо дар бораи ҳодисаҳое, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ доранд дар шакли хаттӣ ва ё электронӣ бо имзои Суғурташаванда ё намояндаи ваколатдори ӯ, ки муфасссал дар бораи тамоми ҳолатҳои сар задани чунин ҳодиса огоҳӣ дорад, ё шахсе, ки бевосита ВН дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавии мазкур идора мекард, пешниҳод мегарданд. Муқаррароти банди мазкур боиси аз ҷониби Суғуртакунанда рад намудани пардохту ҷубронҳои суғуртавӣ шуда наметавонад. Дар ҳолати бо сабабҳои узрнок бо таъхири оқилонаи муҳлат муроҷиат намудан, ҳолати мазкур баинобат гирифта мешавад.

11.2.9.4. Ба намояндаи Суғуртакунанда воситаи нақлиёти вайроншударо барои азназаргузаронӣ пешниҳод намояд.

11.2.9.5. Суғуртакунандаро дар бораи аз тарафи Суғурташаванда (Фоидагиранда) гирифтани ҷуброн аз шахсони сеюм, ки дар расонидани зарар гунаҳгоранд хабар диҳад.

11.2.10. Барои қабули қарор дар бораи пардохти ҷуброни суғуртавӣ Суғурташаванда (Фоидагиранда) вазифадор аст ба Суғуртакунанда ҳуҷҷати зеринро пешниҳод намояд:

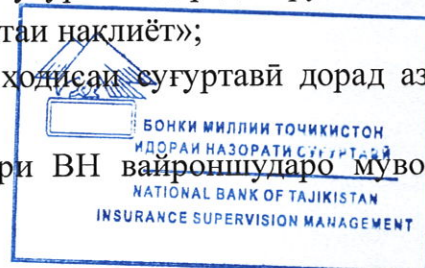
– ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда ё таҷҳизоти иловагии дар он васлшуда ё гум кардани қисмҳои алоҳида, агрегатҳо, бандҳои ВН дар натиҷаи дуздида бурдан (дуздӣ, ғоратгарӣ, роҳзанӣ);

– ҳангоми дуздидани ВН суғурташуда;

– ҳангоми расонидани зарари ҷисмонӣ ё молумулкӣ ба Шахсони ҷабрдида (мавриди фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ дорад аз рӯи таваккали «Ҷавобгариҳои маданӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт»;

– ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ дорад аз рӯи таваккали «Ҳодисаи нохуш».

11.2.11. Бо Суғуртакунанда тартиби таъмири ВН вайроншударо мувофиқа намояд.

11.2.12. Пас аз бартараф кардани зараре, ки бо сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ба вучуд омадааст ва барқароркунии (таъмири) ВН дар НХТА, ки бо Суғуртакунанда муносибатҳои шартномавӣ надорад, ба Суғуртакунанда ВН – ро барои азназаргузаронӣ пешниҳод намояд. Ҳангоми иҷро накардани уҳдадорихои мазкур ё рад кардани Суғурташаванда оид ба иҷрои он Суғуртакунанда барои вайроншавии он қисмҳои бастҳои ВН, ки нисбатан пардохти суғуртавӣ пардохт карда шудааст масъул намебошад.

11.2.13. Бо талаби Суғуртакунанда ба ӯ қисмҳои бастҳои вайроншудаи ВН суғурташударо, ки дар рафти таъмир иваз карда шудааст, супорад. Чой, сана ва дигар шартҳо оид ба супурдани онҳо дар ҳар як ҳолати мушаххас мувофиқа карда мешавад;

11.2.14. Ҳуҷҷатҳои ҳисобӣ (шаҳодатномаи бақайдгирии ВН), калидҳо (калидҳои ВН, калидҳои овезаҳо аз дастгоҳи зидди дуздида бурдан) – ро дар ВН суғурташуда намонад.

11.2.15. Бо талаби Суғуртакунанда пас аз пешниҳод кардани ӯ маълумот дар бораи дуздидани калидҳо ва/ё ҳуҷҷатҳои ҳисобӣ (шаҳодатномаи бақайдгирии ВН) дар давоми 3 (се) рӯзи корӣ ВН – ро барои азназаргузаронӣ пешниҳод намояд. Агар ВН барои азназаргузаронӣ пешниҳод карда нашавад, онгоҳ ҷавобгари Суғуртакунанда аз рӯи таваккали «Дуздида бурдан» амали худро то пешниҳоди он ё иваз кардани қисмҳои кулф (кулфи дари пеш/бағочи ВН, кулфҳои овезаҳои дуздида бурдан) ва/ё ҳуҷҷатҳои ҳисобӣ қатъ мекунад.

11.2.16. Ба Суғуртакунанда дар бораи ёфта шудани ВН суғурташудаи дуздидашуда ва ба Суғурташаванда баргардонидани шудани он, дар бораи ҷойгиршавии ВН мазкур, ки ба Суғурташаванда маълум шудааст, хабар расонад.

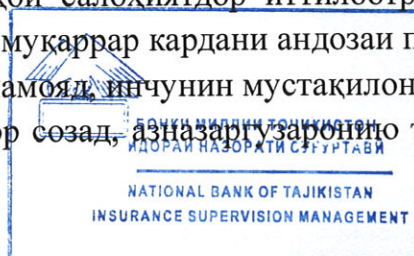
11.2.17. Агар объекти суғурта дар дигар ташкилотҳои суғуртавӣ суғурта карда шуда бошад, дар ин бора намояндаи Суғуртакунандаро ҳангоми бастани шартномаи суғурта огоҳонида полис ва шартномаи суғуртаро пешниҳод намояд. Дар ҳолати мазкур шартномаи суғурта ба қисми арзиши суғуртавии пурра суғуртанашудаи объект ё аз рӯи дигар таваккал баста мешавад. Суғуртакунанда дар бораи суғуртаи дукарата дар Полис қайд мегузорад.

11.2.18. Ба Суғуртакунанда пардохти суғуртавиرو (ва ё қисмати мутобиқкунандаи онро) баргардонад, агар ошкор карда шавад, ки чунин ҳолат аз рӯи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаи суғурта, пурра ва ё қисман Суғурташандаро аз ҳуқуқи гирифтани пардохти ҷуброни суғуртавӣ маҳрум менамояд.

11.2.19. Дигар уҳдадорихои дар Қоидаи мазкур ва қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршударо иҷро намояд.

11.3. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад:

11.3.1.1. Аз Суғурташаванда ва мақоматҳои салоҳиятдор иттилоотро барои муайян кардани воқеияти ҳодисаи суғуртавӣ ва муқаррар кардани андозаи пардохти суғуртавии ҷои пардохт буда зарураро талаб намояд, инчунин мустақилона сабабу ҳолатҳои фарорасии ҳодисаи суғуртавиرو ошкор созад, азназаргузаронӣ ташхиси ВН вайроншударо гузаронад.

11.3.1.2. Маълумоти пешниҳоднамудаи Суғурташаванда, инчунин иҷрои (риояи) шартҳои Қоида ва Шартномаи суғуртаро санчида барояд;

11.3.1.3. Тағйир додани шартҳои Шартномаи суғурта ва/ё пардохти иловагии мукофоти суғуратвиро мутаносибан ба афзоиш ёфтани сатҳи таваккали талаб намояд, агар ӯ дар бораи ҳолатҳое, ки ба афзоиш ёфтани таваккали суғуртавӣ оварда мерасонанд огоҳ буд ё аз тарафи Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) огоҳ карда шудааст.

11.3.1.4. Давоми муҳлати Шартномаи суғурта ҳолати ВН суғурташуда ва таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда, инчунин дуруст будани маълумоти хабардодаи Суғурташавандаро санчида барояд (аз назар гузаронад). Огоҳнома дар бораи мақсади гузаронидани азназаргузаронии ВН суғурташуда ба Суғурташаванда на дертар аз 3 (се) рӯз аз санаи эҳтимолии азназаргузаронӣ ирсол намояд. Агар Суғурташаванда бе сабабҳои узрнок аз пешниҳод кардани ВН барои азназаргузаронӣ даст кашад, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад қатъ кардани Шартномаи суғуртаро талаб намояд;

11.3.1.5. Аз Суғурташаванда, Ҷоидагиранда ё Шахси суғурташуда иттилоотро, ки барои муқаррар кардани воқеияти ҳодисаи суғуртавӣ, ҳолати сар задани он зарур аст, талаб намояд;

11.3.1.6. Пардохти ҷуброни суғуртавиро то муайян кардани тамоми ҳолатҳои сар задани ҳодисаи суғуртавӣ, аз он ҷумла то гирифтани ҷавобҳои хаттӣ ба дархостҳое, ки ба мақомоти салоҳиятдор ирсол карда шудаанд ва дар ин бора Суғурташавандаро ба тариқи хаттӣ огоҳ намудан, мавқуф гузорад;

11.3.1.7. Ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) пардохти суғуртавиро тибқи шартҳое, ки бо Қоида ва қонунгузорӣ пешбинӣ шудааст, рад намояд;

11.3.1.8. Пеш аз муҳлат қатъ кардани Шартномаи суғурта бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сурате, ки агар аз ҷониби Суғурташаванда, Ҷоидагиранда, шахсе, ки ба идоракунии ВН аз рӯи Шартнома иҷозат дода шудааст, ба вайрон кардани Қоидаи суғурта ва шартҳои Шартномаи суғурта роҳ додаанд;

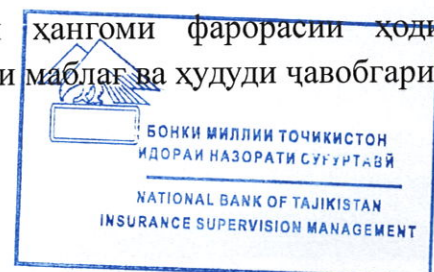
11.3.1.9. Пешбурди парвандаҳоро дар мақомоти судӣ ва ҳакамӣ аз номи ва дар асоси супориши Суғурташаванда пеш барад, инчунин аз номи ӯ нисбати талабҳои пешниҳодкардаи Шахсони ҷабрдида бинобар ба вучуд омадани ҳодисаи суғуртавӣ норозигӣ изҳор намояд;

11.3.1.10. Ба Суғурташаванда оид ба анҷом додани амалиётҳои зарурӣ вобаста ба ҳодисаи суғуртавӣ тавзеҳот диҳад;

11.3.1.11. Дорои дигар ҳуқуқҳои тибқи муқараррооти Қоидаи суғурта ва қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

11.4. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад:

11.4.1. Ба гирифтани пардохти суғуртавӣ хангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи таваккали суғурташуда дар доираи маблағ ва ҳудуди ҷавобгари дар Шартномаи суғурта қайдгардида.

11.4.2. Аз Шартномаи суғурта тибқи шартҳои пешбиниамудаи Қоидаҳои суғурта дар бораи пеш аз муҳлат қатъ кардани Шартнома бо ташаббуси Суғурташаванда, даст кашад.

11.4.3. Ба гирифтани нусхаи Полиси суғуртавӣ, ҳамзамон ҳангоми гум кардани он дар давраи амалаш Суғуртакунанда нусхаи онро дар муддати 5 (панҷ) рӯзи корӣ пас аз гирифтани ариза дар бораи гум кардани Полиси суғуртавӣ ба Суғурташаванда месупорад. Пас аз додани нусхаи Полиси суғуртавӣ ба Суғурташаванда Полиси суғуртавии гумшуда безътибор доништа, аз рӯи он пардохту ҷуброни суғуртавӣ ба амал бароварда намешаванд;

11.4.4. Дар сурати гузаштани воситаи нақлиёт ба соҳибияти шахси дигар Суғурташаванда ҳуқуқ дорад полисро ба номи соҳибмулки нави ВН ё Шартномаи суғуртаро нисбати воситаи нақлиёти бар ивази пештара харидорӣ намуда, бо аз нав ҳисобӣ кардани мукофоти суғуртавӣ аз нав ба расмият дарорад;

11.4.5. Шартномаи суғурта дигар ҳуқуқу уҳдадорихои тарафхоро, ки бархилофи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон нестанд, муқаррар менамояд.

12. МУАЙЯН НАМУДАНИ ҲАҶМИ ЗИЁН Ё ЗАРАР

12.1. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда, Шахси суғурташуда, Шахсони ҷабрида) зараре, ки дар натиҷаи сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ба амал омадааст ба тариқи дар Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) қайдшуда ва ба андозаи мутобиқи мазмуни фасли мазкур муайянгардида ҷуброн менамояд.

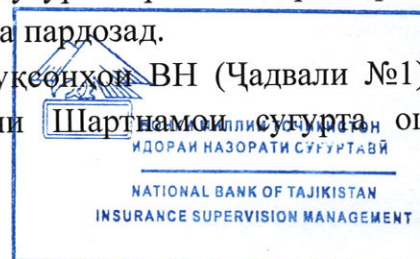
12.2. Дар сурате, ки агар маблағи суғуртавии дар Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) муқарраргардида аз арзиши аслии ВН дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ камтар бошад (суғуртаи нопурраи молумулкӣ), он гоҳ Суғуртакунанда ба Суғурташаванда ё Ҷоидагиранда қисми зараре, ки охири даридааст, мутаносиби маблағи суғуртавӣ ба арзиши суғуртавӣ ҷуброн менамояд, агар дигар шартҳо дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошанд.

12.3. Ҳангоми сар задани ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Зарари қисман» ва/ё «Таҷҳизоти иловагӣ»:

12.3.1. Ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Зарари қисман» ва/ё «Таҷҳизоти иловагӣ» аз ҷониби Суғуртакунанда дар асоси ҳуҷҷатҳое, ки андозаи зарарро тасдиқ мекунанд ва дар доираи маблағи суғуртавие, ки бо Шартномаи суғурта муқаррар карда шудааст, пардохт карда мешавад.

12.3.2. Ҷуброни суғуртавӣ ба андозаи арзиши воқеии барқароркунии он пардохт карда мешавад. Суғуртакунанда арзиши қисмҳо, гиреҳҳо ва агрегатҳои ивазшударо мутобиқи арзиши аслии онҳо бе дарназардошти фарсудагӣ мепардозад, аммо дар сурати иваз кардани кузов, муҳаррик (муҳаррики электрикӣ), батареяи аккумулятор, ҷарҳҳо, ҷузъҳои сохтори баровардани газҳои коркардшуда ва қисмҳои овезон, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ҷуброни суғуртавиرو бо дарназардошти фарсудагии қисмҳо, гиреҳҳо ва агрегатҳои ивазшуда пардозад.

12.3.3. Суғуртакунанда тибқи таснифгари нуқсонҳои ВН (Ҷадвали №1), ки ҳангоми азнагаргузарониҳои ВН мавриди бастанӣ Шартномаи суғурта ошкор

гардидааст амал менамояд ва дар асоси он ҷавобгарию Суғуртакунанда ҳангоми танзимдарории ҳодисаҳои суғуртавӣ дар сурати ошкор кардани нуқсонҳои комилан мутобиқ, муқаррар карда мешавад.

Ҷадвали №1.

№	Нуқсонҳо дар лаҳзаи суғуртакунии ВН			Нуқсонҳои, ки ҳангоми ҳодисаи суғуртавӣ арз шудаанд	
	Тасвири нуқсонҳо	Номгуи нуқсонҳо	Қорҳои таъмири зарурӣ	Номгуи нуқсонҳо	Ҷавобгари Суғуртакунанда ҳангоми
1	2	3	4	5	6
1	Вайрон шудани ЛКП (микрозадаҳо Ø зиёда аз 3 мм, ё бо шумораи зиёда аз 5 адад ё ҳарошаҳои дарознашон гуногун) бе вайрон кардани геометрияи қисми эҳтиётӣ	Вайрон шудани ЛКП	Ранг кардани қисми эҳтиётӣ	Нуқсонҳои ЛКП	Ҷило додан 0%
				Вайрон шудани	Рангу бор 0%
				Тағйирёбии қисм	Таъмир 100%, Рангу бор
				Несту нобуд шудани қисм	Ивазкунии 100%, Рангу бор 100%
2	Тағйирёбии қисм бо дарозкунии металл дар масофаи то 35% -и болои он, тағйирёбии мавқеи (Ø до 25 мм), тағйирёбии қисм бо дарозкунии чуқури металл дар масофаи то 10% -и болои он	Тағйирёбии қисм	Таъмири қисм, рангубори он	Нуқсонҳои ЛКП	Ҷило додан 0%
				Вайрон шудани ЛКП	Рангу бор 0%

				Тағйирёбии қисм	Таъмир (танҳо баргараф кардани нуқсонҳое, ки дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ бар вучуд омадааст), рангу бор 0%
				Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 100%, Рангу бор 50%
3	Тағйирёбии қисм бо дарозкунии металл дар масофаи то 35% -и болои он, тағйирёбии мавқеъ (Ø до 25 мм), тағйирёбии қисм бо дарозкунии чуқури металл дар масофаи то 10% -и болои он, тағйирёбии бо қавшавии оҳан - басти қисм, қандашавӣ, пайдоиши чин ва тағйирёбии дар ҷойҳои дастнорас	Несту нобуд шудани қисм	Таъмири қисм, рангу бори он	Нуқсонҳои ЛКП	Ҷило додан 0%
				Вайрон шудани ЛКП	Рангу бор 0%
				Тағйирёбии қисм	Таъмир 0%, Рангу бор 0%
				Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%, Рангу бор 0%
4	Нуқсонҳои шишаҳо, ҷузьҳои оинаҳо, фонусҳои қафо, равшанакҳои нурпош (задаҳо, харошаҳо, қафидаҳои андозаашон гуногун)	Несту нобуд шудани қисм	Ивази қисм	Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%

5	Нуксонҳои руйкашҳои дарун (руйкашҳои дарҳо, ҷойҳои нишаст), панели асбобҳо ва қисмҳои дигар ва ҷузъҳои муқаррарии дохилии воситаи нақлиёт	Несту нобуд шудани қисм	Ивази қисм	Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%
6	Нуксонҳои ЛКП қисмҳои воситаи нақлиёт, ки бо рангу бори бесифати қаблӣ алоқаманд мебошад (бо гуногунии рангубор, рангубор бо вайронкунии технология (руйкашҳои чармӣ, васлкунии бегона, қабат – қабат шудани болои он.)	Рангубори бесифат	Рангу бори қисм	Нуксонҳои ЛКП Вайрон шудани ЛКП Тағйирёбии қисм Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Танҳо пардохт аз рӯи нархгузорӣ бо дарназардошти рангу бори қисмҳо дар ҳаҷми 50%
7	Мавҷуд набудани қисмҳои (ҷузъҳои) воситаи нақлиёт	Мавҷуд набудани қисм	Ивази қисм	мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%, Рангу бор 0%

Шарҳу эзоҳ ба Ҷадвали №1:

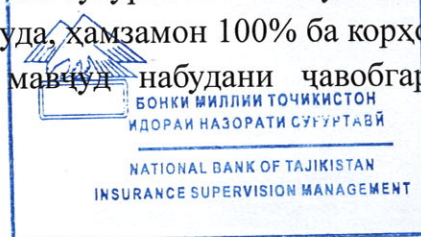
– дар сутунчаи №2 тавсири нуксонҳо/вайроншавии ВН, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН – и ба Шартномаи суғурта заимашуда қайд гардидааст;

– дар сутунчаи №3 номгӯи хусусияти нуксонҳо/вайроншавии ВН, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН – и ба Шартномаи суғурта заимашуда қайд гардидааст;

– дар сутунчаи №4 корҳои зарурии таъмирӣ оид ба бартараф кардани нуксонҳо\вайроншавии ВН, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН – и ба Шартномаи суғурта заимашуда қайд гардидааст;

– дар сутунчаи №5 номгӯи нуксонҳо\вайроншавии воқеии ВН, ки дар Санади азназаргузаронии ВН – и аз рӯи ҳодисаи суғуртавии Суғурташанада арзнамуда қайд гардидааст;

– дар сутунчаи №6 ҷавобгари Суғуртакунанда назди Суғурташаванда дар бораи гузаронидани корҳои таъмирӣ оид ба дуруст кардани қисмҳои ВН, нуксонҳое, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН – и ба Шартномаи суғурта заимашуда қайд гардидааст. Андозаи масъулият бо фоиз нишон додашуда, ҳамамон 100% ба корҳои иҷрошуда дар ҳаҷми пурра мутобик буда, 0% мавҷуд набудани ҷавобгари суғуртакунанда нисбати таъсири таъмири мазкур.

12.3.5. Бо созиши тарафҳои Шартномаи суғурта чуброни суғуртавӣ бо роҳи пардохти маблағи пулӣ тариқи ғайринақдӣ ё бевосита ба Суғурташаванда (Фоидагиранда) ё (ба истисноӣ ҳодисаҳои суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Пурра несту нобуд шудан» бо супориши охирин ва ба фоидаи НХТА, ки бо Суғуртакунанда муносибатҳои шартномавӣ дорад ва таъмири ВН – и зарардидаро ба амал баровардааст (ба амал мебарорад) сурат мегирад. Ба арзиши иҷроӣ корҳои таъмирӣ – барқароркунӣ дохил мешаванд:

- арзиши қисмҳои эҳтиётӣ, ки ҳангоми таъмири ВН истифода бурда шудааст;
- арзиши маводи сарфашуда;
- арзиши иҷроӣ корҳои таъмирӣ;
- арзиши гузаронидани ташҳиси мустақим, ки бо ташаббуси Суғурташаванда бо мувофиқа бо ӯ таъин шудааст.

12.3.6. Дар сурати гумшавӣ, пурра несту нобуд шудани ВН ва/ё таҷҳизоти иловагӣ ба он васлшуда, Суғурташаванда ҳуқуқ дорад то санаи анҷом додани чуброни суғуртавӣ аз ҳуқуқи худ оид ба ВН ва қисмҳои боқимондаҳои коршоями он ба фоидаи Суғуртакунанда даст кашад, дар ин ҳолат чуброни суғуртавӣ ба андозаи пурраи маблағи суғуртавӣ аз рӯи таваккал бо дарназардошти муқаррароти банди 6.6. Қоидаи суғурта пардохт карда мешавад.

12.3.6.1. Дар сурати пурра несту нобуд шудани ВН ва/ё таҷҳизоти иловагӣ ба он васлшуда, агар Суғурташаванда (Фоидагиранда) аз ҳуқуқи худ оид ба ВН ва қисмҳои боқимондаҳои коршоями онҳо ба фоидаи Суғуртакунанда (Фоидагиранда) даст накушад, дар ин ҳолат қисмҳои боқимондаҳои коршоями ВН вайроншуда ва таҷҳизоти иловагӣ он дар дасти Суғурташаванда (Фоидагиранда) мемонанд, ҳамзамон чуброни суғуртавӣ ба дарназардошти кухнашавӣ (фарсудагӣ) дар давраи амали Шартномаи суғурта, бо тарҳи арзиши қисмҳои боқимондаҳои коршоям, пардохт карда мешавад.

12.3.6.2. Ҳамзамон пардохт пас аз ба Суғуртакунанда супурдани ваколатнома бо ҳуқуқи бегонакунии ВН суғурташуда ба амал бароварда мешавад.

12.3.6.3. Ҳамзамон тамоми хароҷотҳои иловагӣ ба амсоли баратараф кардани нуқсонҳо, аз қайд баровардани ВН бар дӯши Суғурташаванда вогузор карда мешавад.

12.3.6.4. Нуқсонҳо ва пурра несту нобуд шудани резинаҳои дискҳои чархҳо ҳангоми ҳаракати ВН танҳо ҳамагон вақт чуброн мегарданд, агар дигар қисмҳои эҳтиётӣ, қисмҳои агрегатҳои ВН вайроншуда, ҳодисаи суғуртавӣ эътироф гардида, бевосита ё бевосита ба ҳодисаи мазкур мансуб мебошад.

12.3.6.5. Ҳаҷми зарар ва сабабҳои ба вуҷуд омадани он аз тарафи ташҳисгарони Суғуртакунанда (дигар намоёндогони ваколатдор) бо роҳи гузаронидани азназаргузаронии ВН вайроншуда ва таҷҳизоти иловагӣ ваколатдори давлатӣ, ташкилотҳои тиҷоратӣ ва дигар ташкилотҳо додашуда барои танзимдарории зарар ҳатмӣ набошанд ва ВН барои таъмир кардан аз ҷониби ХРН ба азназаргузаронии ташҳисгарон ирсол мегардад.

12.3.6.6. Агар ВН дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ аз имконияти мустақилона ҳаракат карданаш маҳрум гаштааст, он гоҳ Суғуртакунанда ба Суғурташаванда хароҷоти оқилонаро оид ба интиқоли он то устохонаи таъмирии наздиктарин, инчунин хароҷотҳои зарурию мақсаднок оид ба наҷотдиҳии ВН суғурташудаи мазкур, пешгирӣ ва кам кардани зарар, бо шарте, ки онҳо бо ҳуччат тасдиқ карда шудаанд, ҷуброн мекунад.

12.3.6.7. Агар бо Шартномаи суғурта ҳолати дигар пешбинӣ нашуда бошад, Суғуртакунанда зараре, ки бо бартараф кардани вайроншавию нуқсонҳои пинҳоние, ки бо сарзадани ҳодисаи суғуртавино ба миён омада, дар рафти таъмир ошкор гардиданду бо ҳуччат тасдиқ карда шудаанд, ҷуброн менамоянд. Дар сурати гузаронидани таъмири барқароркунӣ дар НХТА, ки бо он Суғуртакунанда муносибати шартномавӣ на дар рафти таъмир ошкор шудани вайроншавию нуқсонҳои пинҳонӣ, Суғурташаванда вазифадор аст ба тариқи хаттӣ Суғуртакунандаро дар ин бора то оғози бартараф кардани онҳо барои тартиб додани Санади иловагии азназаргузаронӣ огоҳ созад.

12.4. Ҳангоми дуздидани ВН суғурташуда ва таҷҳизоти иловагии ба он васлгардида.

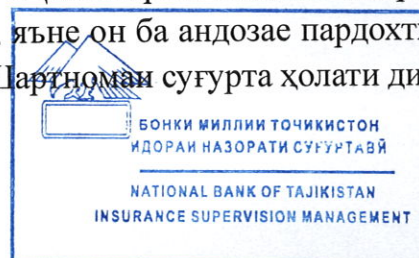
12.4.1. Ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Дуздида бурдан» мавриди пардохт ба андозаи маблағи суғуртавӣ бе дарназардошти кӯҳнашавӣ (фарсудагӣ) муайян карда мешавад.

12.4.2. Дар сурати дуздида шудани ВН суғурташуда Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад пардохти ҷуброни суғуртавино бо ҷуброни зарар дар шакли ғайринақдӣ ё бо роҳи пешниҳоди айнан ҳамин гуна ВН иваз намояд. ВН ҳамон вақт монанд доништа мешавад, агар ба амсоли ВН суғурташуда айнан ҳамини гуна тамға, маҷмӯъ ва соли барориш дошта бошад.

12.5. Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки дар натиҷаи сар задани он тарафи шахсони сеюм даъво дар бораи барқарор кардани зарар (ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Ҷавобгарии маданӣ мавриди истифодабарии воситаи нақлиёт») пешниҳод мегардад ё пешниҳод гаштааст.

12.5.1. Агар бо Шартномаи суғурта ҳолати дигар пешбинӣ нашуда бошад, дар сурати мавҷуд будани шартномаи суғуртаи хатмии Ҷавобгарии маданӣ соҳибони воситаи нақлиёт нисбати ВН суғурташуда пардохти ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Ҷавобгарии маданӣ мавриди истифодабарии воситаи нақлиёт», пас аз пардохт шудани ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи шартномаи суғуртаи хатмии ҷавобгари маданияи соҳибони воситаи нақлиёт, аммо на зиёда аз маблағи суғуртавие, ки аз рӯи таваккали «Ҷавобгарии маданӣ мавриди истифодабарии воситаи нақлиёт» муқаррар карда шудааст, амалӣ карда мешавад.

12.5.2. Маблағи суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Ҷавобгарии маданӣ мавриди истифодабарии воситаи нақлиёт» агрегатӣ мебошад, яъне он ба андозае пардохтҳои суғуртавино анҷомдода кам карда мешавад, агар бо Шартномаи суғурта ҳолати дигар пешбинӣ нашуда бошад.

12.5.3. Андозаи чуброни суғуртавӣ аз тарафи Суғуртакунанда дар асоси ҳуҷҷатҳое, ки воқеияти расонидан ва андозаи зарарро тасдиқ менамоянд тибқи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаи суғурта муқаррар карда мешавад.

12.5.4. Ба маблағи чуброни суғуртавӣ хароҷот оид ба чуброни зараре, ки ба шахсони ҷабрдида расонида шудааст ва онҳо ҳуқуқи чуброни онро мутобиқи қонунгузорӣ, аз ҷумла Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон доранд, дохил мешавад:

12.5.4.1. Дар сурати расонидани зарар ба саломатӣ ё ғавти шахси воқеӣ ба хароҷоти зикргардида дохил мешаванд:

- музди меҳнате, ки ба ҷабрдида бинобар гум кардани қисми саломатӣ зарур мебошад (ғизогири, табобати санаторӣ – озоишгоҳӣ, нигоҳубини бегона, протезмонӣ, хараҷоти нақлиётӣ, барои хизматрасонии муздноки тиббӣ ва ғ);

- қисми музди меҳнате, ки дар ҳолати ғавтидани ҷабрдида, шахсони ғайри қобили меҳнати дар таъминоти ӯ қарордошта ё ҳуқуқи аз ӯ гирифтани таъминотро доштаанд маҳрум гаштаанд;

- хароҷот барои дафн.

12.5.4.2. Дар ҳолати ба шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ расонидани зарари молу мулкӣ хароҷотҳои зикргардида ҳамчун зараре, ки ба амвол бинобар несту нобуд ё вайрон кардани он расонида шудааст, муайян карда мешавад:

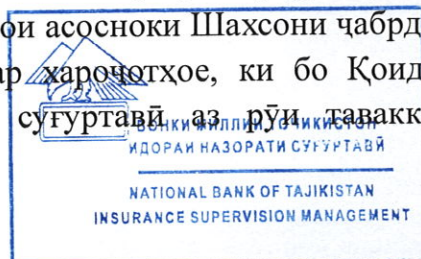
- ҳангоми пурра несту нобуд шудани амвол зарар ба арзиши аслии амволи несту нобудгардида бо тарҳи фарсудагӣ ва арзиши қисмҳои боқимондае, ки барои истифодабарӣ коршоям мебошанд баробар аст: Чунин вайроншавии амвол, ки ҳангоми он барқарор кардани амвол аз ҷиҳати иқтисодӣ самарабахш намебошад, яъне арзиши қисмҳои барқароркунӣ аз арзиши харидорӣ намудани айнан ҳамин гуна амвол то лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ барзиёд аст, пурра несту нобуд шудани амвол доништа мешавад;

- ҳангоми қисман несту нобуд шудани амвол зарар ҳамчун маблағи хароҷоте муқаррар карда мешавад, ки барои амволи вайронгаштаре ба ҳолате, ки то сар задани ҳолати суғуртавӣ дошт овардан зарур мебошад.

12.5.5. Андозаи хароҷотҳои зикргардидаро ҳангоми тариқи пеш аз судӣ ба танзим даровардани даъвоҳо бо созиши Суғуртакунанда ва шахсе, ки даъворо пешниҳод намудааст бо иштироки Суғурташаванда ва Шахси суғурташуда муайян карда мешавад.

12.5.6. Дар сурате, агар Тарафҳои қайдгиранда бо созиши қобили қабул наомада бошанд, он гоҳ андозаи хароҷот оид ба чуброни зарари расонидашуда бо ҳалномаи мақомоти судӣ муайян карда шавад.

12.5.7. Андозаи хароҷоти Суғурташаванда, ки аз тарафи Суғуртакунанда чуброн карда мешавад ва бо қонегадонии талаботҳои асосноки Шахсони ҷабрдида нисати Суғурташаванда алоқаманд, инчунин дигар хароҷотҳое, ки бо Қоидаҳо пешбинӣ шудаанд, набояд аз андозаи маблағи суғуртавӣ аз рӯи таваккали

«Чавобгари маданий соҳибони воситаи нақлиёт», ки бо Шартномаи суғурта муқаррар карда шудааст, зиёд бошад.

12.6. Ҳангоми сар задани ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Ҳодисаи нохуш».

12.6.1. Пардохти суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Ҳодисаи нохуш» дар доираи маблағи суғуртавӣ сурат мегирад, агар ҳодисаи нохуш ба марг ва гум кардани доимии қобилияти меҳнати умумии (ба вучуд омадани маъюбӣ) шахси суғурташуда, ки дар ВН дар лаҳзаи ҳодисаи суғуртавӣ қарор дошт оварда расонидааст. Агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ марги шахси суғурташуда ба вучуд омада бошад, он гоҳ пардохт ба меросгирони ӯ аз рӯи қонун ё дар асоси васиятнома анҷом меёбад, агар дар Шартномаи суғурта Ҷоидагирандаи дигар номбар карда нашуда бошад.

12.6.2. Ҳангоми сар задани ҳодисаи суғуртавӣ Суғуртакунанда пардохти суғуртавиرو ба андозаи зерин анҷом медиҳад:

12.6.2.1. Дар ҳолати вафот кардани шахси суғурташуда:

Ҳангоми суғуртакунӣ аз рӯи «Низомии умумӣ» – ба андозаи ҳудуди пардохт нисбати ҳар як шахси суғурташуда. Ҳамзамон ҳудуди пардохт баробар ба:

- 40% аз маблағи суғуртавӣ, агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ як Шахси суғурташуда зарар бардошта бошад;

- 35% аз маблағи суғуртавӣ барои ҳар як ҷабрдида, агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ ду Шахси суғурташуда зарар бардошта бошад;

- бо ҳиссаҳои баробар нисбати ҳар як ҷабрдида, агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ се ё зиёда аз он шахси суғурташуда зарар бардошта бошад.

Ҳангоми суғуртакунӣ аз рӯи «Низомии ҷойҳо» – ба андозаи маблағи суғуртавӣ барои як ҷой.

12.6.2.2. Дар сурати ба вучуд омадани аз дастдиҳии доимии қобилияти меҳнати (ба вучуд омадани маъюбии) шахси суғурташуда, пардохтҳо ба тариқи зайл сурат мегиранд:

Ҳангоми суғуртакунӣ аз рӯи «Низомии умумӣ»

- гуруҳи 1 – 100% аз меъёри пардохт нисбати ҳар як шахси суғурташуда;

- гуруҳи 2 – 75% аз меъёри пардохт нисбати ҳар як шахси суғурташуда;

- гуруҳи 3 – 50% аз меъёри пардохт нисбати ҳар як шахси суғурташуда.

Ҳангоми суғуртакунӣ аз рӯи «Низомии ҷойҳо»:

- гуруҳи 1 – 100% аз маблағи суғуртавӣ барои як ҷой;

- гуруҳи 2 – 75% аз маблағи суғуртавӣ барои як ҷой;

- гуруҳи 3 – 50% аз маблағи суғуртавӣ барои як ҷой.

12.6.3. Маблағи умумии пардохт аз рӯи тамоми ҳодисаҳои суғуртавӣ набояд аз маблағи суғуртавие, ки дар шартномаи суғурта (полиси суғуртавӣ) аз рӯи таваккали мазкур муқаррар карда шудааст зиёд бошад.

12.7. Хароҷоти амалинамудаи Суғурташаванда ё Шахси суғурташуда баҳри кам кардани зарарҳои ҷоиизи аз ҷониби Суғуртакунанда ҷабронбуда, агар чунин хароҷотҳо зарурат доштанд ва ё барои иҷроиши супоришҳои Суғуртакунанда анҷом дода шудаанд, новобаста аз он ки он ҷораҳои дахлдор ғибқи тартиби

пешбиниnamудай моддаи 1075 Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, бемуваффақият буданд, ҷуброн карда мешаванд.

Барои ҷуброни хароҷоти мазкур Суғурташаванда вазифадор аст ҳуччатҳое, ки андозаи хароҷот ва воқеияти анҷом додани чунин хароҷот барои кам кардани зиён ё иҷроиши супоришҳои Суғуртакунандаро тасдиқ менамоянд, пешниҳод намояд.

13. ТАРТИБИ МУАЙЯНКУНИИ МАБЛАҒИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ЌУБРЕНИ СУҒУРТАВӢ)

13.1. Тартиби ҷуброни зарар бо мазмуни Фасли мазкур муқаррар карда мешавад. Ќуброни суғуртавӣ пас аз он, ки сабабҳо, иштирокчиён (ҳангоми мавҷуд будани онҳо), оқибати ҳодисаи рухдода ва андозаи зарар, дар сурати эътироф кардани ҳодисаи рухдода аз тарафи Суғуртакунанда ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ пардохт карда мешавад. Ҳамзамон уҳдадорӣ оид ба пешниҳоди ҳуччатҳое, ки сабаби сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ва андозаи зарарро асоснок мекунанд бар дӯши Суғурташаванда, Фоидагиранда, ронандагон ва шахсони суғурташуда вогузор карда мешаванд.

13.2. Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ дорад, Суғурташаванда, намояндаи ӯ, шахсе, ки ба идоракунии ВН иҷозат дода шудааст тамоми чораҳои оқилонаро оид ба наҷот додани ВН ва шахсони дар он буда, пешгирии вайроншавии минбаъдаи ВН ва бартараф кардани сабабҳое, ки ба вучуд омадани зарари иловагӣ мусоидат менамоянд, инчунин иҷрои уҳдадориҳои дахлдори дар Қоида пешбинӣ шударо, андешида барояд.

13.3. Суғуртакунанда ҳангоми аз ҷониби Суғурташаванда ё шахсе, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст барқасдона чораҳои оқилона ва дастрасро оид ба кам кардани зиёни эҳтимолӣ наандешидан, аз пардохти ҷуброни зарар озод карда мешавад.

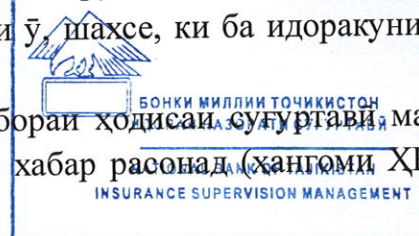
13.4. Пардохти ҷуброни суғуртавӣ дар давоми 5 (панҷ) рӯзи корӣ баъди аз тарафи Суғуртакунанда эътироф кардани ҳодисаи суғуртавӣ ва аз Суғурташаванда (Фоидагиранда, шахсони суғурташуда) гирифтани тамоми ҳуччатҳои талабшуда, амалӣ мешавад.

13.5. Рӯзи пардохти суғуртавӣ санаи хориҷ кардани маблағи суғуртавӣ аз суратҳисоби Суғуртакунанда дониста мешавад.

13.6. Уҳдадориҳои Суғурташаванда оид ба пешниҳоди ҳуччатҳое, ки дар Фасли мазкури Қоида нишон дода шудаанд, аз ҷониби Фоидагирандагон, шахсоне, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудаанд ё Шахсони ҷабрдида (Ҷабрдидагон ва/ё дар натиҷаи ҲРН дар қисми суғуртакунии таваккали «Ҷавобгариҳои маданӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт» зарар бардошта) иҷро карда мешаванд.

13.7. Ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Зарар» ва/ё «Таҷҳизоти иловагӣ», Суғурташаванда, намояндаи ӯ шахсе, ки ба идоракунии ВН иҷозат дода шудааст, вазифадоранд:

13.7.1. Фавран, ҳамон лаҳзае, ки ба ӯ дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ, маълум гардидааст ба мақомотҳои салоҳиятдори дахлдор хабар расонад (ҳангоми ҲРН ба

БДА, ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда дар натиҷаи ҳаракатҳои ғайриқонунии шахсони сеюм, дуздидани қисмҳои эҳтиётии он дар натиҷаи ҳолатҳои фавқуллодаи табиӣ ба шубҳаи наздиктарини милитсия, ҳангоми сӯхтор ба раёсати зидди сӯхтор) ва расмиятдорории ҳуччатгузории ҳодисаи суғуртавино таъмин намоёнд. Шартӣ мазкур дар сурати вайрон шудани ҷузъҳои шишабандӣ, низоми сигналдиҳӣ, нурпоши беруна, инчунин дигар ҳолатҳои ба Суғуртакунанда мувофиқа кардашуда ҳатмӣ намебошад.

13.7.2. Фавран дар давоми се рӯз (72 соат) дар бораи ба амал омадани ҳодисаи суғуртавӣ бо қайди тамоми ҳолатҳои сар задани ҳодисаи суғуртавӣ бо ҳама гуна воситаи дастрас ба Суғуртакунанда хабар расонад. Тамоми хабарҳо дар бораи ҳодисаҳое, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ доранд дар шакли хаттӣ ва ё электронӣ бо имзои Суғурташаванда ё намояндаи ваколатдори ӯ, ки муфассал дар бораи тамоми ҳолатҳои сар задани ҷунин ҳодиса огоҳӣ дорад, ё шахсе, ки бевосита ВН дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавии мазкур идора мекард, пешниҳод мегарданд. Муқаррароти банди мазкур боиси аз ҷониби Суғуртакунанда рад намудани пардохту ҷубронҳои суғуртавӣ шуда наметавонад. Дар ҳолати бо сабабҳои узрнок бо таъхири оқилонаи муҳлат мурочиат намудан, ҳолати мазкур баинобат гирифта мешавад.

13.7.3. Суғурташаванда ба Суғуртакунанда барои гирифтани ҷуброни суғуртавӣ ҳуччатҳои зеринро пешниҳод намоёнд:

13.7.3.1. Нусхаи шартномаи суғурта (полиси суғуртавӣ).

13.7.3.2. Нусхаи Ваколатнома оиди ҳуқуқи пешбурди парванда дар ташкилоти суғуртавӣ (барои шахси ҳуқуқӣ ва намояндаи Суғурташаванда);

13.7.3.3. Нусхаи шаҳодатнома дар бораи бақайдгирии ВН;

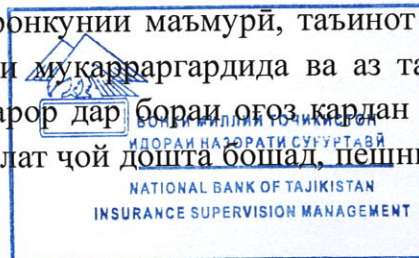
13.7.3.4. Нусхаи Ваколатнома дар бораи ҳуқуқи идоракунии ВН ё варақаи роҳхат.

13.7.3.5. Нусхаи шаҳодатномаи ронандагии шахсе, ки ба идоракунии ВН иҷозат дода шудааст.

13.7.3.6. Ариза дар бораи пардохт бо қайди нишонаҳои бонкии Суғурташаванда барои интиқол додани маблағи пулӣ.

13.7.3.7. Ҳуччатҳои аслии мақомотҳои салоҳиятдори давлатӣ, ки воқеияти фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ва оқибатҳои онро бо қайди ҳолатҳои сар задани он тасдиқ менамоёнд, аз он ҷумла:

– ҳангоми вайрон кардани ВН дар натиҷаи ҲРН – ҳуччатҳои тасдиқкунандаи БДА бо қайди ҷой ва вақти ҲНР, ному насаб ва суроғаи тамоми иштирокчиёни ҲРН/ҷой доштан/надоштани мастии алкоғолӣ (нашъамандӣ) намуда вайронкунии ҚҲР, доштани шаҳодатномаи ронандагии гуруҳи дахлдор, инчунин номгӯи нуқсонҳое, ки ба ВН суғурташуда дар натиҷаи ҲРН расидааст. Бо ҷунин ҳуччатҳо метавонанд мансуб бошанд: маълумотнома дар бораи ҳодисаи роҳи нақлиётӣ ё нусхаҳои протокол ва қарор дар бораи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, таъинот (агар бароварда шудааст), маълумотномаҳои намунаҳои муқарраргардида ва аз тарафи мақомоти тафтишии пешакӣ тасдиқкардашуда, қарор дар бораи огоз кардан ё рад намудани огози парвандаи ҷиноятӣ, агар ҷунин ҳолат ҷой дошта бошад, пешниҳоди

маълумотномаи БДА ҳангоми вайрон шудани танҳо даруни воситаи нақлиёт, шишаҳои пеш ва қафо, шишаҳои дар, равшанақҳо, фонусҳо, чузъҳои оинаҳои ВН, агар дигар шарт бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, ҳатмӣ нестанд. Дар сурате, агар ҳодисаи суғуртавӣ дар давраи амали шартномаи суғурта (полиси суғуртавӣ) ба вучуд омада бошад, аммо ариза дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ ба Суғуртақунанда пеш аз ба итмом расидани шартномаи суғурта пешниҳод гардад, онгоҳ пешниҳоди маълумотномаи БДА дар ҳама ҳолат ҳатмӣ мебошад;

– ҳангоми дуздида шудани чузъҳои қисмҳои алоҳидаи ВН ва/ё ТИ, ки ба он васл карда шудааст, инчунин ҳангоми вайрон шудани ВН дар натиҷаи ҳаракатҳои ғайриқонунии шахсони сеюм – маълумотномаи тасдиқгардидаи мақомоти ВКД бо қайди чузъҳои қисмҳои ВН ва/ё ТИ дуздидашуда ё вайрон гардида, шахсони гунаҳкор, агар онҳо муайян карда шудаанд, ё нусхаи тасдиқкардашудаи қарор дар бораи оғоз кардани парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи воқеияти мазкур (ҳангоми рад кардани оғози парвандаи ҷиноятӣ дар маълумотнома бояд моддаи Кодекси муҳофизати ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар асоси он оғози парвандаи ҷиноятӣ рад карда шудааст, қайд карда шавад);

– ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда дар натиҷаи сӯхтор – маълумотномаи тасдиқгардида аз раёсати зидди сӯхтор (мақомоти назорати давлатии зидди сӯхтор), нусхаи тасдиқгардидаи қарор дар бораи оғоз кардан ё рад намудани оғози парвандаи ҷиноятӣ, ки аз тарафи сохторҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Сарраёсати Хадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шудааст;

– ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда дар натиҷаи ҳолати ғавқуллодаи табиӣ (падида) – маълумотномаи тасдиқгардидаи сохторҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва маълумотномаи тасдиқгардидаи сохторҳои Хадамоти давлатии гидрометеорологии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки банду басти ҳодисаро ҳамчун ҳолати ғавқуллодаи табиӣ (падида) ё падидаи хавфноки табиӣ тасдиқ менамояд.

13.7.3.8. Дар сурати анҷом додани таъмири барқароркунӣ дар НХТА, ки бо Суғуртақунанда муносибати шартномавӣ надорад:

– ҳуҷҷатҳои пардохтии аслий ё нусхаи ба тариқи дахлдор тасдиқгардидаи онҳо, ки хароҷоти Суғурташаванда ё Фоидагирандаро оид ба барқароркунии ВН вайронгардида ва ё таҷҳизоти иловагӣ (наринома, расидҳо, ҳисобварақаҳо, борхат, супоришномаҳо ва амсоли онҳо);

– шартномаи аслий оид ба хизматрасонӣ (пудратӣ ва ғ.) ё нусхаи ба тариқи дахлдор тасдиқкардаи он, ки ба таъмири барқароркунии ВН вайронгардида ватаҷҳизоти иловагии он баста шудааст, ба истиснои таъмири ВН, ки ҳангоми он шартнома байни Суғурташаванда ва маркази хизматрасонии воситаи нақлиётӣ баста намешавад;

– ҳуҷҷате, ки супурдан ва қабули корҳои инрошуда (хизматрасонӣ) тасдиқ менамояд, агар ташкилоти таъмиркунӣ чунин ҳуҷҷатҳоро ба расмӣ таъин накарда.

13.7.3.9. Дар сурати мустақилона аз ҷониби Суғурташаванда харидорӣ намудани қисмҳои эҳтиётӣ барои гузаронидани таъмир, инчунин ҳисобварақаҳо ва ҳуҷҷатҳое, ки воқеияти пардохтро тасдиқ менамоянд, бояд пешниҳод карда шаванд. Дар борхатҳо оиди харидорӣ намудани қисмҳои эҳтиётӣ бояд қайд карда шавад: номгӯи қисмҳо, рақами феҳрист, арзиши ҳар як қисм, арзиши умумӣ. Андозаи ҷуброни суғуртавино Суғуртакунонда пас аз санҷиши маълумотҳои дар ҳуҷҷатҳои мазкур дарҷёфта барои мувофиқ будани қорҳои таъмирии анҷомдода ба ҳодисаи суғуртави, инчунин технологияи таъмир ва арзиши қисмҳои эҳтиётӣ муқарар менамоянд. Тамоми баҳсҳое, аз он ҷумла даъво оиди сифати таъмир, ки байни Суғурташаванда ва ташкилоте, ки таъмиро анҷом додааст ба миён меоянд, аз тарафи Суғуртакунонда мустақилона ба танзим дароварда мешаванд.

13.7.3.10. Дар сурати аз ҷониби Суғурташаванда гузаронидани ташҳиси мустақим:

- нусхаҳои ҳуҷҷатҳои ба тариқи дахлдор тасдиқшуда, ки ҳуқуқи гузаронидани ғайолияти нархгузори ташҳиси мустақимро тасдиқ менамоянд;

- ҳуҷҷатҳои пардохтии асли ё нусхаҳои ба тариқи дахлдор тасдиқкардаи онҳо, ки хароҷоти Суғурташаванда ва ташҳиси мустақим оид ба тартиб додани ҳулосаи ташҳис дар бораи афзоиш ёфтани зараре, ки дар натиҷаи вайроншавии ВН ва/ё таҷҳизоти иловагӣ расонида шудааст, баста шудааст;

- ҳуҷҷате, ки ҳаҷми хизмати расонидашударо тасдиқ менамояд.

13.7.3.11. Ҳуҷҷатҳои асли ё нусхаҳои ба тариқи дахлдор тасдиқкардаи онҳо, ки хароҷоти Суғурташаванда (Ғоидагиранда) бинобар сабаби сар задани ҳодисаи суғуртави, ки тибқи Қоида ва Шартномаи суғурта бояд ҷуброн карда шавад, тасдиқ менамоянд;

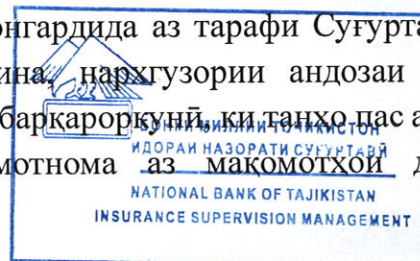
13.7.3.12. Ҳуҷҷатҳои дигаре, ки Суғурташаванда талаб кардааст ва барои қабули қарор дар бораи ҳодисаи суғуртави эътироф кардан ва ба амал баровардани пардохти ҷуброни суғуртави зарур мебошанд.

13.7.4. Ба намоандаи Суғуртакунонда ВН вайроншударо то таъмири он, инчунин қисму ҷузъҳо ва таҷҳизоти иловагӣ ё қисмҳои вайроншудаи онҳоро дар намуде, ки дар натиҷаи сар задани ҳодисаи суғуртави ҳангоми азназаргузаронӣ қарор доштаанд пешниҳод намуда, бо Суғурташаванда амалиётҳои минбаъдаро мувофиқа созад, ҳамзамон Суғурташаванда вазифадор аст тавзеҳоти Суғуртакунондаро оид ба камтар кардани зарар риоя намоад.

13.7.5. Бо Суғуртакунонда низоми пардохти суғуртави ва гузаронидани таъмири барқароркунии ВН ва таҷҳизоти иловагии ба он васлшударо мувофиқа намоад.

13.8. Пардохти ҷуброни суғуртави аз рӯи таваккали «Зарар» ва «Таҷҳизоти иловагӣ» амалиётҳои хусусиятҳои зеринро пешбинӣ менамояд:

13.8.1. Муоинаи ВН суғурташудаи вайронгардида аз тарафи Суғуртакунонда (намоандаи ӯ), тартиб додани Санади муоина, нархгузори андозаи ҷуброни суғуртави, ирсоли ВН суғурташуда ба таъмири барқароркунии, ки танҳо пас аз тарафи Суғурташаванда пешниҳод кардани маълумотнома аз мақомотҳои дахлдори

салоҳиятдор ба амал бароварда мешавад, дар сурате агар он тибқи Қоида ва ʼё шартҳои шартномаи суғуртаи басташуда зарур бошад. Вақт ва ҷойи муоинаро тарафҳо мувофиқа менамоянд. Агар вайронкуниҳои ба ВН суғуратшуда дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ расонидашуда ба ҳаракати беҳатарии он бо гашти худ монеагӣ накунад ва сафари ғаврии хизмати ташҳиси бо шартҳои Шартномаи суғуртаи пешбинӣ нашуда бошад ʼё имконияти сафари ғаврии хизмати ташҳисии Суғуртакунанда ба мавқеи таваккуфҳои ВН вучуд надорад, Суғурташаванда вазифадор аст ВН суғурташударо ба мавқеи ҷойгиршавии хизмати ташҳисии Суғуртакунанда оварда расонад ʼё ин ки сафари ғайрифаврӣ (дар муддати 3 рӯз) ба мавқеи таваккуфҳои ВН суғурташуда фаромиш диҳад. Агар вайроншавӣ, ки ба ВН суғурташуда дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ расонидашуда ба ҳаракати беҳатарии он бо гардиши худ монеагӣ намояд, азназаргузаронӣ дар ҷойи таваккуфҳои ВН суғурташуда сурат мегирад. Дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи Суғуртакунанда, ВН вайронгардида бевосита ба НХТА расонида шуда, онро аз назар гузаронида, аз Суғурташаванда ҳуҷҷатҳое, ки бо Қоидаҳо талаб карда мешаванд, ҳам оварда мешаванд.

Корҳои таъмирӣ – барқароркунӣ дар НХТА, ки бо Суғуртакунанда муносибати шартномавӣ дорад, дар асоси роҳхати ӯ ба амал бароварда мешаванд, агар бо Шартномаи суғуртаи дигар шартҳои пешбинӣ нашуда бошанд.

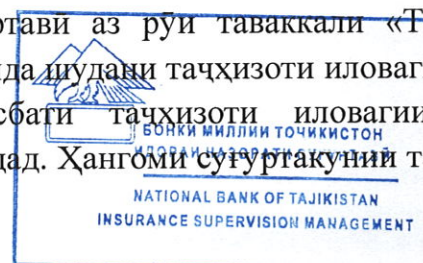
13.8.2. Дар сурати оғоз намудани парвандаи ҷиноятӣ Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад пардохти ҷуброни суғуртавиرو (бо огоҳонидани Суғурташаванда ба тариқи хаттӣ дар муддати 3 рӯзи корӣ аз лаҳзаи амали мавқуфгузорӣ) то аз ҷониби охири пешниҳод гардидани қарори ниҳой (қарор дар бораи рад кардани оғози парвандаи ҷиноятӣ, қарор дар бораи боздоштани пешбурди парвандаи ҷиноятӣ, ҳулосаи айбдоркунӣ ʼё қарори суд) нисбати парвандаи ҷиноятӣ оғоз шуда мавқуф гузорад.

13.8.3. Бо мувофиқаи тарафҳо ʼё дар сурати мавҷуд набудани НХТА – и наздиктарин, ки бо Суғуртакунанда муносибати шартномавӣ дорад, ҷуброни суғуртавӣ бо роҳхати Суғуртакунанда дар асоси нархгузориҳои арзиши корҳои таъмирӣ – барқароркунӣ, ки аз ҷониби ташҳисгарони Суғуртакунанда ʼё маркази ташҳиси мустақим тартиб дода шудааст, пардохт карда мешавад.

13.8.4. Агар Суғурташаванда бо андозаи зарар ва/ʼё сабабҳои ба вуқӯ ʼомадани он, ки аз ҷониби ташҳисгарони Суғуртакунанда муайян карда шудааст, розӣ набошад, онгоҳ ӯ ҳуқуқ дорад гузаронидани ташҳиси мустақимро талаб намояд. Ташҳиси мустақим аз тарафи ташкилоти ташҳисие, ки Суғурташаванда пешниҳод намудааст ва Суғуртакунанда маъқул донистааст, анҷом меёбад.

13.8.5. Пас аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Зарар» дар сурати пурра несту нобуд гардидани ВН, амали шартнома қатъ гардида, мукофоти суғуртавӣ баргардонида намешавад.

13.8.6. Пас аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Таҷҳизоти иловагӣ» дар сурати пурра несту нобуд ʼё дуздида шудани таҷҳизоти иловагӣ/воҳиди таҷҳизоти иловагӣ, амали шартнома нисбати таҷҳизоти иловагии/объекти нестунобудгардида (дуздида шуда) қатъ мегардад. Ҳангоми суғуртакунии таҷҳизоти

иловагии такроран васлшуда ба Шартномаи суғурта иловаҳо замиа мегарданд, ки муҳлати амали он набояд аз муҳлати амали Шартномаи асосии суғуртаи ВН барзиёд бошад, ҳамзамон Суғурташаванда ба Суғуртакунанда мукофоти мукофоти (мукофоти) иловагиро мепардозад.

13.9. Ҳангоми дуздидани ВН суғурташуда Суғуртакунанда вазифадор аст:

13.9.1. Фавран, ҳамон лаҳзае, ки ба Суғурташаванда (намояндаи ӯ, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст) дар бораи дуздаи шудани ВН суғурташуда маълум гардид, бояд ба мақомоти салоҳиятдори давлатӣ хабар расонида, ба Суғуртакунанда бо тасвири муфассал тамоми ҳодисаи ба ӯ маълумбуда пешниҳод намояд.

13.9.2. Ба ғайр аз аризаи хатгӣ дар бораи ҳодисаи суғуртагӣ барои баррасии даъво оид ба ҷуброни суғуртагӣ ба Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

13.9.2.1. Шартномаи суғурта (полиси суғуртагӣ).

13.9.2.2. Нусхаи Ваколатнома дар бораи ҳуқуқи пешбурди кор дар шикати суғурта (барои шахси ҳуқуқӣ ва намояндаи Суғурташаванда).

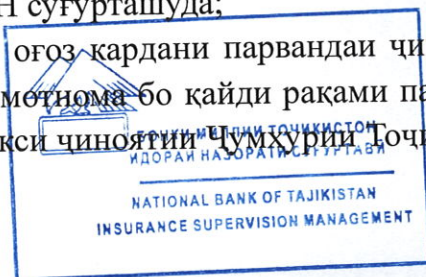
13.9.2.3. Нусхаи шаҳодатномаи бақайдгирии воситаи нақлиёт, агар чунин бақайдгирӣ дар мақомоти Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дигар мақомоти салоҳиятдор, ки бақайдгирии воситаҳои нақлиётро ба амал мебароранд гузашта бошад (ба истиснои ҳолатҳои ба маводи парвандаи ҷиноятӣ замиа гардидаи он ё бо роҳи дуздӣ якҷоя бо ВН ҳангоми содир гардидани ҷинояти бо зербанди г) моддаҳои 248 ва 249 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда дуздаи шудаанд).

13.9.2.4. Нусхаи Ваколатнома дар бораи ҳуқуқи идоракунии ва/ё ихтиёрдории ВН суғурташуда ва роҳхати сафар.

13.9.2.5. Маҷмӯи пурраи калидҳои аслии ВН дуздашуда ва пултҳои идоракунии, овезаҳо, кордҳо – активаторҳои актив ва пасиви тамоми дастгоҳҳои электронӣ ва электронӣ – механикӣ зидди дуздаи бурдан, ки ба ВН суғурташуда васл карда шудаанд ба истиснои ҳолатҳои ба маводи парвандаи ҷиноятӣ замиа гардидаи он ё бо роҳи якҷоя бо ВН ҳангоми содир гардидани ҷинояти бо зербанди г) моддаҳои 248 ва 249 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда дуздаи шудаанд. Ҳангоми васл кардани дастгоҳи ҷустуҷӯи зидди дуздаи бурдан Суғурташаванда вазифадор аст бо талаби Суғуртакунанда ҳуҷҷате, ки пардохти хизмати мониторинги таъминкунандаи хизмати мазкурро (пардохти муштарӣ) тасдиқ мекунад, пешниҳод намояд.

13.9.2.6. Маълумотномаи сохторҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дигар мақомоти ваколатдор бо қайди сана ва вақти мурочиати Суғурташаванда дар хусуси дуздаи шудани ВН суғурташуда;

13.9.2.7. Қарори тасдиқнамуда дар бораи оғоз кардани парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи воқеияти дуздии ВН суғурташуда ё маълумотнома бо қайди рақами парвандаи ҷиноятӣ, санаи оғоз шудани он ва моддаи Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

13.9.2.8. Қарори тасдиқнамуда дар бораи боздошти пешбурди парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи далели дуздии ВН суғурташуда ё маълумотнома бо қайди рақами парвандаи ҷиноятӣ, сана ва асосҳои боздоштани он;

13.9.2.9. Мактуб (созишномаи иловагӣ бо Суғуртакунанда) бо ухдадорихое Суғурташаванда (ва агар Суғурташаванда соҳибмулки (соҳиби) ВН суғурташуда набошад онгоҳ аз соҳибмулки ВН суғурташуда низ, дар сурати ёфтани ВН суғурташуда дар муддати 2 ҳафта аз лаҳзаи ёфт шуданаш ба Суғуртакунанда ҷуброни суғуртавии пардохтшуда ба андозаи арзиши бозории он баргардониди мешаванд ё ба Суғуртакунанда (намояндаи ӯ) ВН ёфтшуда, ки қаблан кормандони милитсия онро қабул карда, аз қайди мақомоти БДА баровардаанд, бо тамоми ҳуҷҷатҳое, ки барои фуруши он ба воситаи мағозаи комиссияи зарур мебошад, инчунин бо супоришнома дар бораи интиқоли маблағи пулии аз фуруши ВН ба даст овардашуда ба Суғуртакунанда супурда мешавад;

13.9.2.10. Нишонаҳои бонки Фоидагиранда – шахси воқеӣ барои интиқол додани маблағи пулӣ; барои шахсони ҳуқуқӣ – мактуб дар бораи пардохти ҷуброни суғуртавӣ бо қайди нишонаҳои бонк, ки аз тарафи роҳбар ё шахсе, ки расман ҳуқуқи имзо кардани ҳуҷҷатҳои молиявиро дорад бо муҳри ташкилот, тасдиқ карда шудааст.

13.9.2.11. Дигар маълумот ва ҳуҷҷатҳои тибқи муқаррароти қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудааст.

13.9.3. Пас аз анҷом ёфтани пардохти ҷуброни суғуртавӣ бинобар дуздида шудани ВН амали Шартнома қатъ гардида, муқофоти суғуртавӣ баргардониди намешавад.

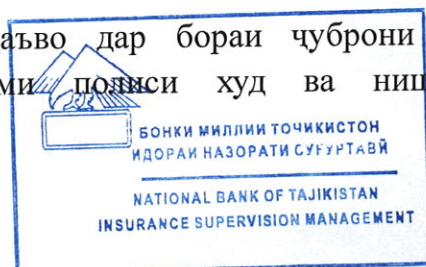
13.10. Дар сурати аз тарафи ронандаи воситаи нақлиёти суғурташуда расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва ё амволи шахсони сеюм дар натиҷаи истифодабарии воситаи нақлиёти суғурташуда (таваккали «Ҷавобгарии маданӣ ҳангоми истифодабарии ВН») Суғурташаванда ва ё ронандае, ки ба идоракунии ВН роҳ додааст, вазифадор аст:

13.10.1. Ба тариқи хаттӣ Суғуртакунандаро дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ бо тасвири муфассали тамоми ҳолатҳои ба ӯ маълумгардида дар муддати 30 (сӣ) рӯзи корӣ, аз лаҳзае, ки Суғурташаванда, намояндаи ӯ, шахсе ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ огоҳ шудааст, хабар расонад. Ҳангоми ҷой доштани сабабҳои узрнок мурочиати бо таъхири оқилона баинобат гирифта мешавад.

13.10.2. Ухдадорихое, ки бо Қоидаи ҳаракат дар роҳ дар сурати ба вучуд омадани ҲРН пешбинӣ шудааст, иҷро намояд, тадбирҳоро оиди ба кам кардани зиёни аз ҳодисаи мазкур расонидашударо андешида барояд;

13.10.3. Ному насаб, суроға, рақами телефон ва ВН иштирокчиён ва шохидони ҲРН – ро навишта гирад.

13.10.4. Ба иштирокчиёни ҲРН, ки даъво дар бораи ҷуброни зарари расонидашуда пешниҳод намудаанд, рақами полиси худ ва нишонаҳои Суғуртакунандаро хабар диҳад.

13.10.5. Фавран ба Суғуртакунанда дар бораи огози амалҳои мақомотҳои салоҳиятдор вобаста ба воқеияти зиёну зарари расонидашуда, ё аз тарафи шахсони сеюм пешниҳод гардидани даъвоҳои расмӣ, аз он ҷмла ба муоинаи амволи вайронгардида даъват карданро ҳабад расонад.

13.10.6. Ба ғайр аз аризаи хаттӣ дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ, ҳангоми баррасии даъвоҳо дар бораи ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Ҷавобгарии маданӣ ҳангоми истифодабарии ВН» Суғурташаванда ё Шахси ҷабрдида бояд ба Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

13.10.6.1. Маълумотномаҳои БДА дар бораи ҲРН (шакли муқарраршуда);

13.10.6.2. Нусхаҳои қарор дар бораи огоз ё рад кардани огози парвандаи ҷиноятӣ, ки аз тарафи мақомоти тафтишоти пешакӣ тасдиқ карда шудааст, агар ҷунин ҳолат ҷой дошта бошад;

13.10.6.3. Нусхаҳои қарорҳои мақомоти судӣ, ки эътибори қонунӣ пайдо намудааст (агар баррасии парванда дар суд ҷой дошта бошад).

13.10.6.4. Ҳуҷҷатҳое, ки шахсияти ҷабрдида, ҳуқуқи соҳибии амволи вайрон ё несту нобудшуда, қонунӣ будани ҳуқуқҳо оид ба гирифтани ҷуброн (ҳуҷҷатҳо дар бораи ҳуқуқи шурӯъ кардан ба қабули мерос ва ҳуҷҷатҳои дигар) тасдиқ менамоянд. Намояндаи ҷабрдида бояд ваколатномаи ба тариқи дахлдор ба расмият даровардашуда дар бораи ҳуқуқи намояндагӣ кардани манфиатҳои ӯ дар назди Суғуртакунандаро дошта бошад;

13.10.6.5. Ҳангоми расонидани зарари молумулкӣ:

– ҳуҷҷати расмӣ асли (нусхаи тасдиқгардида), ки аз тарафи ташкилоти дорои иҷозатнома оид ба амал баровардани фаъолияти нархгузорӣ дода шудааст, бо қайди андозаи зарар, ки ба амволи ҷабрдида расонида шудааст бо маблағи пулӣ, бо замимаи нусхаи иҷозатнома;

– ҳуҷҷате, ки даъват кардани Суғурташаванда барои азназаргузаронии ВН бо мақсади тартиб додани санади азназаргузаронӣ ва ҳулосаи ташхисгар дар бораи аризиши таъмири барқароркунии амволи вайронгардида тасдиқ менамояд.

13.10.6.6. Ҳангоми расонидани зарар ба ҳаёт ва саломатӣ:

– ҳулосаи муассисаи дахлдори тиббӣ бо қайди хусусиятҳои ҷарроҳату маъюбии бардоштаи ҷабрдида, муоина, давраи ғайри қобили меҳнатӣ;

– расидҳои пардохтшуда барои табобат;

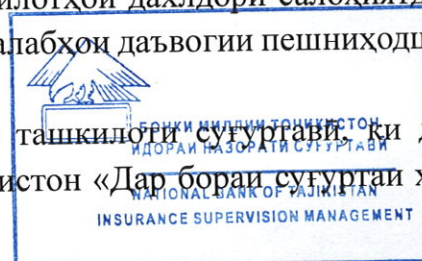
– ҳулосаи ташхиси (экспертизаи) тиббӣ – иҷтимоӣ (дар ҳолати муайян намудани маъюбӣ);

– ҳулосаи муассисаи дахлдори тиббӣ, ки марги ҷабрдидаро бо қайди сабабҳои марг (дар сурати вафот кардан) тасдиқ менамоянд;

– нусхаи тасдиқкардаи шаҳодатномаи вафот (дар сурати вафот кардан).

13.10.6.7. Дигар ҳуҷҷатҳои зарурӣ аз ташкилотҳои дахлдори салоҳиятдор, ки андозаи зарари расонидашуда ва қонунӣ будани талабҳои даъвогии пешниҳодшударо тасдиқ менамояд.

13.10.6.8. Маълумотномаи тасдиқгардидаи ташкилоти суғуртавӣ, ки дар он Суғурташаванда тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи суғуртаи хатмии

ҷавбгари мадания ҳукуки соҳибони воситаҳои нақлиёт», ҷавбгари соҳибони воситаҳои нақлиёти суғурта карда шудааст, дар бораи андозаи пардохтҳои ба ҷабрдида/ҷабрдидагон анҷом додашуда.

13.10.6.9. Дигар маълумот ва ҳуҷҷатҳои тибки муқаррароти қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудааст.

13.11. Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи таваккали «Ҳодисаи нохуш» дорад, Суғурташаванда, шахси суғурташуда ё меросхурони ӯ уҳдадоранд:

13.11.1. Фавран ба муассисаи тиббӣ муроҷиат намуда, бо аризаи хаттӣ шакли озод ё барқия Суғуртакунандаро дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ огоҳ созад;

13.11.2. Бо талаби Суғуртакунанда муоинаи тиббиро дар назди табиб ё дар муассисаи тиббӣ, ки Суғуртакунанда таъин кардааст, гузарад;

13.11.3. Дар сурати вафоти Шахси суғурташуда дар ин бора ба Суғуртакунанда дар муддати 30 рӯз хабар расонад;

13.11.4. Дигар маълумот ва ҳуҷҷатҳои тибки муқаррароти қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудааст.

13.11.5. Ба Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

13.11.5.1. Маълумотномаи тасдиқкардаи Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли муқарраргардида;

13.11.5.2. Нусхаи протоколи тасдиқгардидаи Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қайди шахси ҷабрдидаи суғурташуда;

13.11.5.3. Нусхаи қарори тасдиқгардида дар бораи оғоз гардидани парвандаи ҷиноятӣ, агар чунин парванда оғоз гардида бошад;

13.11.5.4. Хулосаи тасдиқгардидаи муассисаи тиббӣ бо қайди сана ва хусусияти ҷарроҳату маъюбии бардоштаи ҷабрдида;

13.11.5.5. Хулосаи тасдиқгардидаи ташҳиси (экспертизаи) тиббӣ – иҷтимоӣ (дар сурати муқаррар кардани маъюбӣ);

13.11.5.6. Нусхаи тасдиқгардидаи шаҳодатномаи вафот (дар сурати вафоти Шахси суғурташуда);

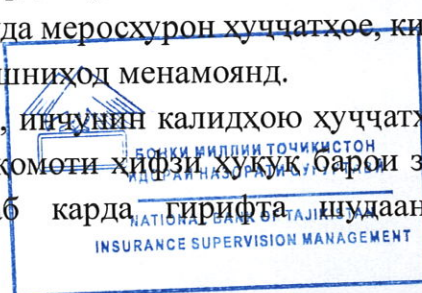
13.11.5.7. Ҳуҷҷатҳое, ки шахсияти шахси суғурташударо тасдиқ менамояд ва дигар ҳуҷҷатҳои зарурӣ;

13.11.5.8. Ҳуҷҷатҳои аслии муассисаи тиббӣ бо қайди ташҳиси беморие, ки Шахси суғурташуда гирифта шудааст ё нусхаҳои ба тариқи дахлдор тасдиқнамудани ҳуҷҷатҳои зикргардида (дар сурати гум кардани қобилияти меҳнатӣ);

13.11.5.9. Дигар маълумот ва ҳуҷҷатҳои тибки муқаррароти қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудааст.

13.11.6. Дар сурати вафоти шахси суғурташуда меросхурон ҳуҷҷатҳое, ки ҳуқуқ ба мерос ва шахсияти онҳоро тасдиқ мекунад, пешниҳод менамоянд.

13.12. Дар сурате, агар ҳуҷҷатҳои аслии ВН, инчунин калидҳои ҳуҷҷатҳое, ки дар Қоидаи суғурта қайд шудаанд аз тарафи мақомоти хифзи ҳуқуқ барои замима кардан ба маводи парвандаи ҷиноятӣ талаб карда гирифта шудаанд, ба

Суғурташаванда зарур мегардад, ки нусхаҳои ҳуҷҷатҳои бақайдгирие, ки бо мухру имзои кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ки пешбурди парвандаи ҷиноятиро анҷом медиҳанд, тасдиқ гардида, инчунин маълумотномае, ки воқеияти талаб карда гирифтани ва ба маводи парвандаи ҷиноятӣ замима кардани ҳуҷҷатҳои мазкур ва предметҳои бо қайди шумораҳо тасдиқ менамоянд, ба Суғуртакунанда пешниҳод намояд.

13.13. Суғуртакунанда бо мақсади содда гардонидани раванди пардохтҳои суғуртавӣ ва ҷубронҳои суғуртавӣ дар ҳолати зарурӣ метавонад, пардохтҳои суғуртавӣ ва ҷубронҳои суғуртавино то 100 (сад) нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар асоси санадҳои суғуртавии дохилӣ (бидуни ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи мақомоти дахлдор) амалӣ намояд.

14. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ЌУБРОНИ СУҒУРТАВӢ)

14.1. Ҳолатҳои зерин ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ эътироф карда намешаванд:

14.1.1. Аз ҷониби Суғурташаванда ба Суғуртакунанда пешниҳод намудани гувоҳии ошкоро дуруғ, маълумот ва ҳуҷҷатҳои қалбақӣ барои ВН – и суғурташуда.

14.1.2. Фарорасии ҳодиса то қувваи қонунӣ пайдо кардани шартномаи суғурта.

14.1.3. Фарорасии ҳодиса баъди ба итмом расидани муҳлати шартномаи суғурта ё берун аз ҳудуди амали шартномаи суғурта.

14.1.4. Нобудшавӣ ва вайронкунии ВН дар натиҷаи ҳодисае, ки дар шартномаи суғурта ва Қоидаи суғурта ҳаффи суғуртавӣ ишора нашудааст.

14.1.5. Аз ҷониби Суғурташаванда қабул кардани ҷуброни (маблағи) дахлдори зарар шахсе, ки дар расонидани зарар ба ВН ва/ё таҷҳизоти иловагӣ (дасткашӣ аз рӯи таваккали «зарар» ва «дуздидан») айбдор аст.

14.1.6. Агар Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) ё шахси ваколатдори ӯ пас аз бавучудоии ҳодисаи суғуртавӣ воситаи нақлиётро бе сабабҳои узрнок барои муоина ба мутахассисони Суғуртакунанда пешниҳод накарда бошад.

14.1.7. Агар вобаста ба ҳодисаи суғуртавӣ маълумоти носоҳеҳ ва асоси воқеӣ надошта пешниҳод шуда бошад.

14.1.8. Агар баъди гирифтани ҷуброни суғуртавӣ ва таъмири намудани воситаи нақлиёт аз ҷониби Суғурташаванда (Ҷоидагиранда ё намояндаи ӯ) воситаи нақлиёт барои азназаргузаронӣ ба мутахассисони Суғуртакунанда пешниҳод нашуда бошад барои ҳолати нави рухдода пардохти ҷуброни суғуртавӣ рад карда мешавад.

14.1.9. Дуздӣ, нуқсондорӣ ё несту нобуд кардани амволе, ки дар ВН қарор дорад (дар ҳолатҳое, ки амволи мазкур ҳамчун таҷҳизоти иловагӣ суғурта карда нашудааст).

14.1.10. Дуздии ВН ва ТИ суғурташуда дар сураи танҳо аз рӯи таваккали «Зарар» суғурта шудани ВН.

14.1.11. Гум кардани арзиши молӣ, фарсудаи табиӣ ВН ва таҷҳизоти иловагӣ дар натиҷаи истифодабарии он.

14.1.12. Нуқсонҳое, ки дар натиҷаи истифодабарии воситаи нақлиёт ба вучуд омадаанд. Ба нуқсонҳои истифодабарӣ (омилҳои кам шудани боқимондаи воситаи нақлиёт) дохил мешаванд:

- изҳо ва оқибати занг задани кузов, (дохили ВН);
- кафидан, канда шудан, ёзидани қисмҳои оҳанин набуда (резинӣ, пластикӣ, шишагӣ ва ғайра), ки дар натиҷаи истифодабарии тулонӣ ба вучуд омадаанд;
- изҳои таъсири таъмири пешакӣ (хамворкунӣ, кафшеркунӣ, соишдихӣ (полировка) ва ғ);
- дигаргуншавии шакл (ҷойи фурӯрафта, охурча, қачиҳо) ва дигар вайроншавии механикӣ, ки бо вайрон кардани қоидаҳои истифодабарии воситаи нақлиёт ба вучуд омадааст ва натиҷаи ҲРН намебошад;
- нуқсондоршавии нозизи сатҳи болои лок кардашудаи (шикастаҳои нуқтавӣ, хурда шудан, харошаҳо) қисматҳои кузов, дар ҳолати ҷой надоштани вайроншавии худӣ қисм, ки ба ҳодисаи суғуртавӣ мансуб намебошад;
- суғт гардидани пайвандиҳо, агрегатҳо, бастаҳо, ҷузъҳои овезони воситаи нақлиёт;
- ғайригерметикӣ будани сохторҳои гуногуни воситаи нақлиёт.

Нуқсонҳои истифодабарӣ метавонанд натиҷаи на танҳо ба тариқи дахлдор нигоҳубин накардани (истифода бурдан) воситаи нақлиёт, балки қисман натиҷаи куҳна шудани (фарсудашавии) табиӣ маводи дар сохтори он истифодабурдашаванда, инчунин нуқсонҳои пурра аз сифати хизматрасонӣ (таъмири он) вобаста буда мебошад.

14.1.13. Шикастҳои нуқтагӣ, хурда шудан ва харошаҳое, ки дар натиҷаи истифодабарии шустушӯи механикӣ бардошта шудаанд.

14.1.14. Нуқсондоршавӣ, талафёбӣ, дуздида шудани магнитолаи воситаи нақлиёти суғурташуда аз панели тарафи пеши бардошташаванда ё тарафи пеши панел, ки дар ВН суғурташуда ҳангоми кушода мондани дарҳои ВН ва ғойб будани ронандаи он.

14.1.15. Дуздидан, нуқсондоршавӣ, несту нобуд шудани нишонаҳои бақайдгирии ВН.

14.1.16. Шикаст, кор накардан, аз кор баромадани қисмҳо, васлҳо ва агрегатҳои ВН дар натиҷаи истифодабарии он.

14.1.17. Нуқсондоршавӣ, талафёбӣ ё дуздида шудани тент (ҳангоми суғуртакунии воситаи нақлиётҳои боркаш, навъҳои боркаши воситаи нақлиётҳои сабукрав, ядак ва нимядакҳо), агар дигар шарт дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

14.1.18. Зараре, ки дар натиҷаи барнагардонидани ВН суғурташуда ба Суғурташаванда ба вучуд омадааст (ҳангоми суғуртаи ВН, ки ба киро, иҷора, лизинг дода шудааст).

14.1.19. Дуздидан, нуқсондоршавӣ, несту нобуд кардани ВН, ки Суғурташаванда бо камбудии зерин харидорӣ намудааст:

хуччатҳои дахлдори ронандагӣ ё хуччатҳои ронандагии муҳлаташон гузашташуда идора кардани ВН суғурташуда, ба ғайр аз ҳолатҳои пешбиниамудай қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

– надоштани ваколатнома оид ба ҳуқуқи идоракунии воситаи нақлиёти суғурташуда ё роҳхати сафар;

– дар ҳолати ҳама гуна шакли мастӣ, мадҳушии нашъамандӣ ё токсикологӣ ё зарари таъсири доруворие, ки истифодабарии он ҳангоми идоракунии ВН манъ шудааст, қарор доштан, инчунин агар ронандаи ВН суғурташуда аз ҷойи ҲРН ғайб задааст ё гузаштани ташхиси тиббиро рад намудааст.

14.1.24.3. Кашидани тамоку ё муносибати беэҳтиётна ба оташ дар ВН суғурташуда;

14.1.24.4. Истифодаи ВН суғурташуда дар масобиқаҳо, озмунҳо ё барои таълими идоракуни ВН, инчунин бо мақсадҳои бархилофи таъиноти техникӣ буда бе созиши хаттӣ бо Суғуртакунанда.

14.1.24.5. Додани ВН суғурташуда ба лизинг, иҷора, киро ё гарав, инчунин иваз намудани таъиноти истифодаи ВН (ба монанди ба ғайриқонунии мусофиркашонӣ машғул шудан) бе созиши хаттӣ бо Суғуртакунанда.

14.1.24.6. Аз тарафи Суғурташаванда ё шахсе, ки ба идоракунии воситаи нақлиёти суғурташуда аз рӯи Шартномаи суғурта (полис) роҳ дода шудааст вайрон кардани қоидаҳои истифодабарии ВН, амнияти зидди сӯхтор, кашонидан ва нигоҳ доштани маводу предметҳои хатарнок, оташангез ё тарканда, риоя накардани талаботи техникаи бехатарӣ ҳангоми боркашонӣ (тибқи ҚҲР);

14.1.24.7. Бор кардан, фаровардан ё интиқол додани ВН суғурташуда бо ҳама гуна намуди нақлиёт (бо истиснои кашонда бурдани ВН ва интиқоли он самти Суғуртакунанда);

14.1.24.8. Таъсири таркиши ядрой, радиатсия ё захролудшавии радиоактивӣ;

14.1.24.9. Амалиётҳои низомӣ, манёврҳо ё дигар ҷорабиниҳои низомӣ, ҷанги шаҳрвандӣ, ҳама гуна ҷунбишҳои халқӣ ё корпартоӣ;

14.1.24.10. Амалиётҳои террористӣ;

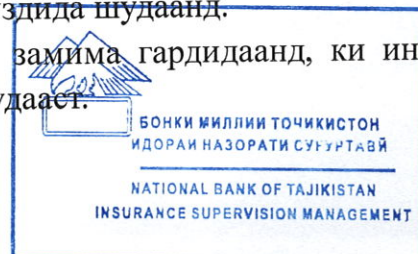
14.1.24.11. Мусодира, ёфта гирифтани, ҳабс ё несту нобуд кардани ВН суғурташуда дар асоси супориши мақомоти давлатӣ;

14.1.25. Дуздидани ВН дар ҳолате, агар Суғурташаванда ба Суғуртакунанда маҷмӯи пурраи калидҳои аслӣ ва хуччатҳои бақайдгирии ВН Суғурташударо пешниҳод накардааст, ба истиснои ҳолатҳои, ки:

14.1.25.1. Суғурташаванда қаблан то фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ба тариқи хаттӣ Суғуртакунандаро дар бораи гум кардани калидҳои ВН ё шаҳодатномаи бақайдгирӣ ё хуччати онро ивазкунанда огоҳ накардааст.

14.1.25.2. Шаҳодатномаи бақайдгирӣ ва/ё калиди ВН суғурташуда яқоя бо ВН дар натиҷаи содир гардидани ғоратгарӣ ё роҳзанӣ дузда шудаанд.

14.1.25.3. Онҳо ба маводи парванда ҷиноятӣ замима гардидаанд, ки ин бо хуччатҳои мақомоти хифзи ҳуқуқ тасдиқ карда шудааст.

14.2. Аз рӯи таваккали «Ҷавобгари маданӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт» ҷуброн карда намешавад, агар:

14.2.1. Зараре, ки бинобар нуксондоршавӣ ё несту нобуд шудани предметҳои қадим ё дигар предметҳои нотақдор, маснуот аз металл – фурӯзот ва сангҳои қимматбаҳо ва нимқиммат, пули нақдӣ, қоғазҳои қимматнок, предметҳои дорои хусусияти динӣ, инчунин асарҳои илмӣ, адабиёт ва санъат, дигар объектҳои моликияти зеҳнӣ ба вучуд омадааст.

14.2.2. Зараре, ки ба воситаи нақлиёти аз соҳиби Суғурташаванда ё шахсоне, ба идоракунии воситаи нақлиёт роҳ дода шудаанд дар натиҷаи ҳаракатҳои ғайриқонуниашон ба амал омадааст.

14.2.3. Зараре, ки ба ронанда, мусофир (мусофирон), амволи дар вн қарордошта ва дар Шартномаи суғурта қайдгардида расонида шудааст;

14.2.4. Паст шудани арзиши бозории (молии) ВН ҷабрдида.

14.2.5. Зараре, ки ба ядаки дар шартномаи суғурта нишондодашуда, ки дар он бор кашонида мешавад, таҷҳизоти дар он васлшуда расонида шудааст.

14.2.6. Зараре, ки ба корманд ҳангоми иҷрои вазифаҳои тибқи шартномаи меҳнатӣ, ки бо Суғурташавандаи ВН баста шудааст ва дар Шартномаи суғурта қайд гардидааст ва ё ба амволи ба шахси мазкур таалукдошта расонида шудааст.

14.2.7. Зараре, ки дар натиҷаи ҳаракатҳои барқасдона ё дағалонаи шахсони сеюми ҷабрдида ба вучуд омадааст.

14.2.8. Зараре, ки ба муҳити зист расонида шудааст;

14.3. Аз рӯи таваккали «Ҳодисаи нохуш» гум кардани қобилияти меҳнатии доимӣ (маъюбӣ) ва/ё ғавти Шахси суғурташуда ҷуброн карда намешаванд, дар натиҷаи:

14.3.1. Ҳаракатҳои ғайриқонунии шахсони сеюм, аз он ҷумла ҳангоми ғоратгарӣ, роҳзанӣ (кушиши ғоратгарӣ, роҳзанӣ).

14.3.2. Бемории рӯҳӣ ё дигар вайроншавии вазнини асаб, сактаи майна, сактаи дили шахсе, ки ВН дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ идора мекард. Ҷавобгари Суғуртакунанда дар сурате нигоҳ дошта мешавад, агар муқаррар гардад, ки шахси идоракунандаи ВН то сар задани ҳодисаи мазкур гирифтори чунин беморӣ набуд.

14.4. Тибқи Қоида ҷуброн карда намешаванд:

14.4.1. Зарари маънавӣ, гум кардани даромад дар натиҷаи истодагӣ, ҷаримабандӣ, гум кардани тичорат ва дигар хароҷотҳои бевоситаи шахсони сеюм (барои истиқомат кардан дар меҳмонхона дар рафти таъмири ВН суғурташуда, хароҷоти сафари хизматӣ, фоидаи аз даст рафта, дигар зиён, аз он ҷумла бо гузаштани мӯҳлати кафолатӣ ва ғ.

14.4.2. Зараре (фоидаи аз даст рафта), ки дар натиҷаи фарорасии ҳодисаҳои дар банди 6.1. Қоидаи номбаршуда ба вуқӯ омадааст.

14.4.3. Зараре, ки дар натиҷаи ҳаракати беихтиёронӣ ВН суғурташуда (маҳдудияти мазкур нисбати таваккали «Ҷавобгари маданӣ ҳангоми истифода бурдани воситаи нақлиёт» ва «Ҳодисаи нохуш» паҳн намегардад) ба вучуд омадааст;

14.4.4. Зараре, ки дар натиҷаи нуқсондоршавии ВН бинобар дар он ҷой кардани предметҳои интиқолшаванда (бор ё амволи дигар, агар чунин интиқол натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ нагардида бошад) ба вучуд омадааст;

14.4.5. Таъмир оид ба барқароркунии ё ивазкунии агрегату қисмҳои ВН, ки вайроншавии онҳо бо ҳодисаи суғуртавӣ алоқаманд нестанд, инчунин арзиши корхое, ки анҷом додани онҳо бо зарурати технологияи пешбинишудаи корхонаи истеҳсолкунанда ба миён наомадааст;

14.4.6. Хароҷот барои корхое, ки технологияи корхонаи истеҳсолкунанда пешбинӣ нашудааст;

14.4.7. Ҳангоми дуздидан ё пурра талафот ёфтани ВН суғурташуда арзиши бартараф кардани вайроншавӣ ё нуқсонхое, ки Суғуртакунанда ба Суғурташаванда онро бо маблағи пулӣ пардохтааст, аммо ВН таъмиршуда ба Суғуртакунанда барои муоина пешниҳод нагардидааст.

14.5. Қарор оид ба рад намудани пардохти ҷуброни суғуртавиرو Суғуртакунанда қабул намуда, ба Суғурташаванда (Фоидагиранда, шахсони сеюм) ба таври хаттӣ бо сабткунии далелноки сабабҳои напардохтани маблағи ҷуброни суғуртавӣ дар муддати 10 рӯзи корӣ аз лаҳзаи аз Суғурташаванда қабул кардани ҳуҷҷатҳои вобаста ба ҳодисаи содиршуда ва иҷроиши ҳамаи уҳдадориҳо аз ҷониби Суғурташаванда, ки Шартномаи суғурта ва Қоидаҳои мазкур пешбинӣ намудаанд, хабар дода мешавад.

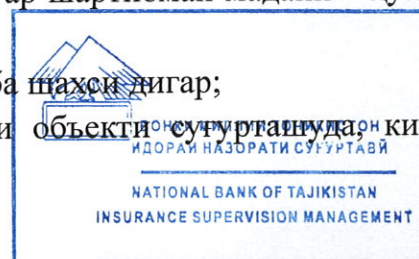
14.6. Тибқи муқаррароти қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дигар асосҳои рад намудан аз пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) пешбинӣ гардад.

15. ОҚИБАТИ ТАҒЙИРЁБИИ ДАРАҶАИ ТАВАККАЛ

15.1. Дар давраи амали Шартномаи суғурта Суғурташаванда (Фоидагиранда) вазифадор аст Суғуртакунандаро ба тариқи хаттӣ дар бораи ҳама гуна тағйиротҳои муҳим вобаста ба ҳолатхое, ки ба Суғуртакунанда ҳангоми бастании Шартномаи суғурта огоҳонида буд, хабар расонад, агар ин тағйиротҳо тавонанд ба афзоиш ёфтани таваккали суғуртавӣ таъсири муҳим расонад. Суғурташаванда ё Фоидагиранда вазифадор аст барои ҳама гуна тағйиротҳои муҳим ба тариқи хаттӣ дар муҳлати на дертар аз 10 (дах) рӯзи корӣ аз санае, ки дар бораи онҳо маълум гардидааст бо замимаи ҳуҷҷатҳо тасдиқкунандаи чунин тағйирот ба Суғуртакунанда хабар расонад.

15.2. Тағйиротхое, ки дар Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ, ариза дар бораи суғуртакунӣ ва Қоидаи суғурта) пешакӣ қайд шудаанд, муҳим дониста мешаванд, аз он ҷумла:

- супурдани ВН суғурташуда ва/ё бастании дигар шартномаи маданӣ – ҳуқуқӣ нисбати ВН;
- гузаштани ҳуқуқи соҳибмулки нисбати ВН ба шахси дигар;
- вайроншавии калон ё несту нобуд шудани объекти суғурташуда, ки бо ҳодисаи суғуртавӣ ба вучуд оварда нашудааст;

– тағйир додани мақсади истифодабарии он, ки дар ариза қайд шудааст (аз он ҷумла ба фаъолияти мусофиркашонӣ (таксӣ) машғул шудан, додани ВН ба иҷора, лизинг, гарав ва ғайра);

– аз қайди Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардани ВН, аз нав дар қайди Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

– гум, дуздӣ ё иваз кардани ҳуҷҷатҳои бақайдгирии ВН;

– гум, дуздӣ ё иваз кардани калидҳои ВН суғурташуда;

– тағйир додани рӯхати шахсоне, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудаанд ва дар Шартномаи суғурта (Полиси суғуртавӣ) бевосита дарҷ ёфтаанд;

– тағйир ёфтани шартҳо/таъиноти истифодабарии воситаи нақлиёт;

– дигар тағйиротҳое, ки дар доираи муқаррароти Қоидаи мазкур ва қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таваккали суғуртавӣ таъсир мерасонанд.

15.3. Суғуртакунанда, ки дар бораи ҳолатҳое, ки ба афзоиш ёфтани таваккали суғуртавӣ оварда мерасонад огоҳ карда шудааст, ҳуқуқ дорад тағйир додани шартҳои Шартномаи суғурта ё пардохти мукофоти иловагии суғуртавино мутаносибан ба баланд шудани таваккали суғуртавӣ талаб намояд.

15.4. Агар Суғурташаванда муқобили тағйир додани шартҳои Шартномаи суғурта ё пардохти иловагии мукофоти суғуртавӣ бошад, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад қатъ кардани Шартномаи суғуртаро талаб намояд.

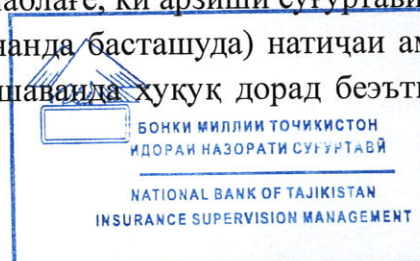
15.5. Суғуртакунанда ҳуқуқ надорад қатъ кардани Шартномаи суғуртаро талаб намояд, агар ҳолатҳое, ки ба баланд гардидани дараҷаи таваккал оварда мерасонад, барҳам хурда бошанд.

16. СУҒУРТАИ ДУКАРАТА

16.1. Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) уҳдадор аст Суғуртакунандаро бо тариқи хаттӣ дар бораи тамоми Шартномаҳои суғурта, ки нисбати объекти суғурташуда аз рӯи айнан ҳамин таваккал бо дигар ташкилотҳои суғуртакуни бастааст, огоҳ намояд. Ҳамзамон Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) вазифадор аст номгӯи дигар ташкилотҳои суғуртакуни, объектҳои суғурта ва андозаи маблағи суғуртавино дарҷ намояд.

16.2. Агар дар лаҳзаи рух додани ҳодисаи суғуртавӣ нисбати объекти суғурташуда дигар Шартномаи суғурта аз рӯи таваккали айнан ба ҳамин монанд амал намоянд, онҳо Суғуртакунанда ҷуброни зарарро ба андозаи маблағи суғуртавии аз рӯи Шартномаи басташудаи Суғурташаванда мутаносибан ба маблағи умумии тамоми Шартномаҳое, ки нисбати объекти мазкур баста шудааст, мепардозад.

16.3. Агар бастании якчанд Шартномаи суғурта нисбати объекти аз рӯи таваккали айнан ба ҳамин монанд суғурташуда ба маблағе, ки арзиши суғуртавии он барзиёд мебошад (аз рӯи шартнома бо Суғуртакунанда басташуда) натиҷаи амали барқасдонаи Суғурташаванда гардидааст, Суғурташаванда ҳуқуқ дорад безътибор

донистани Шартнома ва баргардонидани чуброни зарари бо ин расонидашударо тибқи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб намояд.

17. ТАРТИБИ ВОРИД НАМУДАНИ ТАҒЙИРОТУ ИЛОВАҲО БА ШАРТНОМАИ СУҒУРТА

17.1. Тағйир додани Шартнома танҳо бо созиши тарафайн имконпазир мебошад, агар дигар шарт бо Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

17.2. Созиш дар бораи тағйир додан ё қатъ кардани Шартнома дар шакли амсоли Шартномаи суғурта сурат мегирад, агар дигар шартҳои бо қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои меъёрий – ҳуқуқӣ, шартнома ё урфу одати мубодилаи касбӣ пешбинӣ нашуда бошад.

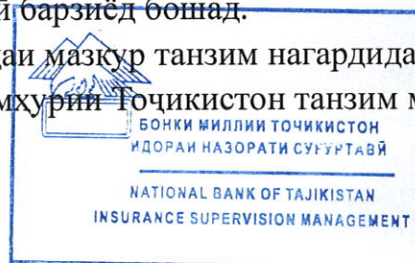
17.3. Дар сурати ворид кардани тағйирот ба Шартномаи суғурта ухдадорихо низ тағйирёфта эътироф шуда қувваи эътибори худро аз рӯзи бастанӣ созиши тарафайн дар бораи тағйир додан ё қатъ кардани Шартнома пайдо мекунад, агар дигар ҳолат бо созиш ё хусусияти тағйирёбии Шартнома пешбинӣ нашуда бошад.

18. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

18.1. Баҳсҳое, ки аз Шартномаи суғурта, ки дар асоси Қоидаи суғурта баста шудааст, ба миён меоянд бо тартиби пешбинишудаи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаллу ҷалб карда мешаванд.

18.2. Дар сурати ба миён омадани баҳс дар бораи сабабу андозаи зарар, ҳар як тараф ҳуқуқ дорад гузаронидани ташхисро талаб намояд. Ташхис аз ҳисоби тарафе, ки гузаронидани чунин ташхисро талаб намудааст, сурат мегирад. Агар ташхис аз ҳисоби Суғурташаванда анҷом ёбад ва натиҷаи он аз тарафи Суғуртакунанда эътироф гарданд, он гоҳ охири ба Суғурташаванда хароҷоти қайдшударо чуброн менамояд. Ҳамзамон андозаи умумии чуброн набояд аз андозаи ҷавобгари Суғуртакунанда дар лаҳзаи ҳодисаи суғуртавӣ барзиёд бошад.

18.3. Муносибатҳое, ки дар доираи Қоидаи мазкур танзим нагардидаанд, тибқи муқаррароти қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мегарданд.

Замимаи №1
ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии
воситаҳои нақлиёти автомобилӣ

«Тасдиқ шудааст»
Бо Фармони Директори генералии
ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»
Раҳмонов Б.Р.
аз «08» ноябри соли 2025, № 160/25

УСЛУБИ БАҲИСОБГИРИИ МЕЪЁРҲОИ ТАРИФҲОИ СУГУРТАВЌ

ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ

1. УСЛУБИ БАҲИСОБИГИРӢ

Баҳисобгирӣ (асосноккунии иқтисодии) тарифҳои суғуртавӣ дар асоси муқаррароти Талабот нисбат ба услуги баҳисобгирии тарифҳои суғуртавӣ (минбаъд – Талабот), ки бо қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон №74 аз «21» июни соли 2022 тасдиқ шудааст, омода карда шудааст.

Услуг барои ҳисоб кардани меёриҳои тарифи суғуртавӣ барои намудҳои хавфҳои суғурта мувофиқ буда, дар ҳолатҳои зерин татбиқ карда мешавад:

Омор ё маълумоти дигар оид ба намуди суғурта мавҷуд аст, ки имконият медиҳад қиматҳои зеринро ҳисоб кунем:

- q – эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта;

$$q = \frac{M}{N} \quad 1.1.1$$

- S – маблағи миёнаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта.

$$S = \frac{\sum_{i=1}^N S_i}{N} \quad 1.1.2$$

- S_b – пардохти миёнаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта ҳангоми фаро расидани ҳодисаи суғуртавӣ.

$$S_b = \frac{\sum_{k=1}^M S_{bk}}{M} \quad 1.1.3$$

Дар ин ҷо: N – миқдори умумии шартномаҳои суғуртаи басшуда барои баъзе давраҳои гузашта;

M – миқдори ҳодисаҳои суғуртавӣ дар N шартномаҳо;

S_i – маблағи суғуртавӣ дар вақти бастании i шартнома

$i = 1, 2, \dots, N$.

S_{bk} – пардохти суғуртавӣ дар k ҳодисаи суғуртавӣ;

$k = 1, 2, \dots, M$.

тахмин карда мешавад, ки ягон ҳодиса харобиовар намешавад, агар як ҳодиса боиси якчанд ҳодисаҳои суғуртавӣ шавад.

Баҳисобгирии тарифҳои суғуртавӣ дар асоси шумораи пешакӣ муайяншудаи шартномаҳо (n) ҳисоб карда мешаванд, ки бояд бо Суғурташавандагон баста шаванд.

Меёриҳои тарифҳои суғуртавӣ аз рӯи ҳаҷми тахминии амалиёти суғуртавӣ (маблағи миёнаи суғуртавӣ дар як шартнома, пардохти миёнаи суғуртавӣ, шумораи тахминии шартномаҳо ва эҳтимолияти рӯй додани ҳодисаи суғуртавӣ) ҳисоб карда шуданд.

Меёри ҳолис T_x аз ду қисм – қисми асосӣ T_x .ас. T_a ва таваккалӣ сарборӣ T_x .тав. T_c .

$$T_x = T_a + T_c \quad 1.1.4$$

- **Қисми асосӣ меёри ҳолис (Тх.ас.) T_a** – ба пардохтҳои миёнаи суғуртавии Суғуртакунанда, ки аз эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртавии q , маблағи миёнаи суғуртавии S ва

пардохти миёнаи суғуртавии S_v вобаста аст, мувофиқат мекунад. Қисми асосии меёри ҳолис аз маблағи суғуртавӣ аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$T_a = 100 * \frac{S_b}{S} * q \quad 1.1.5$$

- **Сарбории эҳтимоли Тн.тав. T_c** – бо мақсади ба назар гирифтани зиёд будани эҳтимолии шумораи ҳодисаҳои суғуртавӣ нисбат ба арзиши миёнаи онҳо қорӣ карда мешавад. Ғайр аз q , S ва S_b , сарбории эҳтимоли инчунин аз параметрҳои зерин вобаста аст: n – шумораи шартномаҳои марбут ба давраи суғурта, ки барои онҳо суғурта анҷом дода мешавад, паҳншавии миёнаи пардохти суғуртавӣ R_b ва кафолати γ – эҳтимолияти зарурӣ, ки мукофотҳои суғуртавии ҷамъшуда бояд барои пардохти суғуртавии ҳодисаҳои суғуртавӣ кифоя бошанд.

Агар ташкилоти суғуртавӣ маълумот дар бораи арзиши R_b надошта бошад, метавонанд, ки сарбории эҳтимолиро бо формулаи зерин ҳисоб кунанд:

$$T_c = 1,2 * T_a * \alpha(\gamma) \sqrt{\frac{1-q}{x * q}} \quad 1.1.6$$

Дар ин ҷо: q – эҳтимолияти ба амал омадани ҳодисаи суғуртавӣ;

n – шумораи пешбинишудаи шартномаҳои суғурта.

- **Меёри умумӣ T_Δ** – бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$T_\Delta = \frac{T_x * 100}{100 - f} \quad 1.1.7$$

Дар ин ҷо: T_x – меёри ҳолис;

f (%) – ҳиссаи сарборӣ аз меёри умумии тарифи суғуртавӣ.

Меёрҳои тарифҳои суғуртавӣ барои шартномаҳои суғурта ба муҳлати як сол ҳисоб карда мешаванд.

Соҳтори меёри тарифҳои суғуртавӣ:

- 25,7% – меёри ҳолис;
- 51,6% – хароҷотҳо барои пешбурди қор;
- 4,1% – андоз аз даромад;
- 18,6% – фоида.

Баҳисобгирии сарбории эҳтимоли. Ташкилоти суғуртавӣ, бо эҳтимолияти $g = 0,95$, интизор аст, ки пардохти суғуртавии имконпазир аз мукофотҳои суғуртавии ҷамъшуда зиёд набошад, пас аз Ҷадвали 1 а (g) = 1,645.

g	0,84	0,90	0,950	0,98	0,9986
a (g)	1,00	1,30	1,645	2,00	3,0000

- **g** – кафолати эҳтимолияти зарурӣ, ки бо он мукофотҳои суғуртавии чамъшуда бояд барои пардохти суғуртавии ҳодисаҳои суғуртавӣ кофӣ бошанд;
- **a (g)** – коэффисиенте, ки ба кафолати бехатарии гамма вобаста аст. Қимати онро аз Чадвал гирифтани мумкин аст.

2. ҲИСОБКУНИИ МЕЪЁРҲОИ ТАРИФИИ ЗАМИНАВӢ

Ҳисоб кардани меъёрҳои тарифии заминавӣ дар асоси Қоидаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ, ҚДММ ТСА «Спитамен Иншуренс» (минбаъд «Қоида ё Қоидаи суғурта») амалӣ карда шудааст.

Интихоби замина ба натиҷаҳои таҳлили ҳамаҷониба асос меёбад:

- омили худӣ (ҳаҷми он нокифоя аст);
- омили бозор;
- баҳодиҳии коршиносии (экспертии) мутахассисони ҚДММ ТСА «Спитамен Иншуренс».

Маълумоти ибтидоӣ барои ҳисоб кардани тарифҳои суғуртавӣ ва барои муайян кардани эҳтимолияти рух додани ҳодисаҳои суғуртавӣ, пардохтҳои миёнаи суғуртавӣ ва маблағи миёнаи суғуртавӣ дар асоси маълумоте, ки дар давоми фаъолияти Суғуртакунанда ва дигар ташкилотҳои суғуртавӣ, аз ҷумла ташкилотҳое, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои ИДМ фаъолият мекунанд, дар давоми панҷ соли охир чамъоварӣ шудаанд ва аз баҳодиҳии коршиносии Суғуртакунанда асос ёфтааст.

Нишондиҳандаҳои ба нақша гирифташудаи шумораи шартномаҳо (n) дар асоси шумораи пешбинишудаи (ба нақша гирифташудаи) шартномаҳои суғурта барои соли оянда муайян карда мешаванд.

Бо истифода аз натиҷаҳое, ки дар натиҷаи коркарди омор ба даст оварда шудаанд, инчунин пас аз баҳодиҳии мутавазунӣ ҳар як ҷузъи хавф дар хавфи умумии ҳодисаи суғуртавӣ нишондиҳандаҳои зарурӣ барои ҳисоб кардани тарифҳои суғуртавӣ арзёбӣ карда шуданд.

Меъёрҳои тарифии заминавӣ бо тахминкунии тақсимои яхелаи ҳодисаҳои суғуртавӣ ва тақсимои муқаррарии ҳаҷми умумии пардохтҳои суғуртавӣ ҳисоб карда мешаванд.

Бо мақсади таъмини рақобатпазирии маҳсулоти суғуртавӣ ва мутобиксозии он ба вазъи воқеии бозори суғуртаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, меъёрҳои тарифии ҳисобшуда тасҳеҳ карда шуданд. Дар оянда, бо ташаккули заминаи омории худии Суғуртакунанда ва зиёд шудани ҳаҷми портфели суғуртавӣ, тарифҳои мазкур мавриди бозбинӣ ва дақиқсозӣ қарор дода мешаванд.

Суғуртакунанда ҳангоми бастанӣ шартномаи мушаххаси суғурта ҳуқуқ дорад ба меъёри ибтидоии тарифҳои суғуртавӣ вобаста ба омилҳои ба дараҷаи хавфи суғуртавӣ ва шартҳои суғурта таъсиркунонда коэффисиентҳои афзоида ва камшавандаро татбиқ намояд:

ОМИЛИ ХАВФ ВА ШАРТҲОИ СУҒУРТА	КОЭФФИЦИЕНТҲОИ ТАСҲЕҲӢ	
	на кам	на зиёда
Меъёри тарифи суғуртавӣ барои шартномаи мушаххаси суғурта ҳамаҷун натиҷаи тарифи ибтидоии суғуртавӣ ва коэффисиентҳои тасҳеҳӣ ҳисоб карда мешавад.	0,01	10

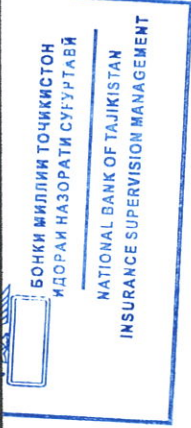
ТАРИФҲОИ ИБТИДОИИ СУҒУРТАВӢ

(бо % аз маблағи суғуртавӣ, муҳлати амали суғурта – як сол)

Барои ба низом даровардан объектҳои суғуртаи нақлиёти рӯзаминиро ба чор гуруҳ тақсим мекунем:

1. нақлиётҳои сабукрав, микроавтобусҳо;
2. боркаш, нақлиёти боркаш – мусофиркаш, ядакҳо (нимядакҳо) ва автобусҳо;
3. мототехника;
4. дигар воситаҳои нақлиёт бо созиши тарафҳо — техникаи хочагии қишлоқ ва кашолашаванда, механизмҳои ёрирасон ва дигар механизмҳо.

Нишондиҳанда	Гуруҳи 1	Гуруҳи 2	Гуруҳи 3	Гуруҳи 4
Ғайриқонунӣ хай карда бурдан ё дудздан	2,50	1,39	0,65	3,23
Садамаи воситаи нақлиёт	2,96	3,04	2,34	0,57
Офатҳои табиӣ	0,39	0,12	0,60	0,49
Сӯхтор ва тарқиш	0,76	0,29	0,21	0,41
Таъсири предметҳои бегона	1,28	0,97	1,51	0,20
Фурӯрагии зерӣ қабати роҳ	0,25	0,11	0,41	0,37
Амали хайвонот	0,12	0,12	0,12	0,11
Зарар аз моеъ	0,37	0,21	1,79	0,10
Садамаи техногенӣ	0,37	0,11	0,51	0,48
Амали ғайриқонунии шахсони сеюм	0,41	0,30	0,48	0,12
Пурра несту нобуд шудан	0,33	0,20	0,29	0,30
GAP	0,29	0,21	0,30	0,21

**Баҳисобгирӣ ва асосноккунии нқтисодии тарифҳои суғуртаи барои суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ – 1.
нақлиётҳои сабукрав, микроавтобусҳо)**

Нишондиҳанда	Аломат [формула]	Ғайрикунӣ хай карда бурдан ё дуздидан	Садамаи воситаи нақлиёт	Офатҳои табиӣ	Сӯхтор ва тарқиш	Таъсири предметҳои беғона	Фурураи зери қабати роҳ
Баҳоидиҳии эҳтимолияти руҳ додани ҳодисаи суғурта	q	0,571	0,457	0,091	0,114	0,411	0,069
Пардохти миёнаи суғурта аз рӯи як шартномаи суғурта	S_b	5 242	7 644	4 368	6 989	3 640	3 640
Маблағи миёнаи суғурта аз рӯи як шартномаи суғурта	S	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	n	664	664	664	664	664	664
Баҳоидиҳии қисми асосии меъёри ҳолис	$T_o = 100 * \frac{S_b}{S} * q$	0,602	0,702	0,080	0,160	0,301	0,050
Дараҷаи бехатарӣ	y	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Коэффисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафӣ тақсимои муқаррари стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	a(y)	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳоидиҳии сарбории эҳтимоли	$T_p = 1,2 * T_o * \alpha(V) \sqrt{\frac{1-q}{n * q}}$	0,040	0,059	0,019	0,034	0,028	0,014
Баҳоидиҳии меъёри ҳолис	$T_n = T_o + T_p$	0,641	0,760	0,100	0,195	0,328	0,064
Сарборӣ	f	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳоидиҳии меъёри умумӣ	$T_{\Delta} = \frac{T_n * 100}{100 - f}$	2,50	2,96	0,39	0,76	1,28	0,25

Услуби баҳисобгирии меъёрҳои тарифҳои суғуртаи
ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ

сах. 6 аз 15

БОНКИ ИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАҶАЙ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Нишондиҳанда	Амали хайвонот	Зарар аз моҳъ	Садамаи техногенӣ	Амали ғайриқонунии шахсони сеюм	Пурра несту нобуд шудан	GAP
Баҳодихии эҳтимолияти руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ	0,023	0,160	0,137	0,183	0,128	0,137
Пардохти миёнаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта	4 368	2 496	2 912	2 457	2 730	2 257
Маблағи миёнаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	664	664	664	664	664	664
Баҳодихии қисми асосии меъёри ҳолис	0,020	0,080	0,080	0,090	0,070	0,062
Дараҷаи бехатарӣ	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Кoeffисиенти бехатарӣ (микдори яктарафаи тақсироти муқаррарии стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳодихии сарбории эҳтимолӣ	0,010	0,014	0,015	0,015	0,014	0,012
Баҳодихии меъёри ҳолис	0,030	0,094	0,096	0,105	0,084	0,074
Сарборӣ	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳодихии меъёри умумӣ	0,12	0,37	0,37	0,41	0,33	0,29

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВӢ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Баҳисобгирӣ ва асосноккунии иқтисодии тарифҳои суғуртаи барои суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ – 2. боркаш, нақлиёти боркаш – мусофиркаш, ядакҳо (нимядакҳо) ва автобусҳо

Нишондиҳанда	Аломат [формула]	Ғайриқонуний хай карда бурдан ё дуздидан	Садаман воситаи нақлиёт	Офатҳои табиӣ	Сухтор ва тарқиш	Таъсири предметҳои беғона	Фурурагии зери қаба ти роҳ
Баҳоидиҳии эҳтимолияти руҳ додани ходисаи суғуртаи	q	0,320	0,457	0,023	0,080	0,274	0,046
Пардохти миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S_b	4 992	7 863	4 368	3 744	4 004	2 184
Маблағи миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғургамешуда	n	664	664	664	664	664	664
Баҳоидиҳии қисми асосии меъёри ҳолис	$T_o = 100 * \frac{S_b}{S} * q$	0,321	0,722	0,020	0,060	0,221	0,020
Дараҷаи бехатарӣ	y	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Коэффисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафаи тақсимоати муқаррарии стандарти аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	$a(y)$	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳоидиҳии сарбории эҳтимолий	$T_p = 1,2 * T_o * \alpha(v) \sqrt{\frac{1-q}{n * q}}$	0,036	0,060	0,010	0,016	0,027	0,007
Баҳоидиҳии меъёри ҳолис	$T_n = T_o + T_p$	0,357	0,782	0,030	0,076	0,248	0,027
Сарборӣ	f	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳоидиҳии меъёри умумӣ	$T_{\Delta} = \frac{T_n * 100}{100 - f}$	1,39	3,04	0,12	0,29	0,97	0,11

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАВИ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Нишондиҳанда	Амали хайвонот	Зарар аз моеъ	Садамаи техногенӣ	Амали ғайриқонунии шахсони сеюм	Пурра несту нобуд шудан	GAP
Баҳодиҳии эҳтимолияти руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ	0,027	0,055	0,043	0,080	0,046	0,048
Пардохти миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	4 004	3 640	2 299	3 869	4 150	4 160
Маблағи миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662	497 662
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	664	664	664	664	664	664
Баҳодиҳии қисми асосии меъёри ҳолис	0,022	0,040	0,020	0,062	0,038	0,040
Дарачаи бехатарӣ	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Кoeffисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафаи тақсимооти муқаррарии стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳодиҳии сарбории эҳтимолӣ	0,010	0,013	0,007	0,016	0,013	0,014
Баҳодиҳии меъёри ҳолис	0,032	0,053	0,027	0,078	0,051	0,054
Сарборӣ	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳодиҳии меъёри умумӣ	0,12	0,21	0,11	0,30	0,20	0,21

Услуби баҳисобгирии меъёрҳои тарифҳои суғуртавӣ
ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ

сах. 9 аз 15

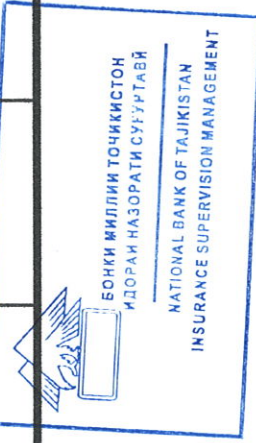
БОҶИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАҶА
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Баҳисобгирӣ ва асосноккунии иқтисодии тарифҳои суғуртаи барои суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ – 3.
математика

Нишондиҳанда	Аломат [формула]	Ғайриқонунии ҳай қарда бурдан ё дуздидан	Садамаи воситаи нақлиёт	Офатҳои табиӣ	Сӯхтор ва тарқиш	Таъсири предметҳои бетона	Фурӯраи зери қабати роҳ
Баҳодиҳии эҳтимолияти руҳ додани ходисаи суғурта	q	0,300	0,600	0,090	0,090	0,870	0,240
Пардохти миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S_b	47	98	109	39	48	35
Маблағи миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	n	50	50	50	50	50	50
Баҳодиҳии қисми асосии меъёри ҳолис	$T_o = 100 * \frac{S_b}{S} * q$	0,117	0,490	0,082	0,029	0,350	0,070
Дарачаи бехатарӣ	y	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Коэффисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафаи тақсимои муқаррарии стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	$a(y)$	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳодиҳии сарбории эҳтимоли	$T_p = 1,2 * T_o * \alpha(y) \sqrt{\frac{1-q}{n * q}}$	0,050	0,112	0,072	0,026	0,038	0,035
Баҳодиҳии меъёри ҳолис	$T_n = T_o + T_p$	0,166	0,602	0,154	0,055	0,388	0,105
Сарборӣ	f	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳодиҳии меъёри умумӣ	$T_{\Delta} = \frac{T_n * 100}{100 - f}$	0,65	2,34	0,60	0,21	1,51	0,41

Нишондиҳанда	Амали ҳайвонот	Зарар аз моеъ	Садамаи техногенӣ	Амали ғайриқонунии шахсони сеюм	Пурра несту нобуд шудан	GAP
Баҳодихии эҳтимолияти руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ	0,030	0,900	0,180	0,240	0,060	0,060
Пардохти миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	47	56	54	41	70	72
Маблағи миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	50	50	50	50	50	50
Баҳодихии қисми асосии меъёри ҳолис	0,012	0,420	0,082	0,082	0,035	0,036
Дараҷаи бехатарӣ	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Коэффисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафаи тақсироти муқаррарии стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳодихии сарбории эҳтимолӣ	0,019	0,039	0,049	0,041	0,039	0,040
Баҳодихии меъёри ҳолис	0,030	0,459	0,130	0,122	0,074	0,076
Сарборӣ	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳодихии меъёри умумӣ	0,12	1,79	0,51	0,48	0,29	0,30

Баҳисобгирӣ ва асосноккунии иқтисодии тарифҳои суғуртаи барои суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ — 4.
дигар воситаҳои нақлиёт бо созиши тарафҳо — техникаи хоҷагии қишлоқ ва кашолашаванда, механизмҳои ёрирасон ва
дигар механизмҳо

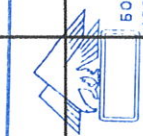
Нишондиҳанда	Аломат [формула]	Ғайриқонунӣ ҳай карда бурдан ё дуздидан	Садамаи воситаи нақлиёт	Офатҳои табӣ	Сӯхтор ва тарқиш	Таъсири предметҳои бетона	Фурурии зери қабати роҳ
Баҳодиҳии эҳтимолияти руҳ додани ходисаи суғуртаи	q	0,400	0,012	0,012	0,012	0,012	0,016
Пардохти миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S_b	190	443	380	317	158	238
Маблағи миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	n	60	60	60	60	60	60
Баҳодиҳии қисми асосии меъёри ҳолис	$T_o = 100 * \frac{S_b}{S} * q$	0,633	0,044	0,038	0,032	0,016	0,032
Дараҷаи беҳатарӣ	y	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Коэффисенти беҳатарӣ (миклори яктарафаи тақсимоги муқаррари стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи беҳатарӣ)	$a(y)$	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳодиҳии сарбории эҳтимоли	$T_p = 1.2 * T_o * \alpha(y) \sqrt{\frac{1-q}{n * q}}$	0,198	0,103	0,088	0,073	0,037	0,063
Баҳодиҳии меъёри ҳолис	$T_n = T_o + T_p$	0,831	0,147	0,126	0,105	0,052	0,095
Сарборӣ	f	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳодиҳии меъёри умумӣ	$T_\Delta = \frac{T_n * 100}{100 - f}$	3,23	0,57	0,49	0,41	0,20	0,37

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
 ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАИ
 NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
 INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Услуби баҳисобгирии меъёрҳои тарифҳои суғуртаи
 ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ

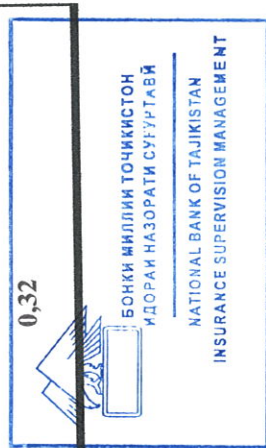
Нишондиҳанда	Амали хайвонот	Зарар аз моеъ	Садамаи техногенӣ	Амали ғайриқонунии шахсони сеюм	Пурра несту нобуд шудан	GAP
Баҳодилихӣ эҳтимолияти руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ	0,020	0,020	0,020	0,012	0,016	0,020
Пардохти миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	61	57	266	95	190	114
Маблағи миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	60	60	60	60	60	60
Баҳодилихӣ қисми асосии меъёри ҳолис	0,010	0,010	0,044	0,010	0,025	0,019
Дарачаи бехатарӣ	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Коэффисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафаи тақсироти муқаррарии стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645	1,645
Баҳодилихӣ сарбории эҳтимолӣ	0,018	0,017	0,079	0,022	0,051	0,034
Баҳодилихӣ меъёри ҳолис	0,028	0,026	0,123	0,031	0,076	0,053
Сарборӣ	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3	74,3
Баҳодилихӣ меъёри умумӣ	0,11	0,10	0,48	0,12	0,30	0,21

NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

Баҳисобгирӣ ва асосноккунии иқтисодии тарифҳои суғуртавӣ барои суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёт («Цавобгарии маданӣ»)

Ншондиҳанда	Аломат [формула]	ЦАВОБГАРИИ МАДАНӢ	
		Расонидани зарар ба ҳаёт ва саломатии шахсони сеюм	Расонидани зарар ба молу мулки шахсони сеюм
Баҳоидиҳии эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртавӣ	q	0,046	0,069
Пардохти миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	S_b	2 250	2 500
Маблағи миёнаи суғуртавӣ аз рӯйи як шартномаи суғурта	S	365 150	365 150
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғургамешуда	n	100	100
Баҳоидиҳии қисми асосии меъёри ҳолис	$T_o = 100 * \frac{S_b}{S} * q$	0,028	0,047
Дараҷаи бехатарӣ	γ	0,95	0,95
Коэффисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафаи тақсимои муқаррарии стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	$a(y)$	1,645	1,645
Баҳоидиҳии сарбории эҳтимоли	$T_p = 1.2 * T_o * a(y) \sqrt{\frac{1-q}{n * q}}$	0,025	0,034
Баҳоидиҳии меъёри ҳолис	$T_n = T_o + T_p$	0,054	0,081
Сарборӣ	f	74,3	74,3
Баҳоидиҳии меъёри умумӣ	$T_\Delta = \frac{T_n * 100}{100 - f}$	0,21	0,32

Баҳисобири ва асосноккунии иқтисодии тарифҳои суғуртаи барои суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ
(«Ҳодисаи нохуш»)

Нишондиҳанда	Аломат [формула]	ҲОДИСАИ НОХУШ		
		Муваққатан аз даст додани қобилияти меҳнатӣ	Доиман аз даст додани қобилияти меҳнатӣ (маъюбии гуруҳи I, II или III)	Марги шахси суғурташуда
Баҳодиҳии эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртаи	q	0,333	0,233	0,167
Пардохти миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S_b	434	465	1 085
Маблағи миёнаи суғуртаи аз рӯи як шартномаи суғурта	S	426 266	426 266	426 266
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои суғуртамешуда	n	33	33	33
Баҳодиҳии қисми асосии меёри ҳолис	$T_o = 100 * \frac{S_b}{S} * q$	0,034	0,025	0,042
Дараҷаи бехатарӣ	y	0,95	0,95	0,95
Коэффисиенти бехатарӣ (миқдори яктарафаи тақсироти муқаррарии стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	a(y)	1,645	1,645	1,645
Баҳодиҳии сарбории эҳтимоли	$T_p = 1.2 * T_o * a(y) \sqrt{\frac{1-q}{n * q}}$	0,016	0,016	0,033
Баҳодиҳии меёри ҳолис	$T_n = T_o + T_p$	0,050	0,041	0,075
Сарборӣ	f	74,3	74,3	74,3
Баҳодиҳии меёри умумӣ	$T_\Delta = \frac{T_n * 100}{100 - f}$	0,20	0,16	0,29

БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ИДОРАИ НАЗОРАТИ СУҒУРТАҲАЙ
NATIONAL BANK OF TAJIKISTAN
INSURANCE SUPERVISION MANAGEMENT

НАМУНА

Эзоҳ: Хуҷҷати мазкур ҳамчун намуна ба ҳисоб меравад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар шакл ва матни намуна тағйирот ва иловаҳо, ки ба Қоидаи суғурта ва қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат намекунад, ворид намояд.

**ШАРТНОМАИ
СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТИ АВТОМОБИЛӢ
№ _____**

ш. Душанбе

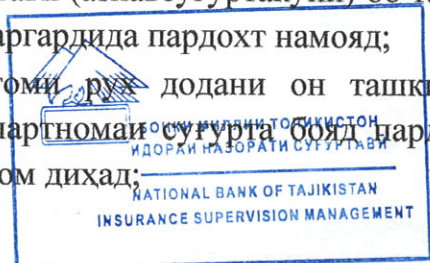
« _____ » _____ соли 20 ____

Чамъияти дорои масъулияти маҳдуди ташкилоти суғуртавӣ ва азнавсуғуртакунии «Спитамен Иншуренс», ки дар асоси Иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон барои амалӣ намудани фаъолияти суғуртавӣ ФС № _____ аз _____ фаъолият мебарад, минбаъд «Суғуртакунанда» номида мешавад, дар шахсияти Директори генералӣ _____, ки дар асоси Оиннома амал мекунад, аз як Тараф ва аз тарафи дигар _____ минбаъд «Суғурташаванда» номида мешавад, дар шахсияти _____, ки дар асоси Оиннома амал менамояд, дар якҷоягӣ минбаъд «Тарафҳо» номида мешаванд, Шартномаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ мазкурро (минбаъд – Шартномаи суғурта ё Шартнома), дар мазмуни зер бастанд:

1. ШАРҲИ МАФҲУМҲО

1.1. Дар Шартномаи мазкур чунин мафҳумҳо истифода бурда мешавад:

- **Суғуртакунанда** – ҶДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»;
- **Суғурташаванда** – _____;
- **Ҷоидагиранда** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби суғурташаванда барои гирифтани пардохти суғуртавӣ (чуброни суғуртавӣ) дар шартномаи суғуртавӣ таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст;
- **муқофоти суғуртавӣ** – маблағи пулии дар шартнома дарҷшуда, ки онро суғурташаванда уҳдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бо тартиб ва дар муҳлатҳои дар шартномаи суғурта муқарраргардида пардохт намояд;
- **ҳодисаи суғуртавӣ** – воқеае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи қонун ва шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртавиرو (пардохти чуброни суғуртавиرو) анҷом диҳад;

- **маблағи суғуртавӣ** – маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳони ҷавобгари ташкилоти суғуртавиरो (азнавсуғуртакуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дар бар мегирад;
- **муҳлати фаъолияти суғурта** – давраи вақте, ки Шартномаи суғурта амал менамояд ва суғуртакунанда барои пардохти суғуртавӣ уҳдадор аст.

2. ОБЪЕКТ ВА ҲУДУДИ СУҒУРТА

2.1. Объекти суғурта мутобиқи Шартномаи мазкур ин:

- расонидани зарар ба молу мулки Суғурташаванда;
- ҷавобгари мадания ҳуқуқӣ дар назди шахсони сеюм;
- суғуртакунӣ аз ҳодисаҳои нохуши ронанда ва мусофир.

2.2. Ҳудуди фаъолияти суғурта – Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. ҲОДИСАИ СУҒУРТАВӢ

3.1. Тибқи Шартномаи мазкур ҳодисаҳои дар банди 5.1. – и Қоидаи суғурта пешбинӣ шудаанд, ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ дониста мешаванд.

3.2. Суғуртакунанда хароҷотҳои Суғурташавандаро, ки ба мақсади кам кардани маблағи зарар равона гардидааст ҷуброн менамояд, агар иҷрои чунин амалҳо бо супориши Суғуртакунанда зарур бошад, агарчи иҷрои ин амалҳо натиҷае надоданд. Маблағи хароҷотҳои расонидашуда дар маҷмӯъ набояд аз маблағи суғуртавии як нақлиёти автомобилӣ зиёд гардад.

4. МАБЛАҒИ СУҒУРТАВӢ

4.1. Маблағи суғуртавӣ тибқи Шартномаи мазкур _____ (_____) сомонӣ _____ дирамро ташкил медиҳад.

4.2. Ҳангоми ба вучуд омадани ҳодисаи суғуртавӣ пардохти суғуртавӣ дар доираи маблағҳои суғуртавӣ дар ҳаҷми даъвоҳои асоснокшудаи Суғурташаванда, ки мувофиқи нархҳои бозорӣ ё қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мегардад, сурат мегирад. Пардохти ҷуброни суғуртавӣ ҳангоми ба вучуд омадани ҳодисаи суғуртавӣ дар ҳаҷми пурра ё қисман осеб دیدан, амалӣ мегардад.

5. ТАРИФИ СУҒУРТАВӢ ВА МУКОФОТИ СУҒУРТАВӢ

5.1. Тарифи суғуртавӣ тибқи Шартномаи мазкур ____% аз андозаи маблағи суғуртавиरो ташкил медиҳад.

5.2. Мукофоти суғуртавӣ тибқи Шартномаи мазкур _____ (_____) сомонӣ _____ дирамро дарбар мегирад.

5.3. Мукофоти суғуртавӣ аз Суғурташаванада ба Суғуртакунанада баъд аз ба имзо расидани Шартнома дар ҳаҷми пурра на дертар аз 10 рӯзи қорӣ тариқи ғайринақдӣ пардохт карда мешавад.

6. ТАРТИБ ВА МУҲЛАТИ АМАЛИГАРДОНИИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ

6.1. Тибқи муқаррароти боби 13 – и Қоидаи суғурта ба таъини дароварда мешавад.

7. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ҚУБРОНИ СУҒУРТАВӢ)

7.1. Ҳодиса ба сифати ҳодисаи суғуртавӣ эътироф карда намешавад, агар он зери таъсири боби 14 – и Қоидаи суғурта қарор гирифта бошад.

8. ҲУҚУҚ ВА УҲДАДОРИҲОИ ТАРАФҲО

8.1. Ҳуқуқу уҳдадориҳои тарафҳо дар боби 11 – и Қоидаи суғурта пешбинӣ шудаанд.

9. МУҲЛАТИ АМАЛИ ШАРТНОМА

9.1. Шартномаи мазкур аз санаи _____ соли 20____ то санаи _____ соли _____ амал мекунад.

9.2. Баъди итмоми муҳлати амали Шартномаи мазкур, Шартнома барои соли навбатӣ бо пардохти мукофоти суғуртавӣ барои соли навбатӣ тамдид мегардад.

10. АСОСҲОИ ҚАТЪ ГАРДИДАНИ ШАРТНОМАИ СУҒУРТА

10.1. Асосҳои қатъ гардидани Шартномаи суғурта дар боби 10 – и Қоидаи суғурта пешбинӣ шудаанд.

11. МАХФИЯТ

11.1. Тамоми маълумотҳое, ки дар доираи Шартномаи мазкур вобастаанд, махфӣ шуморида шуда, дар муддати амали шартнома махфӣ нигоҳ дошта мешаванд.

11.2. Тарафҳо барои паҳн нагардидани маълумотҳо ва дастрас набудани онҳо, барои нафароне, ки ба ин шартнома муносибат надоранд, дар муддати амали шартнома тамоми чораҳои зарурӣ меандешанд.

12. ТАРТИБИ ҲАЛЛИ БАҲСҲО

12.1. Баҳсҳое, ки аз Шартномаи мазкур бармеоянд, дар асоси гуфтушуниди тарафҳо ҳал мегарданд.

12.2. Ҳангоми бо роҳи гуфтушунид ҳал нагардидани баҳсҳо, тарафҳо метавонанд ба суд мутобиқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намоянд.

13. ҚИСМИ ҲОТИМАВӢ

13.1. Ҳамаи тағйироту иловаҳо, ки хаттӣ тартиб дода шудаанд қисми ҷудонашавандаи Шартномаи мазкур буда, иҷрои он барои тарафҳо ҳатмист.

13.2. Шартномаи мазкур дар ду нусха бо забони тоҷикӣ тартиб дода шуда, якнусаҳгӣ дар дасти тарафҳо нигоҳ дошта мешаванд ва ҳар яки он қувваи якхелаи ҳуқуқӣ доранд.

14. ЗАМИМА БА ШАРТНОМА

14.1. Замимаи №1. Пурсишномаи Суғурташаванда

15. СУРОҒАИ ҲУҚУҚИИ ТАРАФҲО

15.1. СУҒУРТАКУНАНДА

15.2. СУҒУРТАШАВАНДА:

ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»

Суроға: Чумхурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур,
кӯчаи Истаравшан 18, ошёнаи 2

PMA:020030537

РМБ: 350101808

c/x: 20202972780800000009

Номи бонк: ҶСП «Спитамен Бонк»

c/m: 20402972418081

Телефон: (+992) 44 601 79 97

Сомона: www.spi.tj

Email: info@spitameninsurance.com

Директори генералї

_____ / _____ . _____ . /
(имзо) (ному насаб)

Суроға: _____

PMA:

РМБ:

c/x: _____

Номи бонк:

C/M: _____

Телефон: (+992)

Сомона:

Email: _____

_____ / _____
(имзо) (ному насаб)

АЛОҚА БО МО:

+992 44 601 7997 / 7979 / +992 918 20 7997

 info@spitameninsurance.com www.spi.tj

📍 Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур, кӯчаи Истаравшан 18, ошонаи 2

QR-кодро сканер намуда дар месенҷерҳо ва сомонаҳои иҷтимоӣ ба мо нависед

ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»
(дар давоми матн «Ташкилот»)
Суғуртаи ихтиёри воситаҳои нақлиёти автомобилӣ
Замимаи №1. Пурсишномаи Суғурташаванда

Ман (мо) мефаҳмам(ем), ки имзо кардани Шакли пешниҳоди мазкурро бо шахси онро пуркарда, шахсро уҳдадор намекунад, ки шартномаи суғуртавино баста кунад, вале ман(мо) рози ҳастам(ем), ки қоидаҳо ва иттилооти дигар, ки дар Шакли пешниҳоди вучуд доранд, бо шарте агар шартномабандӣ бо ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс» рӯй медиҳад, ин қоидаҳо асосии суғуртаи мувофиқро ташкил медиҳанд.

Номи пурраи ташкилот ё ному насаби шахсони воқеӣ
Суроға
Телефон
(+992)
Шахси масъул
Намуди фаъолият

Оё Шумо/Ташкилоти шумо соҳиби нақлиёти ба қайд гирифташуда ҳастед?

☐ Ҳа

☐ Не

МУФАССАЛ ОИДИ ВН

Тамға, навъ, ва соли барориш

Рақами муҳаррик

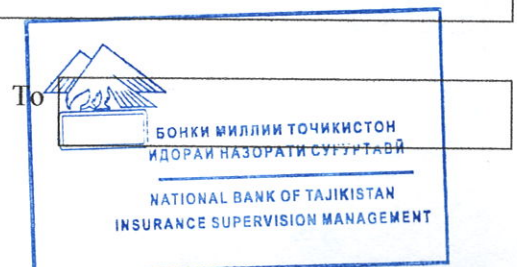
Рақами бордон

Рақами бақайдгирии давлатӣ

Арзиши ВН

Мухлати суғуртаи лозима

Аз

Худуди суғуртакунӣ

Дар ВН ягон тағйирот ворид карда шуда буд?

Ҳа

Не

Дар панҷ соли охир ягон пардохти ҷуброни суғуртавӣ гирифтаед?

Ҳа

Не

Агар «Ҳа», лутфан муфассал баён намоед

-

СУҒУРТАИ ВОСИТАИ НАҚЛИЁТ

Вақти шабона воситаи нақлиёт дар кучо нигоҳ дошта мешавад?

Дар мошинхона

Ҳа

Не

Дар кӯча

Ҳа

Не

Дар таваккуфгоҳи посбондор

Ҳа

Не

Агар дар дигар ҷой, лутфан муфассал баён намоед

Дар нақлиёт ягон таҷҳизоти зидди дуздии воситаи нақлиёт насб шудааст

Ҳа

Не

Агар «Ҳа», лутфан муфассал баён намоед

Лутфан рӯйхати ронандагонро пешниҳод намоед

№	Ному насаб	Рақами шиноснома	Рақами шаҳодатномаи ронандагӣ	Таҷрибаи ронандагӣ
1.				

Дар панҷ соли охир ягон аз ронандаҳое, ки дар боло зикр гардида шуда дар ҳодисаи нохуши нақлиёт иштирок кардаги ҳастанд, ки аз сабаби дуздии нақлиёт зарар دیدанд? Ронандаҳо даъво оиди ҷуброни суғуртавӣ ба ягон ташкилоти суғуртавӣ муроҷиат кардаанд? Лутфан, муфассал баён кунед.

СУҒУРТАИ МАСЪУЛИЯТИ ДАР НАЗДИ ШАХСОНИ СЕЮМ

Лутфан талаботи маҳдудиятро қайд намоед

Ҳудуди масъулият	Қайд намоед

СУҒУРТАИ РОНАНДА ВА МУСОФИРОН АЗ ҲОДИСАҲОИ НОХӢШ

Лутфан миқдори ҷойхоро дар ВН нишон диҳед:

Лутфан талаботи маҳдудиятро қайд намоед

Ҳудуди масъулият	Қайд намоед

Ман/мо баён менамоям(ем), ки маълумоти дар боло қайд пешниҳодгардида рост аст ва ман/мо ягон маълумоти барои суғуртакуни аҳамиятдоштаро аз ҶДММ ТСА «Спитамен Иншуренс» пинҳон надоштаам(ем).

Ман/мо рози ҳастам (ем), ки шартҳои Полиси суғуртавиرو қабул намоям(ем) ва воситаҳои нақлиётҳое, ки дар Шакли пешниҳод қайд карда шудаанд ба ронандаҳои дар боло зикр гардида барои идоракуни дода мешаванд.

Маълумот бо эътибори молиявӣ мегардад, дар он вақте, ки ба ҶДММ ТСА «Спитамен Иншуренс» дар давраи ҷараёни санҷиш ва/ё қабул кардани Шакли пешниҳодро таъсир карда тавонад.

Ному насаби шахси масъул

Номи ташкилот

Имзои шахси масъул бо муҳр

Сана:

НАМУНА

Эзоҳ: Ҳуҷҷати мазкур ҳамчун намуна ба ҳисоб меравад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар шакл ва матни намуна тағйирот ва иловаҳо, ки ба Қоидаи суғурта ва қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад, ворид намояд.

ПОЛИСИ СУҒУРТАВӢ
СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТИ АВТОМОБИЛӢ

Силсила: _____ Рақам: _____

Суғуртакунанда: ҶДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»

Иҷозатномаи _____ аз ҷониби БМТ дода шудааст

Суғурташаванда: _____

Суроға: _____

Мухлати амал: аз « _____ » _____ с.20 _____ то « _____ » _____ с.20 _____

Объекти суғурта: _____

Маблағи суғуртави: _____

Тарифи суғуртави: _____

Мукофоти суғуртави: _____

Ҳудуди амали полиси суғуртави: _____

Санаи барасмиятдарории полиси суғуртави: _____

СУҒУРТАШАВАНДА: бо Қоидаи суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ шинос шудам ва розӣ мебошам.

ИМЗО	НОМИ ҲУҚУҚИИ (НОМ ВА НАСАБИ) СУҒУРТАШАВАНДА
------	---

СУҒУРТАКУНАНДА (НАМОЯНДАИ СУҒУРТАКУНАНДА)

ВАЗИФА	ИМЗО	НОМ ВА НАСАБ
--------	------	--------------

АЛОҚА БО МО:

☎ +992 44 601 7997 / 7979 / +992 918 20 7997

✉ info@spitameninsurance.com 🌐 www.spi.tj

📍 Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур, кӯчаи Истаравшан 18, ошёнаи 2

QR-код ро сканер намуда дар месенҷерҳо ва сомонаҳои иҷтимоӣ ба мо нависед.

